

Genel Yayın Sıra No: 142

2009/8

Cep Kitaplığı: XLII

ISBN No: 978-9944-234-85-6

Yayına Hazırlayan

Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Kapak

Can Eren

Kapak Fotoğrafi

Amasya'da isyancı Ermenilerden
ele geçirilen silahlar

Tasarım / Uygulama

Referans Ajans

Tel: +90.212 347 32 47

e-mail: info@referansajans.com

Baskı

Sanat Matbaacılık

Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.

Hattat Halim Sokak No:13

Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul

Tel: +90.212 267 04 23

e-mail: as@sanatmatbaacilik.com

Birinci Basım: Nisan 2009

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararıyla 2.000 adet basılmıştır.

İstanbul Barosu

ERMENİ
İDDİALARI
ve
TARİHİ
GERÇEKLER

İstanbul Barosu Orhan Adli Apaydın
Konferans Salonu

03.01.2009

İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak
1. Baro Han Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 251 63 25 (pbx)
Faks: (0212) 293 89 60
dergi@istanbulbarosu.org.tr

İÇİNDEKİLER

Yayın Kurulu'ndan	7
Av. Hüseyin Özbek	9
Av. Muammer Aydın	10
Onur Öymen	20
Gürbüz Evren	31
Ömer Engin Lütem	42
Av. Kegam Karabetyan	72
Av. Gülseren Aytas	96

YAYIN KURULU'NDAN

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemine denk düşen bir zorunlu göç (tehcir) konusu dünya nezdinde ülkemizin başını oldukça fazla ağrıtmaya başladı. Daha da ağrıtacağa benzer. Ermenilere soykırım yapıldığı savı, Diasporanın da etkili çabasıyla birçok dünya ülkesince tanınır olmuştur.

1915'te neler yaşanmıştır?

*Türkler Ermenilere soykırım mı uygulamıştır yoksa Ermeni çetecilerinin sivil halka karşı uyguladıkları saldırganlıkların önüne mi geçilmeye çalışılmıştır? Yer yer karşılıklı kıyımların yaşandığı savaş ortamında daha fazla insanın zarar görmemesi için alınan bir karar nasıl olmuştur da tarihsel geçmiş ve gerçekliğinden çıkarılıp karşımıza "**soykırım iftirası**" olarak dayatılmaya çalışılmaktadır.*

Baromuzca düzenlenen ve sunumlarını okuyacağınız panel katılımcısı konunun uzmanları, Ermeni savlarının geçerlilik ve gerçekliğini masaya yatırıp tartışıyorlar.

Yıllarca bir arada kardeşçe yaşayan bu iki masum halkın emperyalizmin oyunu ile birbirine nasıl düşman edildiklerini bu kitabı okuduktan sonra çarpıcı biçimde göreceğiz.

Yüzyılları aşan bir zaman diliminde aralarında hiçbir sorun çıkmayan ve barış içinde yaşayan insanlar nasıl olmuştur da birbirlerine yan bakar olmuşlar birbirlerinden korkar hale getirilmişlerdir.

Bu kitap bu soruların yanıtını bize verme yolunda önemli mesafeler kat ediyor.

Yeni yayınlarda buluşmak dileği ile...

Av. Celal ÜLGEN
Yayın Kurulu Başkanı

ACILIŞ

Av. HÜSEYİN ÖZBEK

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Üyesi

Değerli konuklar, sevgili meslektaşlarım, Sayın Başkan; İstanbul Barosunun düzenlemiş olduğu Ermeni İddiaları ve Tarihi Gerçekler paneline hoş geldiniz diyorum, saygıyla selamlıyorum. İstanbul Barosu son dönemlerde, son yıllarda güncellik kazanan bu konuyu daha önce 2005 yılında yine akademik bir toplantıda kamuoyunun önüne taşımıştı. Ermeni Savları ve Soykırım Suçunun Hukuksal Niteliği konulu bu panel o dönemde de tanınmış akademisyenler, tanınmış bilim adamları, seçkin diplomatlar tarafından değişik boyutlarıyla incelenmiştir ve biz bunu bir cep kitabı haline de getirmiştik. 2005 yılında bu yana yaşanan süreç bu konunun güncelliğinin sürdüğünü gösteriyor. Kamuoyunun ilgisinin devam ettiğini gösteriyor, dışarının, Diaspora dediğimiz Ermenistan dışındaki Ermenilerin sürdürdüğü kampanyaların devam ettiğini, etkili olduğunu, birçok devletin de bu arada 2005 yılından bu yana parlamentolarında Türkleri soykırımcılıkla suçlayan yasalar geçirdikleri bir süreç yaşadık. İşte bu nedenle İstanbul Barosu son dönemlerde üzerinde çokça tartışılan bu Ermenilerden 1915 olayları nedeniyle özür dileme kampanyası başlamadan, bu kamuoyuna yansımadan, kamuoyunda bu boyut güncellik kazanmadan önce konunun önemi nedeniyle bunu yeniden sizlerle, değerli konuklarımızla ve kamuoyuyla paylaşmak istemiştir. Bizim yönetim kurulumuz bu kararı aldıktan sonra imza kampanyası çıktı, dolayısıyla şunu ifade etmek için söyledim. Düzenlenen bu özür imza kampanyasından sonra İstanbul Barosu'nun aldığı bir karar değildir, daha öncesinden alınmış bir karardır, bunu özellikle bilgilerinize sunuyorum. Şimdi değerli Baro

Başkanımız Sayın **Muammer Aydın**'i açış konuşması yapmak üzere davet ediyorum, buyurun Sayın Başkanım.

Av. MUAMMER AYDIN
İstanbul Barosu Başkanı

Değerli Milletvekilim, Sayın Büyükelçim, değerli meslektaşlarım ve tüm konuklar; hepiniz hoş geldiniz efendim. Evet, sevgili meslektaşım Avukat Hüseyin Özbek'in de az önce beyan ettiği gibi biz İstanbul Barosu olarak ülkemizin kuruluş felsefesini oluşturan değerleri her zaman ön planda tutan anlayışla çalışmalarımızı devam ettirdiğimiz için ülkemizin önemli gündem maddelerini teşkil eden ve daima sıcak tutulmaya çalışılan bu konuda da hassasiyetimiz hep mevcuttu ve bu doğrultuda da az önce açıklandığı gibi imza kampanyası öncesinde aldığımız bu karar daha sonra gündeme gelen, yaklaşık bir hafta sonra gündeme gelen imza kampanyasıyla bir anlamda örtüştü ve başlıktan da anlayacağınız gibi Ermeni iddiaları ve tarihi gerçekler bir anlamda bu kampanyaya destek verenlere de tarihi gerçekleri hatırlatma fırsatını bize verdi.

Evet, hepinizin bildiği gibi dünya hep savaşlar yaşadı, insanlar öldü, insanların temel hak ve özgürlükleri ve bunlardan en önemlisi yaşam hakkı her zaman için ellerinden alındı. Ancak aslında şöyle bir geriye bakarsanız bugünkü Cumhuriyet Gazetesinde de yer aldığı gibi 25 Şubat 2005 tarihinde bir süre önce kaybettiğimiz yine emekli Büyükelçi Gündüz Aktan'ın Başkent Üniversitesinde yaptığı bir saptamayla sözleşime başlamak istiyorum. 1821 Yunan isyanıyla başlayan Osmanlı'nın geri gidişi 1922 Büyük Taarruz'a kadar geçen 100 yıllık bir süreci kapsıyor ve 1912'ye kadar Balkanlarda ve Kafkaslarda ve tüm cephelerde askeri kayıplar hariç olmak üzere aslında Osmanlı o dönemde 5 milyon insanını kaybetti. Bunun ötesinde de 5 milyon 300 bin insanı da Anadolu'ya sürüldü.

Yani bunun adına varın soykırım deyin, bunun adına göç deyin, ne dersiniz deyin, ama saptama gerçek ve doğru. Yani Osmanlı bulunduğu topraklarda hem Müslüman olduğu için, hem de artık imparatorluğun son demleri yaşandığı için belli bir köşeye sıkıştırılmışlıkla Anadolu'ya sürülüyor ve o günkü Anadolu nüfusuyla karşılaştırıldığımız zaman gerçekten çok önemli bir göçün yaşandığı ve aslında burada soykırımın ya da diğer bir adıyla büyük göçün kimler için, kimler tarafından ve kimin yaşadığını gözler önüne seriyor.

Evet, Osmanlı ve Türkler, Müslümanlar gerçekten o dönemden bu tarafa çok önemli haksızlıklara maruz kaldı ve canlarını yitirdiler. Avrupa'da ve Amerika'da Ermeni iddiaları hep gündeme getirildi ve bunun adına soykırım denilerek ülkemizin yargılanması sağlanmaya çalışıldı. Amaç aslında neydi? Eğer yargılamayı becerebilseler bu ülkeden toprak talepleri olacak, bu ülkeden tazminat talepleri olacak, salı hedeflenen bu, diasporanın bütün hedefi bu. Bununla ilgili olarak da hepimizin önünde gerçekleşen olaylar ülkemiz için her ne kadar büyük sıkıntılar oluşturduysa da bugünkü panelimizin başlığını oluşturan tarihi gerçekler dediğimiz arşiv belgeleri aslında gerçekleri gözler önüne seriyor. Soykırımdan bahsedebilmek için bir devlet politikası olması gerektiği ve ancak böyle gerçekleştirilebileceği kitaplarda yazar, ama görülen o ki Osmanlı'nın böyle bir devlet politikası ve kararı ve talimatı yok, hiçbir zaman da olmadı. Nitekim 1. Dünya Savaşı bittiği zaman 144 Osmanlı yöneticisini ve subayını Malta'ya yargılanmak üzere sürgüne gönderirler. O dönemde İngilizler konunun önemli takipçisidirler, ama yazışmalardan anlaşılır ki ortada gerçekten soykırımı gösteren bir delil yoktur ve sonuç 144 yönetici ve subay berat ederler. Konu o zamanki İngiliz, Ermeni, Amerika, Alman, o günkü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği arşivlerinde yer alır. Bunların hepsi herkese açık ve bilinen gerçeklerdir.

Yine iddialar Osmanlı tarihiyle ve gerçekleriyle de ters düşüyor. Çünkü Osmanlı 1071'de Türkler Anadolu'ya geçtiler ve olayların olduğu tarih 1915, baktığımız zaman 800 yıllık, hatta aşkın bir süreyi kapsıyor ve bu süreç içerisinde Türkler ve daha sonra kurulan Osmanlı İmparatorluğu Anadolu'da hükümlanlık etmiş, bütün bu etnik kökendeki insanlarıyla bir arada yaşamış. Ermeniler de bunların içerisinde, eğer Osmanlı ya da Türkler Ermenileri katletmek isteseydiler, soykırıma uğratmak isteseydiler 800 yıl beklerler miydi, 800 yıl, bunları daha sonra katliama uğratalım, soykırıma uğratalım derler miydi? Böyle bir şey olamaz, bu da tarihi gerçekler olarak yüzlerine çarptığını, ama görmek istemediklerini ve asıl amaçlarının dünya kamuoyu önünde, Avrupa ve Amerika'da Türkiye'yi mahkum etmeye çalışmak ve asıl emelleri olan toprak ve tazminat taleplerini gündeme getirmek olduğunu çok açık ortaya seriyor.

Yine hepimizin bildiği gibi 12 Ekim 2006 tarihinde Fransa Ulusal Meclisi'nde kabul edilen ve hükümetin karşı çıkması üzerine senatoya gidemeyen Ermeni iddialarıyla ilgili soykırım inkârcılığına hapis cezası öngören, bir yıl hapis cezası öngören ve 45 bin Euro para cezası öngören tasarı yasalaşmadı. Ancak hepimizin de bildiği gibi daha yeni gerçekleşen Amerika Birleşik Devletleri'ndeki başkanlık seçiminde dahi Başkan Adayı Obama konuyu kullandı ve sıcak da tuttu, ama seçildi, zannediyorum artık seçildiğine göre konu şimdilik tavsadı, öyle düşünüyor zannediyorum. Biz de öyle düşünmesi gerektiğini tavsiye ediyoruz.

Evet, sonuç; 1973'lerde başlayan Ermeni terörü ve Asala örgütünün gerçekleştirdiği cinayetler 41 canımızı aldı. Bunların önemli bir kısmı diplomatlarımız, güvenlik görevlilerimiz ve işadamlarımızdı. Yani tarihin öcünü almak isteyen ve iddialarına kuvvet vermeye çalışan bir anlayışla insanlık önünde onların görmezden geldiği bir çifte standardı da gerçekleştirdiler, ama hepimizin bildiği gibi bütün bu olaylar

bütün dünyanın önünde gerçekleştiği halde dünyanın birçok yerinde kınama dahi gelmedi, geldiyse de sadece usulen geldi, ama olay çok önemliydi. İnsan hakları örgütleri dahi o dönemde sessiz kaldı, daha sonradan açıklamalar oldu, ama eğer onlarda gerçekleşmiş olsaydı bütün dünyayı ayağa kaldırırlardı. Yine yakın tarihimizde 1992-1995 döneminde Bosna Hersek'te yaşanan 312 bin insanın ölümüyle sonuçlanan olaylar yine dünyanın gözleri önünde gerçekleşti ve orada da dünya çifte standardı oynadı, çok fazla ses çıkarmadılar ve akabinde Ermenistan'da Azerbaycan'daki Hocalı katliamı, benzeri katliamlar yaşanırken de dünya sessiz kaldı, sadece kınama mesajlarıyla geçiştirdi. Oysa 1915'de gerçekleşen ve o günkü savaşın yan ürünleri olarak ortaya çıkan bir hadiseyi soykırım olarak nitelemekten hemen hemen hiçbir devlet geri kalmadı, ama o günkü koşulları gördükleri halde, bildikleri halde ve tarihi gerçekler, arşiv belgeleri önlerinde olduğu halde bunu yaptılar. Ancak 1915'den bahsediyoruz, evet, bir kırım oldu, benim ülkemdeki insanlar da kırıma uğradı, ama hiçbir zaman bu bir soykırım değildi, olması da mümkün değildi. Hiçbir zaman ne Osmanlı'ya, ne Türk'e yakışmaz zaten, olmamıştır da, ama bir savaşın yaşanmadığını hiç kimse iddia edemez. Gerçeklerin de ne olduğu, nasıl savaş koşulları içerisinde o gün işgal güçlerine destek verenlerin Anadolu'da, Van'da, Bitlis'te, Erzurum'da neler gerçekleştirdikleri hafızalardan silinmedi, belgelerden hiç silinemez, mümkün değildir. Yaşanan vahşet Ermeni vahşeti diye gözler önüne serilmiştir, ama biz hiçbir zaman bir şeyin öcünü almak ya da bir şeyi gündemde tutarak insan haklarına aykırılıkta bulunmayı ülke olarak yapmadık ve düşünmedik.

Evet, Osmanlı'nın ve Türkiye'nin soykırımla suçlanmasını Türk Devletine ve Türklere bir anlamda saygısızlık, insan haklarına aykırılık ve çifte standart diye niteliyoruz. Arşiv bilgilerinden yola çıkarak az evvel de ifade ettiğim gibi işgalcilerle birlikte olan

Ermenilerin yaptıkları aslında işgal sonrası işgal orduları çekilince onlara karşı oluşan tepkileri önlemek için o günkü hükümet gerekli tedbirleri aldı ve bunlarla ilgili fermanlar yayınladı. Yine arşivlerde var, bu fermanlarda özellikle nasıl korunacakları, nerelere gönderilecekleri ve bu koruma tedbirleri sayesinde yerlerinden, yurtlarından olanların tekrar geri dönüşlerinin nasıl sağlanacağı, hangi hastanelerde tedavi görebilecekleri, çocukların, özellikle annesiz, babasız kalmış çocukların nerelerde iskân edilebileceği, nerelerde toplanacaklarına kadar gerekli tedbirler alındı ve önemli harcamalar gerçekleştirilmiş. O günün koşullarını düşündüğünüz zaman bunları gerçekleştiren anlayışın soykırımla suçlanmasını kabul edebilmek mümkün değildir.

Özetlersek ortaya çıkan tablo tarihi gerçekler olarak şunlar. Anadolu'nun Türkler tarafından fethinden milliyetçilik çağına kadar yaklaşık 800 yıl boyunca Türk Ermeni toplumları arasında dostluk hüküm sürmüştür. Osmanlı'nın sağladığı hoşgörü ortamında kendisine tanınan hak ve ayrıcalıklardan da yararlanarak refah içinde yaşanan Ermeni toplumuna duyulan güven nedeniyle milleti sadıka unvanı verilmiştir. Bu sayede Ermeniler iş hayatında olduğu gibi kamu hizmetlerinde de çok önemli mevkiler elde etmişler ve devletin üst kademelerine gelerek devlet yönetiminde söz sahibi olmuşlardır. Şimdi de ülkemizde bizimle beraber yaşayan birçok Ermeni vatandaşımız var. Tehcirin Ermenilere uygulanması Ermeni oldukları için değil, düşman karşısında tutunmakta güçlük çeken, ricat halinde olan bir ordunun ardında isyan çıkaran, düşmanla işbirliği yapan, Ermeni komitacılarına yataklık yapan isyancılar olduğu için olmuştur. Ayrıca halkın galeyana gelip onları linç etmemesi ve bu tür olaylardan kurtarmak için de az evvel ifade ettiğim gibi bu zaruretler dolayısıyla bir kısım Ermeniler yer değiştirmeye tabi tutulmuş, tehcir tüm Ermenileri kapsamamıştır. Nitekim merkez ve taşradaki Ermeni devlet memurlarıyla aileleri, devlete sadakat

ve iyi halleri göz önünde tutulan kişiler ve bu meyanda ticaretle uğraşanlar, hastalar, sakatlar, yetimler ve dul kadınlar, iyi halleri göz önünde tutulan kişiler, Protestan ve Katolikler, Ermeni ve Ruslarla aileleri, Osmanlı ordusundaki Ermeni subaylar ve askerlerle aileleri tehcir uygulaması dışında bırakılmışlardır. İstanbul'daki Ermeni toplumu savaş boyunca hiçbir tacize uğramadan huzur ve sükun içerisinde yaşamıştır. Savaş dönemindeki Ermenilerden oluşan sıhhiye bölükleri cephelerde ateş altında düşmanla savaşan Türk ordularına hizmet etmiş, Ermenilerden oluşan levazım birlikleri sadakatle görevlerini yerine getirmişlerdir. Yine Çanakkale ve Sarıkamış Savaşlarında Ermeni askerler Türklerle birlikte düşmana karşı savaşmışlar, bu nedenle vatana hizmet faslından birçok Ermeni vatandaşımız uzun süre maaş almıştır.

Savaşın sona ermesinden sonra Osmanlı hükümeti Aralık 1918'de tehcire tabi tutulan Ermenilerden geri dönmek isteyenlerin eski yerlerine nakledilmeleri konusunda bir dönüş kararnamesi çıkarmış ve uygulamaya da koymuştur. Tehcir edilen halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması için her türlü önlemin alınması hususunda fermanlar çıkartılmış, bir yandan Birinci Dünya Savaşı'nın devam etmesi öte yandan iç ayaklanma ve isyan, savaştan kaynaklanan ortam, kin ve intikam duyguları nedeniyle söz konusu sevk sırasında birtakım saldırıları önlemek için önlemler alınmış ve bu durum engellenmeye çalışılmış, bununla ilgili gerekli tedbirler sert biçimde alınmış, Ermeni kabilelerine kötü davranan ve hükümetin talimatlarına uymayan yaklaşık 1390 kişi yargılanmış, birçoğu da idam dahil cezalara çarptırılmıştır.

Evet, ortaya çıkan tablo baştan beri ifade etmeye çalıştığımız gibi ülkemizde insan canı her zaman ön planda tutulmuştur. Yapılmak istenen her zaman ülkenin gerçeklerinden yola çıkarak bunların herkese anlatılmasıdır. Evet, az evvel de ifade etmeye çalıştığım gibi bizler gerçekleri ifade etmekten geri duruyoruz, ama birileri gerçek olmayanları bütün dünyanın

gözüne sokuyor ve bunlarla sonuç almaya çalışıyor. Tarihi gerçekler böyleyken bu gerçekleri görmezden gelerek ülkemizin yargılanmasının yolunu açmak için bütün dünya devletleri uğraşırken bir de içimizdeki aydın geçinen vatandaşlarımızın bugün için böyle bir konuyu gündeme taşımalarını anlayabilmek de mümkün değil tabii ki. İstanbul Barosu olarak biz konuyla ilgili açıklamada bulunduk ve özür kampanyasına cevabımızı verdik. Ancak şimdi özür kampanyasına katılanlar cevaba cevap veriyorlar. Biz hiç kimseyle bir yarış içinde değiliz, bütün bu gerçekler zaten onlara gerçek cevabı oluşturmaktadır. Bu ülkenin en başta söylediğim gibi 100 yıl içerisinde beş milyon canının gittiği, 5 milyon 300 bin insanın Anadolu'ya sürgüne gönderilir gibi sıkıştırılmak istendiği dönemde onları görmezden gelerek böyle bir özür kampanyasıyla kafa karıştırmaya çalışmak ve Türkiye'nin önüne acaba belki faturalar koyabilir miyiz diye destek vermeye çalışmak hiç kimsenin hakkı değil, haddi de değildir diye düşünüyoruz. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Bu vesileyle Değerli Milletvekilim ve Emekli Büyükelçi Onur Öymen'e bizleri aydınlatmak için buralara kadar teşrif ettiği için tekrar teşekkür ediyorum ve diğer Ankara'dan gelen Emekli Büyükelçi ve Gazeteci Yazar arkadaşımıza da teşekkürü bir borç biliyorum. Bu vesileyle İstanbul Baromuzun iki değerli konuğu da konuyla ilgili sunumda bulunacaklar. Bu toplantının tarihi gerçekleri gözler önüne sermek adına ve ülkemizdeki gerçek durumu anlatmak adına ve insanlarımızın ve Baromuzun dik duruşunu göstermek adına önemli bir işlev göreceğini düşünüyorum, başarılı geçmesini temenni ediyorum, teşekkür ediyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Sayın Başkana teşekkür ediyoruz. Ben katılımcılarımızı kısaca takdim etmek ve konuşma sırasını bilgilerinize sunmak istiyorum. Sayın Onur Öymen'i hepimiz biliyorsunuz, kamuoyu yakından tanıyor, çalışmalarını takdirle izliyor. Emekli

büyükelçi, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi milletvekili, daha önce de bizim Baromuzun değişik etkinliklerine katıldı, önemli katkılarda bulundu. Az önce söylediğim gibi bunlar kitap haline dönüşüyor, meslektaşlarımızın ve kamuoyunun yararına sunuluyor. Hemen Sayın Büyükelçi Ömer Engin Lütem, emekli büyükelçi, bu konudaki çok birikimiyle kamuoyunu aydınlatmaya devam ediyor. aktif görev dönemlerinin sona ermesi tabii ki ülkeye hizmetin sona ermesi anlamına gelmiyor, bunun en değerli kanıtı işte Sayın Büyükelçi, burada. Çok önemli çalışmalara imza atıyor, Er-Areu, Ermeni Araştırmaları Enstitüsü'yle kamuoyunu bilgilendiriyor, konuyla ilgilenenlerin çok değerli kaynaklara erişmesine yardımcı oluyor. Talebimizi kabul ettikleri, Baromuzun çatışı altında bu panelde bulunmak istedikleri için kendilerine çok müteşekkirimiz.

Hemen sağımda Sayın Gürbüz Evren, Gürbüz Evren dün akşam da izlediğiniz gibi, cuma akşamları tiryakisi olduğunuz gibi Başkent Üniversitesi Kanal B Televizyonu'nda editör, program yapıyor. Kendisi aynı zamanda bir akademisyen, tevazu sahibidir, kitaplarından da bahsetmez, ama bu konuya ilişkin çok önemli kitapları, çok önemli makaleleri var. Bu sorunun ülkemiz açısından şu anda bulunduğu aşama, şu an yaşanan süreç konusunda çok değerli tespitleri var kendisinin, bizi kırmadılar, kendilerine, Sayın Gürbüz Evren'e de müteşekkirimiz, çok teşekkür ediyoruz. Yine bizim mutfağımızdan, Baromuzun üyesi, Baromuzun üyesi olduğundan benim de şahsen iftihar ettiğim iki meslektaşımız var. Sayın Gülseren Aytaş, Gülseren Hanım bu konuyla ilgili, Vakıflar Yasasıyla ilgili çok önemli makaleler yazdı, bunlar bizim Baro Dergimizde de yayınlandı. Çok önemli çalışmaları var bu konuda, kendisi de bir sunumda bulunacak. Yine kendisi de reklamı sevmez, ama bu arada çıkan Ermeni talepleri ve Türkiye'nin hakları konulu bir kitabı var. Ben bilgilerinize sunuyorum, yeni çıkacak bültenimizde de tanıtılacak, bu tabii ki reklama girmez. Yine benim

şahsi dostum, arkadaşım, hemşerim Kegam Karabet-yan, Baromuzun üyesi.

Biz şimdi bu panele Ermeni iddiaları ve Türkiye'nin tarihi gerçekleri dedik, daha önce yaptığımıza Ermeni savları dedik. Ancak biz bu tabirle, Ermeni tabiriyle elbette ki iftihar ettiğimiz, komşuluklarından, dostluklarından ziyadesiyle memnun olduğumuz, her şeyimizi paylaştığımız, karşılıklı dostluk ve sevgi sarmalı içinde bulunduğumuz Ermeni yurttaşlarımızı, çok saydığımız Ermeni yurttaşlarımızı kastetmiyoruz. Burada Asala terör örgütü, Taşnak terör örgütü gibi ayrılıkçı, Türkiye'ye husumet duyguları içinde olan, böyle halklar arasında düşmanca duyguların uyanması için provokatör görevi yapan, Türkiye'nin ulusal güvenliği için de, halkımızın huzuru için de bir tehdit odağı olan oluşumdan, ayrılıkçı ve etnopolitik bir çizgide dış güçlerin denetiminde ve yönlendirmesinde faaliyette bulunan bir anlayışı ve bir çizgiyi temsil ediyoruz. Bunun altını çizerek söylüyorum, yoksa bizim Baromuzun mensubu olan çok değerli hukukçular, çok seçkin hukukçular var. Ben bir de şunu bilgilerinize arz etmek istiyorum, beş yıl boyunca öğretmen kökenli olduğum için Bezciyan İlköğretim Okulunda, Kumkapı'da, Patrikhane'nin yanında öğretmenlik yaptım Agoplar, Artinler, Siranuşlar, Hayganuşlar benim öğrencim oldu, onların ailelerini tanıdım, velilerini tanıdım, Ermine müvekkillerim var, onlar bizim çok saygıdeğer yurttaşlarımız. Bu ülkeye hizmet eden, bu ülkede bulunmanın sorumluluğunu taşıyan yurttaşlarımız elbetteki bunun dışındaki bir tanımdır, onu bilgilerinize sunmak istiyorum. Değerli Dostum Kegam Karabetyan da yine bu konuda bir sunumda bulunacak.

Şimdi ilk turda konuşmacılara 20'şer dakika tanıyoruz. İlk konuşmacımıza sözü vermeden önce birkaç cümle belirtmek istiyorum. 2005'de Türkiye'de bir konferans yapıldı. Boğaziçi Üniversitesinde yapılması kararlaştırılan, kamuoyu tepkileri üzerine

ve o zamanın Adalet Bakanı olan Sayın Cemil Çiçek'in sırtımızdan hançerliyorlar demeleri üzerine ertelenen konferanstı bu. Bilimsel sorumluluk adını da taşıyan ve Mayıs 2005'de yapılması planlanan, ama Adalet Bakanı'nın bu beyanı üzerine ertelendiği söylenen bu konferansın adı imparatorlun çöküş döneminde Osmanlı Ermenileri bilimsel sorumluluk ve demokrasi sorunlarıydı. Sayın Adalet Bakanı bunu Türkiye'nin arkadan hançerlenmesi olarak tanımladı, ama o zamanın Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah Gül bu konferansın yapılmasının çok uygun olacağını söyledi ve bu konferansa zamanı uygun olursa katılacağını beyan etti. Sayın Başbakan bu konferansın yapılması gerektiğini söyledi, bu konferans ertelendi. Daha sonra idari yargı Sabancı Üniversitesinde veya Boğaziçi Üniversitesinde yapılması planlanan, Eylülde yapılması planlanan bu konferansla ilgili ihtiyati tedbir kararı verdi. Ancak aynı Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek çok güçlü bir telkin altında mı kaldı, ikna mı edildi, bir özeleştirici mi verildi, anlaşılamadı orası, ama daha sonra da bu sefer idari yargı kararının nasıl aşılabileceğinin beyanında bulundu ve bu konferansın yapılmasının yolunu açtı. Şöyle ki, bu idari yargı kararı Boğaziçi Üniversitesi'ni ve Sabancı Üniversitesi'ni kapsar, ama bir başka üniversitede yapılabilir dedi, yargı kararı orayı bağlamaz dedi ve bunun üzerine bu konferans 23-25 Eylül 2005 tarihinde Bilgi Üniversitesi'nde yapıldı.

Bu, Berlin duvarının yıkılmasına benzetildi, Türkiye'de bir tabunun yıkılmasına benzetildi, artık Washington'da, Brüksel'de, Berlin'de, Türkiye dışındaki Roma'da, Lizbon'da değil, İstanbul'da, Ankara'da, Diyarbakır'da, Samsun'da diaspora tezleri, tarihin tersyüz edilmiş, tarihin çarpıtılmış tezleri Türklere, Türk Ulusuna, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne çok haksız isnatlarda bulunmanın Türkiye içinde de dillendirilmesinin ve meşrulaştırılmasının, kamuoyu oluşturulmasının önünde hiçbir engel de kalmadı. İşte günlerden sayın yetkililerin o yaklaşım ve beyan-

larından sonra günümüzde bir imza kampanyası başladı. Ben şimdi ilk aşamada Sayın Onur Öymen'e, Değerli Milletvekilimize söz vermek istiyorum. İlk turda değerli konuşmacıların konuşma süreleri 20'şer dakikadır. Bu süreyi elbetteki senelerin verdiği bir diplomatik özenle ne kadar dakik kullanacağımı biliyorum. Bizim Baro mensubu meslektaşlarımız da hep böyle duruşmaların geç başlamasından, hâkimlerin geç almasından yakınır, burada da herhalde değerli haziruna böyle bir yakınma imkânı vermeyeceklerdir ve süresinde bitireceklerdir. Ben buyurun Sayın Öymen diyorum.

ONUR ÖYMEN - Sayın Başkan, İstanbul Barosu'nun çok değerli üyeleri, çok değerli konuklar; öncelikle nazik davetiniz için içtenlikle teşekkür ediyorum. Gerçekten bu konuyu gündeme getirmek zannediyorum ki Türkiye'nin bugünkü şartlarında bir zorunluluk haline geldi, o nedenle bu konuda görüşlerimizi sizlerle paylaşmak da bizim görevimiz oluyor. Yalnız önce şuna değinmek istiyorum, biz şimdi bu konuyu niye tartışıyoruz, niçin Ermeni konusunu tartışıyoruz? Türkiye'nin gündeminde, dünyanın gündeminde son derece önemli konular varken, Türk yargısıyla ilgili son derece ciddi sıkıntılar yaşanırken, yurtdışında Filistin İsrail ihtilafı bu kadar can alırken, Irak'tan ülkemize yönelik terörist faaliyetler bu kadar önem taşıırken, ekonomik kriz bütün dünyayı ve Türkiye'yi sarsarken biz şimdi niçin acaba Birinci Dünya Savaşında olduğu iddia edilen veya olan olayları tartışıyoruz?

Değerli arkadaşlar; bunun adına toplum mühendisliği diyorlar. Belli konuları gündeme getireceksiniz, gündemi o konularla meşgul edeceksiniz ki başka konular görüşülemesin. Mesela şu sırada Kıbrıs'ın Girit gibi nasıl elimizden çıktığını tartışmalıyım da bunu tartışalım ve ortaya öyle konular atacaksınız ki biz hep savunmada olacağız. Daima yapmadığımızı savunmak zorunda kalacağız bize ithaf

edilen suçları, şimdi bir kere için bu noktasına değinmek istiyorum. İkinci değinmek istediğim nokta bizim hiçbir düşüncemizi, sözümüzü Türkiye'de yaşayan Ermeni arkadaşlarımıza, kardeşlerimize, vatandaşlarımıza yönelik bir suçlama gibi düşünmemek lazım. Türkleri ve Ermenileri birbirine düşürmek isteyenler daima başarısızlığa uğrayacaklardır. Biz onlarla birlikte büyüdük, aynı ülkenin vatandaşları olarak büyüdük ve onları diğer vatandaşlarımızdan hiçbir şekilde ayırt etmiyoruz. Aynı şekilde Ermenistan'da yaşayan masum Ermenileri de hiçbir zaman kendimize hedef olarak almıyoruz.

Şimdi Ermeni meselesinden bahsederken önce şu soruyu sormak lazım. Acaba Ermeni meselesinden konuşurken bizim birinci önceliğimiz Birinci Dünya Savaşı'ndaki olaylar mı olmalı, yoksa bugün cereyan etmekte olan olaylar mı olmalı? Bugün cereyan eden olaylar nedir? Ermenistan bağımsızlık kazandıktan sonra komşusu Azerbaycan'a büyük bir saldırıda bulundu biraz önce Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi, orada 20 bin Azeri öldürdüler. Yukarı Karabağ ve Yukarı Karabağ'ın dışındaki bazı Azeri topraklarını işgal ettiler ve o topraklardan bir milyon insanı göçe zorladılar. Şu anda Azerbaycan topraklarının yüzde 20'si Ermeni işgali altındadır ve uluslararası alanda hiçbir uluslararası kuruluş bu toprakların Ermenistan'a ait olduğunu kabul etmiyor. Buna rağmen bu topraklardan çekilmemekte ısrar ediyorlar, acaba neden? Bu soruları sormak lazım ve niçin bunu tartışmıyoruz biz de 915 olaylarını tartışıyoruz? Bir kere önce sormamız gereken soru budur. Maalesef şu anda Azeri topraklarında çok sayıda Ermeni tankı, topu var, çok sayıda ağır silahı var ve bu topraklardan geri çekilme niyetini hiç ortaya koymuyorlar. Bu Ermenistan'ın oradan çekilmesi amacıyla başlatılan bizim de desteklediğimiz Minsk süreci var, yıllardan beri devam ediyor, fakat bu süreç hiçbir sonuç vermemiştir ve Ermenistan işgal ettiği topraklardan bir tek

köyden bile bugüne kadar çekilmemiştir. Eğer tartışacaksak bunları tartışacağız. Şimdi bunları tartışmıyoruz, Birinci Dünya Savaşı'na gidiyoruz.

Tartışmamız gereken bir şey daha var, o da şu, biraz önce o da belirtildi, Asala Ermeni örgütü, terör örgütü bizim çok sayıda diplomatımızı öldürdü, devlet görevlimizi öldürdü, çok sayıda saldırı düzenledi. Bu terör örgütü mensuplarından bazıları ellerini kollarını sallaya sallaya bugün Erivan'da yaşıyorlar, bizim bildiğimiz kadarıyla Ermenistan'da bir tanesi bile yakalanıp mahkemeye verilmemiştir ve yargılanmamıştır. Başka ülkelerde yakalanıp yargılananlar olmuştur, onlar da bir iki yıl içinde serbest bırakılmışlardır. Şimdi tablo bu, önümüzdeki tablo bu ve biz bunları tartışmıyoruz ve 1915 olaylarını tartışıyoruz. Peki, onu tartışalım, 1915'de ne oldu, ne bitti, bunu tartışalım, bunun için de sanıldığından daha fazla elimizde bilgi var, belge var, Ermeni kaynaklı belgeler var, bütün bunları her yerde herkesle tartışırız. Yalnız bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum, bizim ikinci tabiat haline gelen bir huyumuz var. Yani bir konuda Türkiye eleştiriliyorsa, baskı altındaysa hemen kendimizi suçlarız, bizi eleştirdiklerine göre demek ki biz kendi tezlerimizi anlatamıyoruz. Yani bunun anlamı şu, karşımızdaki insanlar o kadar adil, o kadar tarafsız, doğruları aramaya o kadar teşne ki biz bir anlatabilsek tezlerimizi hemen inanacaklar ve bir daha üstümüze baskı yapmayacaklar. Bu da Kıbrıs konusunda da, Ermeni konusunda da, terör konusunda da, Irak konusunda da, Avrupa Birliğiyle ilişkiler konusunda da Türkiye söylenebilecek her şeyi söylemiştir. Kıbrıs'tan örnek vereyim, Sayın Denктаş hayatı boyunca Kıbrıs tezini bütün dünyaya anlatmıştır, hâlâ bize bazıları diyorlar ki, efendim Kıbrıs'ta görüşlerinizi bir anlatabilseniz her şey değişecek. Bunlar doğru değil, yani bunu kendi kendimize bir kompleks haline getirmeyelim. Biz görüşlerimizi anlatırız, anlatıyoruz, birçok kitap yayınlıyoruz, Türkçe yayınlanıyor, yabancı dillerde

yayınlanıyor, yurtdışında seminerlere, toplantılara katılıyoruz, televizyon programlarına katılıyoruz, yapılabilecek her şeyi yapıyoruz. Fransızların bir sözü var, derler ki, en sağır insan bir şeyi duymak istemeyen insandır. Biz bunları anlatıyoruz da karşı taraf duymak istiyor mu, mesele orada.

Şimdi gelelim bu savaş yıllarında, savaştan önce olanlara; bir kere bu tezi savunanlar, Türkiye soykırım suçu işlemiştir diyenlerin başlattıkları tarih 1915, 1915'ten sonra neler oldu, önce soracağımız soru 1915'ten önce neler oldu? 1915'den önce neler olduğunu biz tartışmazsak 1915'de olanları hiç anlayamayız. 1890 yılında Gürcistan'da, Tiflis'te bir örgüt kuruluyor, Taşnak örgütü denilen Ermeni örgütü, bu örgüt şiddet kullanarak, terör kullanarak Doğu Anadolu'daki Ermenilerin yoğun olarak yaşadıkları vilayetlerin bağımsız olmasını istiyor önce, sonra onların Osmanlılardan tamamen kopartılmasını istiyor, önce bölgesel özerklik istiyor, vesaire. Bunun için şiddet eylemlerine başvuruyorlar, ne zamandan itibaren? 1894. Dikkat ederseniz 1915 olaylarından 20 sene önce, nerede başlıyorlar? Diyarbakır'da başlıyorlar, Sason'da başlıyorlar, silahlı ayaklanma düzenliyorlar Diyarbakır'da, amaçları Avrupa ülkelerinin dikkatini çekmek, bu olaylara Avrupa ülkelerinin dikkatini çekecekler. Ondan sonra bu saldırılar devam ediyor, 1905'de Van'da ayaklanma yapıyorlar, 1896 26 Ağustos'ta Taşnak örgütü İstanbul'da Osmanlı Bankası'na saldırı düzenliyor. Daha 15 olayları yok, tehcir yok, hiçbir şey yok, ne var? Ermeni terör örgütünün, şiddet örgütünün, Taşnak örgütünün saldırıları var. Sürekli olarak Türkiye'nin her tarafında böyle saldırılar düzenliyorlar. Netice itibarıyla 1895'le 1905 yılları arasında Türkiye'nin her tarafında bu gibi saldırılar oluyor, bir taraftan da Rusya'yla yakın ilişki kuruyorlar. Rusya'daki birtakım ayaklanmalara, gösterilere, şiddet olaylarına katılıyorlar ve Rusya'yla yakın bir ilişki kuruyorlar.

Şimdi o tarihlerde, 1909 yılında Adana olayları

çıkıyor. Adana olayları çıkıyor ve bu Adana olaylarında diyorlar ki, çok sayıda Ermeni ölüyor, çok sayıda Türk ölüyor, çünkü Ermeniler bir radikal militan papazın başkanlığında, öncülüğünde Türklere büyük saldırılar düzenliyorlar. Silahlı insanlar köyleri basıyor ve Türkler de karşılığını veriyor ve Türklerin de öldürdüğü Ermeniler oluyor. Neticede ne oluyor? Cemal Paşa'nın anılarını okursanız göreceksiniz, bu olayların sonunda 38 kişi idam ediliyor. Bu 38 kişinin 37'si Türk, bir tanesi Ermeni. Olayı başlatan Ermeniler, öncülüğü yapan bir Ermeni papaz, ah diyor anılarında Cemal Paşa, bu papazı kaçırdım elimden, yakalasaydım onun da herhalde gereğini yapacaktık, vesaire. Ancak bir yabancı gemiyle, böyle olaylar tarihimizde çok görülüyor, bir yabancı gemiyle Mersin'den İskenderiye'ye kaçıyor bu papaz. Bütün bunların ayrıntıları var, fazla vaktinizi almayacağım, ama şunları anlatmak için bunları söylüyorum. Yani bilirsiniz ki 1915'den önce Türkiye'de çok fazla Ermeni saldırısı oluyor, çok sayıda Müslüman insanı öldürüyorlar, Türkleri öldürüyorlar ve yabancı ülkelerin dikkatini çekmeye çalışıyorlar.

Zeytun olayları başlı başına vahim olaylardır, Zeytun'da, gene aynı bölgede bir ayaklanma düzenliyorlar. Dışarıdan gelen bazı Ermeniler var, çok gelişmiş silahlar var ellerinde ve oradaki 60 tane subayımızı ve 500 civarında eri esir alıyorlar. Bu esirler sonra ne oluyor? Bu esirleri öldürüyorlar, acı olay bu. Ondan sonra Osmanlı İmparatorluğu oraya askeri birlikler gönderiyor, askeri birlikler tam bu isyancıları tasfiye edecekken, etkisiz kılacakken hemen büyük devletler devreye giriyor, Halep'teki konsolosları devreye giriyor, Osmanlı İmparatorluğu üzerine çok büyük baskılar yapıyorlar ve Türklerin, Türk birliklerinin bu Ermeni isyancılarını etkisiz kılmasını önüyorlar, bunların affedilmesini sağlıyorlar.

Şimdi değerli arkadaşlarım; bu işin geçmişi bu, ondan sonra Birinci Dünya Savaşı başladığında bakıyoruz Ermeniler Ruslarla, Türkiye'nin doğusunu

işgal eden Ruslarla işbirliği yapıyorlar. Türkiye'nin doğusunu işgal eden Rus birliklerinin içinde dört tane Taşnak alayı var, Ruslarla birlikte savaşıyorlar, Osmanlı ordusunun geri cephelerine saldırılar düzenliyorlar, Osmanlıların cephane depolarını, gıda depolarını tahrip ediyorlar, çok sayıda sivil insanı öldürüyorlar. Bu vesileyle size şu bilgiyi sunmak istiyorum, devletimizin resmen isim isim tespit ettiği kayıtlara göre Ermenilerin o yıllarda öldürdükleri Türklerin sayısı tam 530 bin kişidir. 530 bin kişi öldürülüyor ve netice itibarıyla bu olaylara değinen Batı basınına bakıyorsunuz, o tarihte öldürülen Türklerden bahis yoktur. Mavi Kitap'ı açınız, Mavi Kitap'ta gördüğünüz manzara sadece Türkler Ermenileri öldürmüş, büyük bir katliam yapmışlar, sadece bunu okuyorsunuz. Peki, bu işin esası nedir? Birkaç cümleyle anlatayım, fazla vaktimiz yok, ama en azından geçmişte değerlendirirken bunları bilmemiz gerekiyor.

Bu Mavi Kitap nereden çıkıyor, bunu kim yayınlıyor? Bütün Ermeni tezlerine bugün de kaynaklık yapan Mavi Kitap'ın kökeni ne? Bill Morgentau'un anıları ki kökeni birtakım misyonerlerin anlattıkları hikayelerdir. Bir tanesi de bu Mavi Kitap, bir iki tane daha böyle kitap var, Mavi Kitap'ı yayınlatan İngiliz Propaganda Bakanlığı, Velington House diyorlar. Binanın adı Velington House, bu binada çok yoğun bir faaliyet gösteriyorlar, savaş başlamış, ama Amerika savaşa girmemiş. Amerika'yı nasıl savaşa sokacaklar? Amerikan halkı vasıtasıyla Amerikan Hükümeti'ne büyük baskı yaptıracaklar, bunun içinde Amerikan halkında savaştaki hasımları olan Türkler ve Almanlar aleyhine çok yoğun bir tepki uyandıracaklar. İngilizler, İngiliz Hükümeti bu Velington House'de 25 tane önde gelen İngiliz yazarını çağırıyor. Rudyar Kipling, Edgar Alen Poe, Breise, Toinbe, vesaire gibi meşhur yazarları çağırıyorlar. Diyorlar ki, size gizli bir görev vereceğiz, bu milli bir görevdir, bizim düşmanımız olan Almanya ve Türkiye aleyhine gerçeklerle ilgisi olması hiç önemli değil,

muazzam bir propaganda neşriyatı yapacaksınız ve bu ülkeleri yerin dibine batıracaksınız. Bu kitapları okuyanlar bu ülkelerden nefret edecekler. İşte bu çerçevede tam 156 tane kitap ve broşür bastırılıyor orada, bir tanesi Mavi Kitap, bir Mavi Kitap da Almanya aleyhine bastırıyorlar. O kitabı okursanız mesela diyor ki Belçika'ya girmiş Alman birlikleri rastladıkları bütün bebeklerin ellerini kesmişler, rastladıkları bütün papazları çan kulesine asmışlar, böyle iddialar. Savaşta sonra İngiliz İçişleri Bakanı çıktı, Avam Kamarası'nda dedi ki, kusura bakmayın, biz bu kitapları yayınlattık, ama Alman kitabı için söylüyor, bu tamamen savaş yalanıdır, propagandadır. Polnsibi diye bir İngiliz milletvekili bu konuda kitap yazdı Savaş Yalanları diye ve orada bütün bunları anlatıyor, ne kadar çok yalan uydurduk, sırf Amerikan halkını, Amerikan hükümetini savaşa girmeye zorlamak için. Türkiye aleyhinde de yayınlanan Mavi Kitap'ın özü budur, esası budur.

Şimdi buna dayanarak bazıları Türkiye'yi suçluyorlar. Biz Meclis olarak İngiliz Hükümeti'ne çağrıda bulunduk, dedik ki, nasıl Almanlar aleyhindeki Mavi Kitap'ı bir propaganda belgesi olarak yayınladıysanız, ilan ettiyseniz bunu da yapın. Bize cevap veriyorlar, efendim tabii ki bu kitapta propaganda unsuru ağır basıyor, ama içindekilerin ne kadarı doğrudur, ne kadarı yanlıştır, bunu söyleyecek durumda değiliz. Tam İngiliz cevabı, yani nasıl yerseniz öyle, muz gibi. Netice itibarıyla biz Meclis olarak dedik ki, bu işi çözenin yolu şudur, bir tarihçiler komitesi kuralım, Türk ve Ermeni tarihçiler otursunlar, arşivlerini açsınlar ve tarihi gerçekleri ortaya çıkarsınlar, biz bunu istiyoruz. Cevap yok, üç sene oldu, Ermenistan bunu hâlâ kabul etmedi. Şimdi ne yapıyorlar? Yaptıkları şu, sürekli olarak propaganda yapıyorlar. Sayın Dışişleri Bakanımız Ali Babacan'ın çok yumuşak bulduğu, takdirle söz ettiği yeni Ermenistan Yönetiminin Başkanı Sarkisyan seçildikten sonra beyanda bulundu, diyor ki, soykırım iddialarıyla ilgili

çalışmalarımızı iki misline çıkartacağız.

Geçen sene 2007 yılında Ermenistan bir belge yayınladı, ulusal strateji belgesi. Merak edenlere gösteririm, okursanız şaşacaksınız, orada bir kere Yukarı Karabağ'dan bir Yukarı Karabağ Cumhuriyeti olarak bahsediliyor. Yani Azeri toprağı, işgal etmiş, orayı cumhuriyet diye ilan etmiş. Ondan sonra diyor ki, bu Yukarı Karabağ Cumhuriyeti'nin kabul etmediğı hiçbir çözümü Ermenistan kabul etmeyecek. Topu da onlara atıyor, onlar ne isterse onu yaparız. Şimdi bundan önceki Cumhurbaşkanılarından Ter Petrosyan bu Taşnak örgütünü yasaklamıştı, yasaklamıştı, çünkü çok yasadışı eylemler yaptılar Ermenistan'da ve yurtdışında, ondan sonra gelen Koçeryan Taşnakların en kuvvetle destekledikleri adam ve Koçeryan zamanında bütün Taşnak örgütleri serbest bırakıldı. Bugün Sayın Dışişleri Bakanımızın çok beğendiğı Ermenistan hükümetinde dört tane Taşnak bakan var. İşin gerçekleri bunlar, konuşacaksak bunları konuşacağız. Efendim özür dileyerek bu gerçekleri ortadan kaldıramazsınız, kim kimden özür diliyor, ne hakla özür diliyor, kimin namına özür diliyor?

Şimdi Sayın Cumhurbaşkanımızın Ermenistan ziyaretini söyleyerek tamamlayacağım, daha çok anlatacaklarım var, ama vakit olmadığı için bu vakti değerlendirelim diye söylüyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız giderken dediler ki, efendim siz bir jest yapın. Hep jesti biz yaparız, nedense jestler hep bizden istenir. Siz bir jest yapın, göreceksiniz onlar da karşılığını verecektir, ilişkileri yumuşatacağız, ne kadar güzel olacak. Güzel, ne istiyorduk biz? Bir, daha bağımsızlığımı ilan eder etmez yayınladıkları bağımsızlık bildirisinde Türkiye'nin doğusundaki toprakları Batı Ermenistan olarak gösteriyorlar, bunu değiştirin diyoruz, yani bizden toprak talebi var. Madde iki, Ağrı Dağı, Türk topraklarındaki Ağrı Dağı'nı milli sembol yapmışlar. Madde üç, Azeri topraklarını işgal etmişler, buradan çekilin diyoruz. Madde dört, işte Ermeni Asala teröristlerini yargılayın diyoruz. Şimdi Sayın

Cumhurbaşkanımız gitti, döndü, aylar geçti, bunların herhangi birinde bir ilerleme oldu mu? Olmadı. Peki, hiçbir gelişme olmadı mı? Tam beklediğimin tersi yönünde gelişme oldu, ne oldu? Ermenistan Dışişleri Bakanı Nalbantyan geçenlerde demeç veriyor, İstanbul'a gelmeden önce Avrupa'da gazetecilere diyor ki, biz Yukarı Karabağ'ın bağımsızlığını ilan edebiliriz. Buyurun, Sayın Cumhurbaşkanı'nın ziyaretinin sonucu bu. Düşünebiliyor musunuz, böyle tek taraflı jestler daima karşı tarafça bir zaaf olarak algılanır. Demek ki bizim her yaptığımızı sineye çekecekler, demek ki biz bunlara ne kadar istemedikleri iş yapar-sak ileride hepsini de sineye çekerler. İşte aldığımız sonuç budur.

Değerli arkadaşlar; bu konularda bizim demin de söylediğim gibi kompleksten mutlaka kurtulmamız gerekir. Tarihi gerçekler bizim yanımızda, hukuk bizim yanımızda, Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi bizim yanımızda, hiçbir uluslararası mahkemenin Türkler soykırım yapmıştır diye bir kararı yok. Buna rağmen maalesef yalnız yabancılar değil, Türkiye'nin içinden bazıları çıkıyorlar ve elimizde belge yok diye, belge yok, ama Türklerin soykırım suçu işlediklerini kabul ediyoruz diyorlar ve o zamanki devlet adamlarımız katildi diyorlar ve Türkiye Devleti'nin Ermenistan konusunda izlediği politika pislikti diyorlar tam kelimesiyle söylersek. Nerede diyorlar? Erivan'da NATO'nun düzenlediği bir toplantıda. Kim bunlar? Bugün Türk üniversitelerinde ders veren bazı bilim adamları. Düşünebiliyor musunuz, bu katil dedikleri devlet adamlarından bir tanesi Cemal Paşa, demin söylediğim gibi Ermeni tehcirinde onları korumaya çalışan bir zat ve Ermenilere yaptıkları hizmetler dolayısıyla İstanbul'daki Ermeni Patriği tarafından kendisine nişan verilmiş, teşekkür belgesi verilmiş İstanbul'da, Pera Palas Oteli'nde. Siz bu insana katil diyorsunuz hiçbir şey bilmeden, sonra bu insanı Ermeniler, Ermeni teröristler Tiflis'te öldürüyor. Talat Paşa'yı Berlin'de öldürüyorlar, bunu öldüren katili Alman mahkemesi serbest bırakıyor, haklı bir

dava için öldürmüştür diyor. Bize hukuk dersi verenlere bakın siz.

Değerli arkadaşlarım; sözlerimi bitiriyorum Sayın Başkanın ikazına fırsat vermeden, yalnız size bir cümle okuyacağım, bütün bunları izah ediyor, yalnız Ermenistan konusunu değil, Kıbrıs'ı ve başkalarını da izah ediyor. Bu sözlerin sahibi Claude Fahrer, meşhur Fransız yazarı, daha İkinci Dünya Savaşından önceki yıllarda yazmış, diyor ki, dünyanın Türkleri hatalı görmesinde şaşılacak ne var, düşünün ki Türkiye'nin düşmanlarının parası var ve para her kapıyı açıyor. Türkler çok konuşkan olmayan bir millettir, buna karşılık onların düşmanları çok konuşkandır ve tezlerini büyük bir maharetle ortaya koyuyorlar. Onların en büyük silahı yalandır, düşmanları Türkiye'yi yalanla bombardıman ediyorlar. Bu nedenle bilgisiz insanların gözünde Türklerin haklı, Türk düşmanlarının haksız sayılması mümkün mü? Ben size soruyorum, mümkün mü? Çok teşekkür ediyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Sayın Öymen'e çok teşekkür ediyorum. Hem çok etkili, çok özlü bu sunumu için, hem de beni kendisinin diplomatik özeni ve zamanı kullanmaktaki mahareti konusundaki beyanıyla ilgili olarak yanılmadığı için iki kez teşekkür ediyorum. Değerli katılımcılar; şimdi ikinci konuşmacımız Sayın Gürbüz Evren, ben demin meslektaşımın kitabını tanıttım, ama kendi kitabını tanıtacakken kendi kitabını masanın altına sakladı. Ben bir kez göstermek istiyorum Gürbüz Evren'in kitabını size, benim de çok yararlandığım, çok etkilendiğim, çok önemli bir birikimin yazıya dökülmesi olan bu kitabı ben ilginize sunuyorum. Bu kitabın çok çarpıcı da bir adı var, *Lütfen Uyanın Son Celse, Türkiye Ermeni Soykırımı Suçlusu İlan Edilecek*. Bu kitap 2008'in son aylarında çıkan bir kitaptır.

Şimdi Sayın Büyükelçi, Sayın Milletvekilim; Karabağ'ın muhtemelen şimdiki Dışişleri Bakanı, Ermenistan Dışişleri Bakanı Nalbantyan'ın beyanına

göre ve şu andaki Ermenistan yönetiminin kendi çıkarları açısından bir politik hedefe göre bir cumhuriyet haline getirilebileceği şeklinde beyanları olduğunu söyledi. Şimdi 15-16 Ocak 2008 tarihinde Minsk grubu eşbaşkanı, NATO ve AGIT aynı yetkilisi olan Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Bryza'nın Erivan'da bir beyanı var. Ben önce bu beyanı bilgilerinize sunuyorum. Acaba Türkiye Cumhurbaşkanı'nın Ermenistan'a 6 Eylül 2008'deki maçı nedeniyle ziyareti hakikaten kişisel bir tercih ve maçı merakı mıdır, yoksa acaba 15-16 Ocakta Erivan'da Bryza'nın genişletilmiş Karadeniz Bölgesel ve Uluslararası Güvenlik Perspektifleri Konferansı'nda AGIT MİNSK grubu eşbaşkanı olarak sarf ettiği sözlerin bir etkisi olmuş mudur, bunu sizin takdirlerinize sunuyorum.

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Müsteşar Yardımcısının beyanı şudur. *“Amerika Birleşik Devletleri'nin Karadeniz bölgesiyle ilgili politikası ekonomi, enerji ve bölgesel güvenlik gibi çeşitli alanları kapsayan bir işbirliğinin oluşturulmasını amaçlıyor. Bu kapsamda en önemli konulardan biri Türkiye'yle Ermenistan arasında diplomatik ilişkilerin kurulması ve sınırların açılmasıdır. Böyle bir açılım ekonomik ilişkiler ve ortak ekonomik projelerin üretilmesi sürecini güçlendirir. Türk Ermeni ilişkilerinin normalleşmesi ağırlıklı olarak Yukarı Karabağ konusuyla bağlantılı hale getirildi. Türkiye'nin Ermenistan'la ilişkilerinin normalleşmesi için bazı koşullar ortaya koydu, ama Amerika Birleşik Devletleri bunların kaldırılacağını umuyor. Ermenistan Türkiye'nin ön koşul koymaması isteğinde haklı, ama kendisi de bugünkü Türkiye'yle olan sınırları tanımalıdır. Türkiye'ye Ermenistan'la ilişkilerini Azerbaycan gibi üçüncü bir ülkeyi dahil etmeden geliştirmesi ve diplomatik ilişki için ön koşul koymaması çağrısında bulunuyoruz. Türkiye'yle Azerbaycan arasındaki ilişkilerde bir millet iki devlet düşüncesinin değişmesi gerekiyor. Bu değişme hemen olmaz, belli bir zaman alır.”* Bu Ocak 2008, Sayın Cumhurbaşkanı'nın

ziyareti dokuzuncu aydadır, bu birinci ayda söylenmiş bir beyandır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı tarafından dokuz ay sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin talepleri uygun görülmüş, bu telkinler dikkate alınmıştır, Erivan ziyaretinde bulunulmuştur.

Yani burada Azerbaycan aradan çıksın, siz doğrudan görüşün bir, sınırları açın iki, Amerika Birleşik Devletleri ikide bir sizin şu telaffuzunuzdan rahatsız oluyor, hangi telaffuz? Bir millet iki devlet. Yani Azerbaycan Cumhuriyeti var, Türkiye Cumhuriyeti var, ama iki tarafta da yaşayan ahali aynı millettir, Türk milleti. Amerika Birleşik Devletleri'nin bundan rahatsız olduğu, bu beyandan, bu yaklaşımdan ve bu düşünceden rahatsız olduğu biraz da diplomatik nezaket aşılarak ifade edilmiş oluyor. Buyurun Sayın Evren.

GÜRBÜZ EVREN - Efendim önce beni davet etme nezaketini gösteren, konuşmacı olarak davet etme nezaketini gösteren Sayın Baro yetkililerine, İstanbul Barosu yetkililerine çok teşekkür ediyorum, değerli konuklarımıza da buraya kadar geldikleri ve bu konuya ilgi gösterdikleri için ayrıca teşekkür ediyorum. Ben siyaset bilimciyim, dolayısıyla bu işe girişim bu konudaki ikinci kitabım, aslında Hüseyin Bey o konudaki tavrımı bilir, ilk kitapta da daha akademik bir dille, daha tarihsel bir perspektifte Sömürgecilik Tarihi Işığında Ermeni Sorunundaki Çıkar Odakları adlı bir kitap yayınlamıştım. Orada bu konuya ilişkin kimin payı varsa, hangi emperyalist, hangi sömürgeci ülkenin payı varsa onların rollerini teker teker ele almaya çalışmıştım. Bu son kitabımdaysa artık konunun, yani adına Ermeni sorunu denilen, adına Ermeni iddiaları denilen, ne dersiniz deyin, bu konunun tarihçiler toplansın, komisyonlar kurulsun, işte bunları tartışalım, belgelerimizi değişelim, arşivlerimizi biz açtık, siz de açın, bir araya gelelim, toplanalım, bu konuları konuşalım noktasının çok ötesine geçtiğini artık hepimizin kabul etmesi gereki-

yor, bu konu tamamen siyasallaşmıştır.

Yani yurtdışında gittiğimiz her yerde, son olarak tam gününü hatırlayamıyorum, galiba 1 Ocak 2006'da Brüksel Üniversitesi'nde konuşmacı olarak davet edilmişim ve bu konuda Fransa'nın önde gelen La Trajedi Armanian, Ermeni Trajedisi isimli kitabı yazan Iv Tornal'ın da konuşmacı olarak katılacağı, Taner Akçam'ın konuşmacı olarak katılacağı, benim de davet edildiğim konferansta bütün hazırlıkları yapmışken bana dediler ki, diğer konuşmacılar şunu söylüyorlar, eğer Gürbüz Evren soykırımı kabul ediyorsa gelsin, kabul etmiyorsa hiç bu konferansa gelmesin. Dolayısıyla yurtdışında böylesine hastalıklı, böylesine çifte standart, böylesine yanlı, böylesine çok ciddi önyargılı bir anlayışla karşı karşıyayız. Yurtdışına çıkan insanlar bu gerçekle karşılaştıklarında Allah Allah, biz ne yapmışız, ne yapmamışız sorusunu çok sık sorarlar. Sayın Büyükelçim Onur Öymen çok güzel açıkladı, her şey bizden yana dedi ve her şeyin bizden yana olduğunu biz bir türlü dünya kamuoyuna anlatamadık. Neden anlatamadık biliyor musunuz? Karşılaştığımız her yabancı, başta Fransızlar olmak üzere Türk olduğunuzu söylediğinizde size Ermenileri nasıl kesmişsiniz, nasıl Ermeni soykırımı yapmışsınız derler. Efendim, dersiniz ki bütün Avrupalılar, bütün Batılılar işlerini, güçlerini bırakmışlar, bu konuda uzman olmuşlar, hepsi bu konunun uzmanı, aman Allah'ım, tıp okumamış mı bunlar, ne bileyim başka bir şey okumamış mı, sadece bu konuda uzmanlar. Sonra kafanıza bir şey dank eder, bu iş o ülkelerdeki ilköğretim kurumlarında, okullarda ders kitaplarına girmiştir.

Ben bu son kitabımda, yine reklama girecek, kusura bakmayın, birçok Avrupa ülkesindeki ilkokul öğrencileri, lise öğrencileri, yani yaygın tüm öğretim kurumlarında varolan ders kitaplarından örnekler çıkarttım, ikişer sayfa, üçer sayfa, dörder sayfa Ermeni soykırımı konusu işleniyor ve çocuklara oradan ödev

veriliyor. Dolayısıyla Batılı çocuklar daha küçücük yaşlardan itibaren Türklerin Ermenileri katlettiği bilgisiyle, çarpıtılmış bilgisiyle ve bilinciyle yetişiyorlar ve karşınıza çok hazır olarak Türkleri her konuda haksız soykırımcı bir millet olarak kabul eden insanlar olarak geliyorlar. Biz de diyoruz ki, Allah Allah, bunlar nereden çıktı? Şimdi ben Hüseyin Beyden rica ediyorum, Sayın Onur Öymen gibi diplomat olmadığım için biz siyaset bilimciler biraz geveze oluruz, hele ben televizyon programlarında davet ettiğimiz konuklar daha çok konuşsunlar, biz sadece soru soralım deyip susarız, hep içimde kalır, keşke ben de bir şeyler söylesem derim.

İstanbul'a çok sık gelmem, ama Anadolu'nun değişik bölgelerine, değişik üniversitelere çok sık giderim, oralarda bilgilerimi paylaşmaya gayret ederim ve bu konuda da şunu herkesin bir şekilde bilmesini isterim. Bir, lütfen kullandığımız dile dikkat edelim, özellikle bir grubun başlatmış olduğu bir özür kampanyası ki bu insanlar Türkiye'de her taşın altından çıkarlar. Türkiye'ye yönelik her türlü olumsuz adımın atıldığı, içeriden ve dışarıdan, özellikle dışarıdan atılan olumsuz adımların mutlaka arkasında, önünde, sağında, solunda bu insanlar vardır. Dolayısıyla bu insanlar çok ciddi olarak kamuoyunda şunu tartışıyorlar, Ermeniler Türkler, Ermeniler Türkler, o kadar sık Ermeniler demeye başladık ki Ermenileri ötekileştirdiğimizin farkında değiliz. Ermeni kardeşlerimiz bu ülkede 60 bin değil, altı Ermeni vatandaşımız bile olsa onlar bizim canımız, kanımız, kardeşimiz. Hiçbir şekilde onları rencide edecek bir dil kullanmayız, ama bu tür kampanyalarla Ermenileri ötekileştirmek, Ermenileri düşmanlaştırmak, mağdur duruma sokmak, dolayısıyla bakın görüyor musunuz, Türklerin hepsi kullandıkları dilde bile Ermenilere nasıl hakaret ediyorlar anlayışını yerleştirmek. Bu bir psikolojik savaşın parçası, eskiden ben komplo teorilerine çok fazla inanmazdım, kulaklar çınlasın, Erol Mütercimler'le bu konuları konuşurken Erol Beye

derdim ki, komplo teorileri, Gürbüz Bey komplo teorileri gerçeklik payı olduğu zaman komplo teorisi vardır, yoksa durup dururken komplo teorisi çıkmaz derdi.

Altını çizerek söylüyorum, özür kampanyası başta olmak üzere, bakın; biz birçok şeyi konuşmuyoruz, Türkiye'nin gündeminde olan bir çok şeyi konuşmuyoruz, ama özür kampanyası nedeniyle aslında birçok şeyi de konuşuyoruz. Niye? 2015 yılı, altını çizerek söylüyorum, bu kesinlikle komplo teorisi filan değildir, artık bu kadar inandım ve yaşadığım olaylardan sonra da bu sonuca vardım, 2015 yılı Türkiye için dönüm noktası. Neden? Ermeni diasporasının yıllardır, Ermeni lobilerinin ve onları destekleyen dönemin ve günümüzün sömürgeci ve emperyalist ülkelerinin çok ciddi olarak adına soykırım dedikleri 1915 olaylarının 100. yıldönümü 2015. 2015 yılında mutlaka ve mutlaka tüm dünyada soykırımı, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere tüm dünyada soykırımı kabul ettirmek ve dünya kamuoyunun baskısıyla Türkiye'ye de soykırım kabul ettirmek, 2015 yılı dönüm noktası. 2015 yılı bir başka anlamda da dönüm noktası, Fırat'ın doğusunun Türkiye olması için de bir dönüm noktası. Bu çok önemli, 2015 aynı zamanda ulus devletin, üniter devletin ve buna bağlı olarak laik yapımızın, bu laik düzenin de değişmesi anlamında da bir dönüm noktası. 2015'e dikkatinizi çekiyorum, ama konumuz bugün Ermeni iddiaları olduğu için, özürçüler olduğu için bu konuyla bağlı kalacağız.

Lütfen 2015 öncesi Ermeni diasporasının kendisine yardım eden birçok Batılı ülkedeki lobilerle birlikte önemli stratejileri nelerdir diye altını çizeceğim, onlara dikkat edelim. 100. yıl öncesinde Ermeni Diasporası'nın stratejileri, bir, Türkiye'de soykırım savunucuları yaratmak ve bunları desteklemek. Bugün bunu yaşıyoruz, görüyoruz, daha önce de yazdığım kitapta, yedi sekiz ay önce çıkan kitapta ve daha önceki konuşmalarımda da bunu belirtmiştim. İki,

bankalara ve sigorta şirketlerine açılan davalarla Türkiye'yi zor duruma düşürmek. Çünkü biliyorsunuz dönemin Osmanlı Devleti vatandaşı olan ve hayat sigortası poliçesi bulunan birçok vatandaşı Ermeni'nin torunu, Avrupa'da yaşayan, Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan Ermenilerin torunu dedelerinin soykırım ya da yakınlarının soykırım mağduru olduğu gerekçesiyle hayat sigortalarından para alabilmek amacıyla davalar açtılar ve bu davalar Amerika Birleşik Devletleri'nde bugüne kadar 255 milyon dolar bir ödemeye sonuçlandı. Sırada birçok dava var, bu konunun çok detayına girmiyorum, ama sadece bir başlık olduğu için söylüyorum. Eğer bir gün Türkiye'yi soykırım konusunda resmi olarak suçlamak gerekirse o noktaya gelindiğinde bakın işte hayat sigortalarının ödemiş olduğu poliçeler elimizde, aldığımız paralar elimizde diyecekler.

Üç, soykırım kabul eden ülke sayısını ve inkâr yasası çıkartan ülke sayısını çıkartmak. Bugün dünyada 19 ülke olmayan bir soykırımın kabul etmiş ve Türkiye'yi suçlamış vaziyette, Türk insanını suçlamış vaziyette. Yine bir başka madde Ermenistan sınırın açtırılması, bir başka madde ders kitaplarında, tüm dünya ülkelerindeki ders kitaplarında soykırım konusunun mümkün olduğu kadar daha fazla işlenmesi. Bir başka madde Atatürk'ün Ermeni katliamını kabul ettiğine dair bir çarpık bilginin yayınlanması. Birçok yurtdışında yayınlanan kitapta, bu konuya ilişkin kitapta bakın görüyor musunuz, Atatürk de 10 Nisan 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yapmış olduğu konuşmada Ermeni katliamını kabul etmiştir denilir. Halbuki yapılan araştırma sonucunda bakılmıştır ki 10 Nisan 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisi kapalıdır, o gün kimse bir konuşma yapmamıştır, ama bu çarpık bilgi bir kere yerleştirilmiştir, yurtdışında bu konuda yayınlanan bütün kitaplarda ısrarla ve ısrarla bu bilgi kullanılır ve son olarak 2002 yılında Avrupa Parlamentosu'nun Kafkasya'ya ilişkin bir raporu yayımlandığında o raporu yayınlayan İsveçli

bir yeşil parlamenter aynen bu ifadeyi koymuş ve demiştir ki 10 Nisan 1921'de Atatürk yaptığı konuşmada Ermeni katliamını kabul etmiştir. Kendisine götürülüp bu gösterildiğinde, böyle bir şey yok, kapalıydı, nereden aldınız bu bilgiyi diye, vallahi ben bunu teyit etmedim, bir kitap vardı, o kitaptan aldım dedi. Dolayısıyla böylesine çarpık bilgilerin çok ciddi anlamda yurtdışında yayınlanan tüm kitaplarda, belgelerde kullanıldığını görüyoruz. Yine Ermeni iddialarına ilişkin nüfus bilgilerinin, öldürülen insan sayısının, ceset üzerinden yapılan siyasetin ve birtakım yalan yanlış belgelerin de mümkün olduğu kadar kitaplarda yer almasını sağlamak.

Bu sekiz önemli strateji, bu başlıklar 2015 öncesinde çok ciddi olarak uygulanıyor, ama bugün bizim konumuz ister istemez özür kampanyasına geldiği için Sayın Büyükelçim çok güzel söyledi, Türkiye'nin konuşacak birçok şeyi var, ama biz bugün geldik, burada kilitlendik. Aslında burada kilitlenmedik, bu tür insanların, simi ön plana çıkan, kamuoyunda ismi ön plana çıkan insanların, ceplerinde kimin parası olduğu bilinen, kimlerden para aldıklarını inkâr da etmeyen bu insanların kullandıkları çok sihirli ve anlamlı ve de masum ifadelere dikkat çekmek istiyorum. Vicdan, şimdi bu ülkede imza atan insan sayısına bakın ve bu ülkenin nüfusunun yüzde 99,09 ya da ne kadarının, yani çok çok ezici bir bölümünün imza atmadığını düşünün, dolayısıyla bir avuç vicdanlı insan ve Türkiye'nin tamamı vicdansız. Ülkenin büyük bir bölümü neredeyse vicdansız. İnkâr, inkarcılık, tarihle yüzleşme, tarihle yüzleşme çok sihirli bir cümledir, çok anlamlı bir cümledir. Türk insanına işlemediği bir suç, soykırım kabul et dediğinde gösterdiği tepki, gösterdiği refleksin karşısında daha masum bir ifade bulunmuş. O tepkiyi, o refleksi minimuma indirebilmek için tarihle yüzleşme denilmiştir, ama nasıl tarihle yüzleşme? Ben bu konuda 457 kitap okudum, yüzde 75'i yabancı kaynaklar, Ermeni kaynağı, Fransız kaynağı, İngiliz,

vesaire, çok az bir bölümü Türk kaynağı ve sonuçta tarihimle yüzleştirdim ve bir soykırım suçu işlemediğimiz sonucuna vardım. Hayır, bu tarihle yüzleşme değil, tarihle yüzleşme evet, soykırım yapmışız demektir. Dolayısıyla çok anlamlı ifadelerden bir tanesi de budur.

Yine hani bir yerden başladığımız zaman bu işin sonu gelmeyecektir, durup dururken bir kuruluşun, TESEV'in yayınlamış olduğu, birkaç gün önce yayınlamış olduğu bir rapor vardır, Kürt raporu, orada Kürtlerden de özür dilerim deniliyor. Yani neden bu özür kampanyaları çıkıyor? Hemen ardından gelecek 6-7 Eylül olayları için de özür dileyelim, Pontus Rum, Karadeniz'deki Rumlara katliam yaptık, biliyorsunuz o da Yunanistan'da soykırım olarak kabul edildi, 19 Mayıs, çok anlamlı bir güne getiriyorlar, bunun için de özür dileyelim. Biliyorsunuz Yunanistan'a bir soykırım daha kabul edildi, Anadolu'daki o büyük Anadolu felaketi diyorlar, Yunan orduları Anadolu'da mağlup oluyorlar ve denize dökülüp gidiyorlar, bu da soykırım.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Küçük Asya Helenlerinin soykırımı.

GÜRBÜZ EVREN - Evet, bir başka soykırım Süryani soykırımı. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde bir Süryani Sempozyumu yapılmıştı, bilmem izlediniz mi, Süryani soykırımı, onu da izledim, ağzım açık kaldı. Öyle şeyler söylediler ki ben bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, dikkat edin; Türk demiyorum, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı diyorum, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak orada kan ter içerisinde kaldım. Yani biz Süryanileri kesmişiz, Keldanileri kesmişiz, Asurileri kesmişiz, başka ne soykırım var? Bakın; ders kitaplarından örnekler aldım dedim, ders kitaplarında Bulgar soykırımı yapmışız. Kitaplarda Avrupalı, Batılı çocuklara bunu öğretiyorlar. Sırp soykırımı yapmışız, Arnavut soykırımı yapmışız, Slav

soykırımı yapmışız, ders kitaplarında bunu öğretiyorlar. Yani merak edenler için sayfalarıyla, yazarlarıyla, okutuldukları ülkeleriyle tek tek var. Dolayısıyla özür kampanyası başladığı zaman, dün akşam televizyon programında da söyledim, kış aylarında genellikle bir salgın vardır, nezle grip salgını, nedense bu sene kış aylarında Türkiye'de bir özür salgını başladı. Ancak bu tür özür salgınlarının, bu tür hareketlerin az önce psikolojik hareketten bahsettim, bunun bir parçası olduğunu söyledim, Anadolu'nun genleriyle oynamaya yönelik olduğunu söylüyorum. Anadolu insanı hangi etnik kökenden gelirse gelsin, hangi dinsel, mezhepsel kökenden gelirse gelsin şimdiye kadar her türlü emperyalist, sömürgeci oyunların bir şekilde üstünden gelmeyi başarmıştır, bir şekilde bunlardan kurtulmayı başarmıştır, ama Türk Kürt, Ermeni Türk, Süryani Türk, Rum Türk, aklınıza gelebilecek her türlü etnik kökeni ön plana çıkararak ki özür kampanyasıyla diğer özürlerin de önünün açılacağını söylemişim, Anadolu'nun genleriyle oynanmak istendiğini çok açık bir şekilde görüyoruz.

Şimdi 18 Ocak 2001'de biliyorsunuz Fransa'da Fransız Ulusal Meclisi tek maddelik bir yasa kabul etti Fransa Ermeni soykırımını kabul eder diye. O sırada mecliste 51 milletvekili vardı, 51 milletvekili orada biliyorsunuz vekaleten de oy kullanabiliyorlar arkadaşlarımızın adına, o 51 milletvekilinin hepsiyle tek tek konuştum, üşenmedim tek tek konuştum. Dedim ki, siz bizi soykırımcı ilan ettiniz de bu konuda bir kitap okudunuz mu? Şuradan çıkmak nasip olmasın, bir tek bunun hazırlayıcısı olan, yasa metninin hazırlayıcısı olan Mösyö Roş Guluan bir kitap okudum dedi. Bir kitap okudum, o da Trajedi Armanian, If Ternan'ın kitabı. Bu konuda hiçbiriniz bir araştırma yaptınız mı, nereden biliyorsunuz soykırım olduğunu? Benim okulda bir Ermeni arkadaşım vardı, o demişti ki Türkler bizi kesti, benim bir komşum vardı Ermeni, dedi ki, Türkler bizi kesmişti, bir yerden duymuştum, bir sinema filminde izlemiştim, bir belgeselde

görmüştüm, Türkler bizi kesti. Dolayısıyla Türkler bizi kesti mantığıyla hareket eden bilgisiz, donanımsız, belgesiz, altyapısız bu insanların anlayışı maalesef bugün ülkemizde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak gözüken, Türkiye Cumhuriyeti'nin kimliğini taşıyan, pasaportunu taşıyan, ama kendilerine aydın diyen insanlarda da aynı şekilde var. Aynı bilgisizlik, aynı araştırmadan yoksun hareket etme, aynı özümsemeden yoksun hareket etme, dolayısıyla önyargıyla tıpkı Batıda size sırf Türk kimliğinizden dolayı varolan önyargının içeride de bu insanlar tarafından savunulması. Düşünebiliyor musunuz, bir avuç insan bunu gündeme getiriyor, milyonlarca insan hop oturup hop kalkıyor. Aslında neden? Böylesine yaşamsal bir konuda Türk toplumunun reflekslerini ölçebilmek. Çünkü Türk toplumunun refleksleri giderek düştü, öylesine önemli konular gündeme getirildi, öylesine önemli konularda hop oturup hop kalktık ki giderek tepki veren toplumun kesimleri, insan sayısı azalmaya başladı. Dolayısıyla böylesine önemli bir konu gündeme getirildiğinde refleksin seviyesi ölçülecek ve bir sonraki adım, o adımın hesabı yapılacak.

Birkaç cümleyle toparlayayım, sürem doldu, soru cevap bölümü de olacak. Şöyle bir şey, biz şimdiye kadar Batılıların bize bakışını hep içeriden izlemeye çalıştığımız için tepki gösterdik, bizi anlamıyorlar, bizi sevmiyorlar, neden hep Yunanı destekliyorlar, neden hep Ermeni'yi destekliyorlar, vesaire, ama bize hak vermiyorlar diye bir tepki gösteriyoruz. Bir Fransız'la konuşun, deyin ki, siz Cezayir'de şunu yapmışsınız, bize de diyorsunuz ki siz şu soykırımı yaptınız. O başka diyorlar, ama bakın siz Ruanda'da soykırımı ortak oldunuz, o başka diyorlar. Ancak siz Yeni Kaledonya'da şunları yaptınız, o başka diyorlar. İngilizlere diyorsunuz ki, Hintlilere şunu yapmışsınız ya da Uzakdoğu'daki birçok eski sömürgeizde ve hâlâ daha etkinizin olduğu yerlerde şunu yapmışsınız. O başka, onu karıştırma. Hollandalılara aynı şeyi söylü-

yorsunuz, bakın; Endonezya'da ne yapmıştınız, yok, o başka. Bakın; bu o başka sözü ifadesi çok anlamlıdır, o başka demek biz yaparsak haklıyız kardeşim, çünkü biz dünyanın hâkimiyiz, sizse bizim geçmişten beri düşmanımızdınız, yok etmemiz gereken düşmanımızdınız.

Dolayısıyla ben şunu söylüyorum, hep eleştiriliriz, Türk'ün Türk'e propagandası diye, biz Türk'ün Türk'e propagandasını yapamadık. Allah aşkına yapamadık, bugün özürçüler bize diyorlar ki, hep alay ettikleri bir ifade vardı, ey Türk titre ve kendine dön. Biliyorsunuz, bu bir ifadedir, slogandır, onlar bu alay ettikleri ifadeyle Türk toplumuna diyorlar ki, ey Türk; titre ve özür dile. Dolayısıyla öyle bir noktaya geldik ki Türk'ün Türk'e propagandasını yapabilmiş olsaydık, yani bizim çocuklarımızı eğitim sistemi içerisinde hiç kimseye soykırım yapmadığımız, hiçbir katliama ilişkin suçumuzun olmadığını ırkçı ve kafatasçı yaklaşımlardan uzak, objektif, doğru bilgilerle anlatmayı başarsaydık toplumumuzun büyük bir bölümü buna, bu bilgilere aç kalmazdı. Bugün bu tür özür kampanyalarıyla özellikle gençlikte şu tür sorular oluşuyor, ya biz kimleri kesmişiz, neler yapmışız? Bu bir suçluluk duygusu oluşturmaktır. Topluma bir kere suçluluk duygusunu oluşturursanız zamanla da haklılık payı ortaya çıkmaya başlar. Türk'ün Türk'e propagandasının ben farklı bir şekilde, doğru bilgilerle yapılması gerektiğine inanıyorum ve diyorum ki, evet, bir özür dilenmeli, bir özü ben de istiyorum, bir özür dilenmeli, ama nasıl bir özür?

Fransızlar, İngilizler, Ruslar, Almanlar, Amerika Birleşik Devletleri bir araya gelecekler ve Ermenilere diyecekler ki, ey Ermeniler; sizden özür diliyoruz, biz sizi kandırdık, size Rus üniforması giydirdik, size Fransız üniforması giydirdik, size bağımsız bir devlet kuracağımızı, size her şeyi vereceğimizi söyleyip sizi kullandık ve yüzyıllarca kardeşçe yaşadığımız, size her türlü hakkı, devlette her türlü görevi vermiş kardeşlerinize düşman ettik. sizi birbirinize kırdırdık,

dolayısıyla sizden özür diliyoruz. Daha sonra Türklere dönecekler, diyecekler ki, ey Türkler; sizlerden de özür diliyoruz. Yüzyıllar boyunca birlikte yaşadığınız bu insanları size düşman ettiğimiz için, bu insanları kullandığımız için, bu insanlarla aranızda nifak tohumları ektiğimiz için ve bugün hâlâ daha bu konuyu konuşturduğumuz için sizlerden de özür diliyoruz diyecekler. Gerçek özür budur, beklenen özür budur, yapılması gereken özür budur. Cebinde Euroları, cebinde Dolarları, Soros'ların, AB fonlarının paralarıyla beslenen insanların özür diye ortaya çıkmaları Türk milletine, Türk insanına, Anadolu insanına, Anadolu'nun genlerine yapılmış bir hakarettir, bu hakareti kabul etmek mümkün değildir.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Sayın Evren'e şu soruyu soralım, Türk'ün Türk'e propagandasını yapmak yasak, doğru değil, böyle ilkelik oluyor. Diaspora'nın Türk'e propagandasını yapmak nasıl oluyor? Şimdi değerli konuklar; hukuk fakültelerinde Kara Ticaret Hukuku dersinde kıymetli evrak hukukunda bir şey vardır, Hocalarımız bize bunu öğretti. Kambiyo senedinin çek, poliçe, bono, belli vasıfları, şekli unsurları, zorunlu unsurları vardır. Bu unsurların bir kısmı baştan tamamlanmalıdır, olmazsa olmaz, ama bazıları, bazı unsurlar sonradan ilave edilirse bile onun hukuki kıymetine bir hanel gelmez, geçerli bir kambiyo senedi vasfını devam ettirir. Hep bilirsiniz ki klasik söylemdir, beyaza imza veya açığa imza atarsanız siz daha sonra vade ve rakam farklı bir biçimde doldurulsa bile çok büyük bir sıkıntı çekersiniz. O senedin lehtarını, o kambiyo senedinin lehtarını sizin önünüze dayadığında bunu çok büyük sıkıntı çekersiniz, aksini ispat etmeniz aşağı yukarı mümkün olmaz ve bu bedeli ödemekle karşı karşıya kalırsınız. Dolayısıyla şu anda bizim "aydınlarımızın" özür kampanyası Diaspora'nın eline verilecek beyaza imzadır, bir kambiyo senedir, ama Diaspora tarafından bedeli trilyon dolarla veya Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ödeyemeyeceği bir

bedelle doldurulduktan sonra özürçülere dönmeyecektir, özürçülere bunu öde kardeşim denmeyecektir. Muaccel olduğunda, vadesi geldiğinde, bu Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve Türk milletinin önüne konacak bir kambiyo senedi olacaktır. Süreç budur, dediğimiz gibi Diaspora tezleri ülke içinde meşrulaştırılacak, içselleştirilecek, tolere edilebilir, kabul edilebilir, hazmedilebilir bir hale getirilecek, artık öde kardeşim denilecek. Buyurun Sayın Ömer Engin Lütem; söz sizin.

ÖMER ENGİN LÜTEM - Sayın Başkan, değerli izleyenler; önce herkesi saygıyla selamlıyorum. Ayrıca bu toplantıyı düzenlediği için İstanbul Barosuna çok teşekkür ediyorum. Bildiğiniz gibi zaman zaman böyle toplantılar yapmak gerekiyor, bugün de yine bir garip özür kampanyası sebebiyle Ermeni sorunu gene geldi gündeme oturdu. Konuşmama başlamadan önce bu özür kampanyasıyla ilgili çok kısa bir bilgi vereceğim, zannedirim ki işin bu kısmı pek kamuoyuna yansımada. Efendim bu zevat kendilerini bir türlü halk yoklaması gibi yaptılar, internette bir site açtılar, özür diliyoruz sitesi açtılar ve oraya giriyorlar, herkes bir tür oy veriyor. Şu anda bu sabah itibarıyla 26 bin küsur, küçük bir rakam değil, fakat biliyor musunuz ki bu kampanyaya karşı olanlar da böyle siteler açtı, hem internette açtılar, hem de internetin bir kolu olan, daha kolay düzenlenebilen Youtube diye bir bölüm var, orada bazı siteler açtılar, oraya da kişiler girip oy veriyor. Bunların tamamı, karşı olanların yedi sekiz tane site var, bu sabah itibarıyla buraya verilmiş olan oy adedi 600 bini geçiyor. 25 bine 600 bin, yani esas itibarıyla Türkiye'de bu özür dilenmesi yolunda bir halk hareketi başlatılmak isteniyordu, o halk hareketinin başlamasının imkânı yok.

Efendim benim konum başka bir şey, ben soykırım nedir on anlatacağım, ama daha önce belki kısaca ne yaptığımı söylemekte yarar var. Ben yaklaşık 10 yıl kadar önce Dışişlerinden emekli oldum, bir iki yıl

sonra da vaktiyle yaptığım bir iş olması nedeniyle Ermeni sorunuyla uğraşmaya başladım. Ankara'da bir düşünce kuruluşu var, isminin kısaltılmışı ASAM, onun içerisinde 2001 yılında bir Ermeni Araştırmaları Enstitüsü kurdum. Ermeni Araştırmaları Enstitüsü, ama Ermeni sorunu üzerine, yani Ermenilerin tarihini, edebiyatını, vesairesini incelemiyoruz, doğrudan doğruya Ermeni sorunu üzerinde. Neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu? Çünkü siz de gayet iyi biliyorsunuz ki belki de almış olduğumuz eğitimde büyük eksiklikler var. Yani yakın tarihimizle ilgili olarak bugün pek iyi bilmiyorum, ama işte biraz yaşlı olanların eğitiminde büyük eksiklikler var. Bunları hiç bilmiyoruz, bilmediğimiz andan itibaren de dışarıdan ne gelirse onu olduğu gibi kabul ediyoruz. Bu çok büyük bir zaaf, ben kendi imkânlarım içerisinde bunu mümkün olduğu kadar bir tür öğretmeye, bilgi aktarmaya çalıştım. Bu çerçevede 2001 yılından beri Ermeni Araştırmaları adı altında bilimsel bir dergi yayınlıyorum, hala 30. sayısında. Bunun İngilizcesini de yayınlıyoruz, hâlâ 17. sayısında, ama tam tercümesi değil. İki tane de kitap çıkardım, bir tanesini YÖK bastı 2003 yılında, yine öğretmeye yönelik Ermeni Sorunu El Kitabı. Bir tane daha 2007'de yaptık, Ermeni Sorunu Temel Bilgi ve Belgeler. Bu sonuncusu gayet kalın, Ermeni sorunuyla ilgili tüm belgeleri içeriyor, içinde 85 tane belge var. Onları getiremedim, kusura bakmayın, çünkü tükendiler. İnşallah yeni baştan basacağız.

Bugün yapacağım konuşma esas itibarıyla bilgi aktarmaya yönelik. Yani ben soykırım nedir, onu anlatacağım, bundan sonra da 1915 olayları soykırım mıdır, onu tespit etmeye çalışacağım. Soykırım nedir dediği andan itibaren soykırım uzmanlar hariç pek bilinmeyen bir kavram, onu size baştan söyleyeyim. Genelde kamuoyu, yalnız Türkiye'de değil, yabancı ülkelerde de böyle, büyük katliamları tarif etmek için soykırım der. Bu yanlış, soykırım bir katliam, orada tamamen mutabıkız, ama soykırımın katliamın boyu-

tuyla hiç ilgisi yok, katliam nedeniyle ilgisi var. Teorik olarak iki kişinin öldürülmesi dahi soykırım olabilir, dünyada böyle bir şey olmuyor, ama teorik olarak bu böyle. Çünkü dediğim gibi boyutla ilgili değil, nedenle ilgili. Gene başka bir şeye daha değinmek istiyorum, soykırım deyiminin çok suiistimal edildiğini görüyoruz. Bazı kişiler, yalnız gene sadece bizde değil, başka ülkelerde de böyle, bazı kişi ve olayları kötölemek için hemen soykırım sıfatı yapıyor. Yani nefret duyulan, dehşet veren her katliama soykırım demek adet haline geldi. Oysa bu tür olayların ancak bir kısmı soykırım, bir kısmı değil. Hemen bugünden bir misal, birçok gazete yazdı, yabancı ülkelerde, özellikle Arap gazeteleri de yazıyor, bugün Gazze'de olup bitenleri soykırım diyorlar, hayır, değil. Teknik olarak değil, hukuki olarak değil, yani soykırım değil de vahşi bir olay değil mi? Evet, dehşet verici bir olay değil mi? Evet, ama hukuki olarak soykırım değil. Nedir? Hukuki olarak katliam, belki savaş hukukuna aykırı hareket doğrudan doğruya sivilleri hedef aldığı için, ama soykırım değil.

Şimdi soykırımın ne olduğuna geliyoruz, biraz karışık bir şey, anlatacağım, anlatmaya çalışacağım. 1948 yılında Birleşmiş Milletler soykırım suçunun önlenmesine dair, önlenmesi ve cezalandırılmasına dair bir sözleşme imzaladı. Bugün bu sözleşme zannedirim 150'nin üzerinde devlet tarafından kabul edilmiş durumda. Bunun 2. maddesinde soykırımın tanımı var, şimdi bu kadar büyük sayıda devlet kabul ettiğine göre bu tanım hukuk açısından dünyanın her yerinde geçerli. Yani şu, efendim ben soykırım öyle anlayamıyorum, anlamam diyemezsiniz, tanım orada, hukuki alanda kalmak şartıyla, tabii siyasi alanda neye isterseniz ona inanırsınız da, hukuki alanda diyemezsiniz. Bir tanım var, o tanıma herkesin riayet etmesi gerekiyor. Nedir ikinci madde, çok kısa olarak, ulusal, etnik, ırksal veya dinsel bir grubu bu niteliği nedeniyle kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen fiiller diyor. Beş tane fiil sayıyor, birincisi

gruba mensup olanların öldürülmesi, grup, tekrar ediyorum, ulusal, etnik, ırksal veya dinsel grup. Mesela bir siyasi gruba karşı, bir siyasi grubu katlettiğiniz zaman bu soykırım olmaz. Tasfiye etmiş, ulusal, etnik, ırksal ve dinsel. Bu sözleşme yapılırken iki sene bu grupların arasına siyasi grupları koyalım mı koymayalım mı diye münakaşa yapıldı, tam iki sene, sonunda koymadılar. Evet, fiiller neymiş, gruba mensup olanların öldürülmesi, grup mensuplarına ciddi surette bedensel veya zihinsel zarar verilmesi. Grubun bütünüyle veya kısmen fiziksel varlığını ortadan kaldıracak hesaplanarak yaşam şartlarını kasten değiştirmek, yani aç bırakıyorsunuz, susuz bırakıyorsunuz gibi. Dört, grup içinde doğumları engellemek suretiyle tedbirler almak, doğumları engellemeye çalışmak. Gruba mensup çocukları zorla başka bir gruba nakletmek.

Beş hal, dikkat ediniz, bu hallerden bir tanesi katliam, diğerleri kişinin öldürülmesinden bahsetmiyor, ama öyle şeyler ki onlar vuku bulduğu takdirde ileride o grup ortadan kalkacak. Yani çocukları alacaksınız, başka yere vereceksiniz, yani grup büyümesin, çocuğu olmasın. Grup içinde doğumları engelleyeceksiniz, yaşam şartlarını kötüleştireceksiniz, grubun mensuplarına ciddi surette bedensel veya zihinsel zarar vereceksiniz. Zihinli bir adam zihinsel zarar verdiğiniz andan itibaren bu grubun üyesi olmaktan çıkıyor, böyle bir durum var. Hemen söyleyeyim ki 48 sözleşmesi doğrudan doğruya Yahudi soykırımından esinlenerek yazılmıştır.

Evet, tanımının önemli noktaları, bir kere ortadan kaldırmak, esas ortadan kaldırmak niyetinin olması gerekiyor. Yani öyle cinayetler, öyle katliamlar vardır ki siz kişileri öldürebilirsiniz, katledebilirsiniz, ama amacınız grup olarak ortadan kaldırmak değildir. Bu savaşlarda çok görülür, savaşlar olur, birçok insan ölür, ama siz karşı taraftaki kişileri o grup olarak ortadan kaldırmak gibi bir amaçla hareket etmezsiniz. Ortadan kaldırılacak kişi gene tekrar ediyorum,

ulusal, etnik, ırksal veya dinsel bir grup. Bu grubun üyesi olmak yeterli, bu çok ilginç bir şey, anlaşılması biraz zor, ama soykırımın esasını da bu oluşturuyor. Yani bir grubun üyesisiniz, bu yeterli. Şimdi şunu söylemek istiyorum, buna göre kişilerin suçlu veya suçsuz, genç veya yaşlı, kadın erkek veya çocuk, zengin veya fakir, işçi çiftçi veya tüccar, tahsilli tahsilsiz, bilim adamı veya cahil, kahraman veya korkak olması hiç önemli değil. Siz o grubun mensubuysanız karşı taraf sizi öldürmek isteyecektir. Yani bu öyle bir şey ki siz o grubun mensubuysanız doğduğunuz andan itibaren eğer soykırım işleyecek bir düzen içerisindeyseniz gideceksiniz, öleceksiniz. Bu görüyorsunuz normal katliamın çok çok dışında bir şey.

Evet, bir iki misal vererek bunu açmak istiyorum, iki köy düşünün, diyelim ki bu köylerde iki ayrı grup var. Farklılığı dinsel olabilir, ırksal olabilir, ama iki farklı grup var. Yani diyelim ki birisinde Türk var, birisinde Ermeni var, birisinde Sırp var, ötekisinde Bosnalı var, vesaire. Bu köyden bir tanesi diğerine saldırıyor, köyü talan ediyorlar, soyup soğana çeviriyorlar, her şeyi alıyorlar ve büyük, çok büyük miktarda da insan öldürüyorlar. Birinci caise, birinci olay bu, ikinci olay gene aynı şey, bir taraf öbür tarafa saldırıyor, aşağı yukarı aynı miktarda insan öldürüyor, bir iki de hırsızlık yapıyor. Bunlardan bir tanesi soykırım, diğeri değil. Hırsızlığın amaç olduğu olay soykırım değil, diğeri fazla bir şey almamışlar, amaç doğrudan doğruya o köyü mensup olduğu grup sebebiyle ortadan kaldırmak olduğundan o soykırım. Tabii dünyada en mükemmel soykırım Yahudi soykırımı, Nazi Almanya'sında 41'den başlayarak 45'e kadar üç dört sene içerisinde 6 milyon Yahudi öldürüldü. Bütün Yahudiler öldürülmek istendi, ilkönce kamplara götürüldüler, orada bir müddet çalıştırdılar, çünkü Almanya'nın el emeğine ihtiyacı vardı, güçten kuvvetten düştükten sonra da öldürdüler. Yani aralarında hiçbir istisna gözetilmedi, genç Yahudi de öldürüldü, yaşlı Yahudi de öldürüldü, bir yaşındaki çocuk da

öldürüldü, 100 yaşındaki Yahudi de öldürüldü, çok meşhur yazar Yahudi de öldürüldü, ama bunları sayıyorum, çok meşhur yazar, ama hiçbir suçu yok, hiçbir şey yapmamış, tek Yahudi'sin, bu kadar.

Hitler'in resimlerini, fotoğraflarını hatırlarsınız, daimi surette hep aynı üniformayı giyer, gri, koyu gri bir üniforma, kalbinin orada da bir tane haç vardır. Bu üçüncü sınıf demir haçmış. Efendim üstat Birinci Dünya Savaşında onbaşı rütbesindeyken birtakım kahramanlıkları olmuş, kendisine bu nişan silsilesinin en düşüğünü vermişler, o da bütün ömrünce onu oradan çıkarmadı. Çünkü o nişanla kendisinin bir Alman kahramanı olduğunu kanıtlıyor, çıkaramaz. Evet, ama birçok Yahudi Alman vatandaşı olarak Birinci Dünya Savaşına katıldı ve Hitler'in çok üstünde nişanlar aldılar. Ne oldu? Fark etmez, onlar da öldüler. Neden? Tek neden Yahudi olmalarıydı. Onun için söylüyorum, yani doğduğu andan itibaren, böyle bir muhitte âdeta doğduğu andan itibaren mahkum edilmiş durumda.

Evet, şimdi bu 48 Sözleşmesi esas alınarak 1915 Ermeni tehcirinin soykırım olup olmadığını bir inceleyelim. Bir, baştan da söyledim, en mühim şey kişileri bir gruba mensup oldukları için ortadan kaldırmak kastının bulunması lazım, hukukta bu çok önemli, kasıt. Osmanlı İmparatorluğunun Ermenileri yok etmek amacıyla sevk ve iskana tabii tuttuğu kanıtlanamamıştır. Bunun için çok uğraşılmıştır Ermeniler tarafından, özür dilerim, hep Ermeni diyorum, ama yani militan Ermeni, aşırı Ermeni gibi anılıyorsunuz, öyle anlamınız lazım, çok uğraşılmıştır. Daha 1920 yılından itibaren uğraşılmıştır, bu hususta kitap yazılmıştır, Talat Paşanın telgrafları diye Talat Paşaya atfen, yani Talat Paşa birtakım telgraflar çekmiş, şurada şu Ermeni'yi öldürün, burada bu Ermeni'yi öldürün, vesaire, bu telgraflar güya şifreliymiş, vesaire, böyle birçok uğraşı var ve en esaslısı, en eskisi 1920 Naim Beyin anıları. Bu 1983'de iki bilim adamı bir kitap yazana kadar Ermeni soykırımının

kanıt, delili olarak kullanıldı. İki değerli bilim adamı bu kitaptaki belgelerin tamamen sahte ve düzmece olduğunu, böyle belgelerin Osmanlı arşivinde bulunmadığını kesinkes ispat ettiler. Bu çok mühim, yani Osmanlı İmparatorluğunun Ermenileri tehcir etmekle, sürgüne göndermekle onları yok etmek amacını taşıdığı kesinkes ispatlanamamıştır, birincisi budur.

İkincisi aksine Ermenilerin sürgüne yollandığı vakit kanunun deyişiyle sevk ve iskanlarının iyi koşullar altında cereyan etmesi, Ermenilerin geride bıraktıkları malların muhafaza edilmesi için ve Ermeni kabilelerinin iaşesinin, yani yiyeceklerinin ve sağlık koşullarının sağlanması için çıkarılmış birçok tüzük var. Bunlar yayınlandı, geçen yıl İngilizce'leri de yayınlandı. Yani bu kara mizah gibi, siz bir yandan ölüme gönderiyorsunuz insanları, bir yandan o kişileri beslemeye çalışıyorsunuz yahut o kişilere ilaç yetiştirmeye çalışıyorsunuz. Evet, daha önce de söylendi, bazı yerlerde ki bunlar, İstanbul, Aydın, Edirne vilayetlerindeki Ermeniler, bu vilayetlerde güvenlik koşulları mevcut olduğu için tehcire tabii tutulmadılar, bunlar bir yere gönderilmediler. Burada ben bunları anlattığımda Aydın'a millet hep takılıyor. Aydın Vilayeti tam bugünkü Aydın değil, İzmir'i içine alan kocaman bir vilayet olarak almanız lazım. Yalnız onlar değil, Katolik ve Protestan Ermeniler de gönderilmedi, çünkü onlar da genellikle siyasete bulaşmamışlardı. Askerdeki Ermenilerin aileleri gönderilmedi, Osmanlı Bankası'nda, Türkiye'nin tek bankası o zaman, orada çalışan Ermeniler bir yere gitmediler, demiryollarında çalışanlar da yollanmadı. Yalnız bir nokta var, bu gruplara mensup olup da içinde siyasi faaliyette bulunanlar ayıklandı, onlar gönderildi.

Şimdi önemli bir noktaya geliyorum, Nazi Almanyası'nın aksine Ermenileri yok etmek için özel bir teşkilat yok, ama Ermeni propagandası Teşkilatı Mahsusa'nın bu iş için kurulduğunu söylüyor. Yeni yapılmış olan araştırmalar ki bunun içerisinde yabancılar tarafından yapılmış olan araştırmalar var,

Teşkilatı Mahsusa'nın çok kısa bir süre, o da bir iki noktada Ermenilerin sevkine nezaret ettiği, onun dışında zaten cephede savaştığını gösteriyor. Gene önemli bir şey, Nazi Almanya'sının aksine Ermenileri yok etmek için gaz odaları veya fırınlar içeren özel tesisler yok, bu son derece de önemli. Bakın; 1,5 milyonun öldürüldüğünden bahsediliyor. Şimdi biz enflasyon ülkesiyiz, 1,5 milyon bize çok küçük bir rakam gibi geliyor, aslında muazzam bir rakam, müthiş bir rakam. Yani bunun ne derece dehşetli bir rakam olduğunu anlayabilmek için siz de deneyebilirsiniz, isterseniz şimdi saymaya başlayın, bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, vesaire. Acaba bıraktık 1,5 milyonu, 1 milyona ne zaman ulaşırsınız, yarın mı, öbür gün mü, daha öbür gün mü? Ben size söyleyeyim, hiçbir zaman ulaşamazsınız, daha 20 binde pat, insan vücudu kaldıramaz, söylemesi mümkün değil, çok büyük bir rakam. Bu kadar büyük bir rakamı öldürebilmek için öyle basit bunu burada hançerledim, onu orada kurşunladım, bunu burada baltaladım, vesaire gibi şeylerle 1,5 milyon ölmez. Bunun için Nazilerin yaptığı gibi kitle halinde öldürebilecek tesisat lazım. Naziler nasıl yaptı? Naziler genellikle bunları kandırarak biner kişilik, biner kişilik size duş yaptıracağız diye gazladılar. Ancak bu şekilde ölür, sonra da bunları tuttular, yaktılar, vesaire.

Şimdi bu kadar insan öldü, 1,5 milyon demeyelim de 1 diyelim, 800 bin diyelim, 500 bin diyelim, hiç fark etmez, çok insan öldü ya, peki, toplu mezarlar nerede? Yani bu kadar insan için birçok yerde düzinelele, belki de yüzlerce her birinin içerisinde 50 bin, 60 bin kişi yatan toplu mezarlar gerekir ve toplu mezarı saklayamazsınız, günün birinde çıkar. Yani toplu mezarı saklayabilmek için 20 metre derine gömmek, vesaire lazım, savaş içinde olan bir ülkenin böyle şeyler yapması mümkün değil. Toplu mezarlar nerede? Doğu Anadolu'da Ermenilerin yapmış olduğu katliama ait toplu mezarlar var, bunlar çıkıyor, hani Ermenilerin toplu mezarı? Yok.

Önemli bir nokta, soykırım olaylarının temelinde dini veya ırki nefretin bulunduğu görülmektedir. Yahudilere baktığımız vakit Yahudi soykırımının temelinde Ortaçağdan beri gelen bir antisemitizmin bulunduğunu görüyoruz. Ortaçağın bir yerlerinde birisi kalkmış, Hz. İsa'yı çarmıha gerenler Yahudilerdir diye bir propaganda başlatmış, bu propaganda bütün nesiller boyu devam etmiş, sonunda işte 1900'lerde, 30'larda, 40'larda bir soykırım olmuş. Yani Yahudi nefretinin asgari 10 asırlık, hatta 12 asırlık bir geçmişi var. İki yıl evvel Uluslararası Adalet Divanı Bosna'daki katliamın bir soykırım olduğu kararına vardı. Oraya da baktığımızda Bosnalılar Müslüman oldu olalı, yani 1400'ler, 1500'ler, yani dört, beş asırdan beri etraflarındaki Sırpların onlara karşı ırkçı nefreti var. Bu üçüncü büyük soykırım, Ruanda'da olan, orada da Tutsilerin birbirlerine karşı eskiden beri büyük nefreti var. Peki, Osmanlıların Ermenilere karşı nefreti var mıydı, ırkçı nefreti, böyle bir şey var mı? Bu olaydan iki yıl önce Balkan Savaşları sırasında Osmanlı İmparatorluğu Dışişleri Bakanı Gabriel Noradukyan Efendi, iki yıl evvel sen çok kritik koşullarda Dışişlerini bir Ermeni'ye veriyorsun, hani ırkçılık? Bu bir türlü tutmuyor, hiçbir şekilde tutmuyor.

Başka bir şey daha var, bu tehcir sırasında, aşağı yukarı bir sene, 14, 15 ay sürmüş, yer yer iyi, yer yer kötü koşullar olmuş, müthiş bir savaş var, kimsenin ne yaptığı pek belli değil, bazı devlet görevlileri Ermenilerin bu durumundan yararlanmak istemişler. Bunu da arşivlerden öğreniyoruz, 1600 küsur kişi, hepsi görevli, Osmanlı İmparatorluğu tarafından yakalanmış, mahkemeye verilmiş, Ermenilere kötü muamele ve soymak. Bunlardan 67 tanesi idam edilmiş, siz bir yandan Ermenileri öldürmek için sürgüne yolluyorsunuz, Ermenilere kötü muamele edeni de yakalayıp asıyorsunuz. Yani bunun hiçbir şekilde mantığı yok.

Evet, bütün bunlar dikkate alındığında Osmanlıların Ermenilere uyguladığı sevk ve iskanda onları yok

etmek amacıyla hareket etmemiş oldukları anlaşılıyor. Baştan söylüyorum, anlaşmanın 2. maddesi, yok etmek amacı veya kastı. Bu söylediklerimden böyle bir kastın ortada olmadığı çok açık bir şekilde belli. Türkiye Cumhuriyetine gelince 1915 olayları Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasından sekiz yıl önce cereyan etmiş olduğu için yeni Türk Devleti manen dahi bu olaylardan sorumlu tutulamaz. Zaten hukuken sorumlu tutulamaz da, manen dahi sorumlu tutulması mümkün değil. 1948 Soykırım Sözleşmesi'ne göre soykırım suçundan kişiler sorumludur, devletler değil. Bu hüküm devlet olarak gerek Osmanlı İmparatorluğu'nu, gerekse Türkiye Cumhuriyeti'ni her türlü sorumluluktan arındırır. 1948 Sözleşmesine göre bir olayın soykırım olup olmadığına bu işle görevlendirilmiş milli mahkemeler veya bir uluslararası ceza mahkemesi karar verir. 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendiren bir mahkeme kararı yoktur. Sözleşmenin bu hükmüne göre bazı ülke parlamentolarının Ermeni soykırımı hakkında aldığı kararlar hukuki değildir. 19 ülke parlamentosu bu hususta karar aldı, bu kararların bir hukuki değeri yok, hukuki sonucu yok. Nedir? O parlamentonun bir fikir beyanıdır, bundan başka ileri hiçbir sonucu yoktur. Çünkü sözleşmeye göre ancak ve ancak ya kendi ülkenizde bu işle görevli bir mahkeme kuracaksınız yahut da bir uluslararası ceza mahkemesi kuracaksınız. İki mahkeme, her mahkeme de olmuyor, iki mahkeme. Bugüne kadar mahkemelerin karar verdiği üç soykırım var, bir Yahudi soykırımı, iki Ruanda'daki soykırım, üç Bosna, bu kadar, başka yok. Yani ben bu soykırımdır, o yazsın, bu yazsın, bu teşkilat karar alsın, bu parlamento karar alsın, vesaire, tekrar ediyorum, hukuki hiçbir sonuç doğurmaz. Hiçbir sonuç doğurmaz, onun fikridir, o öyle söyler, sizin de kendi fikriniz vardır, siz de kendi fikrinizi söylersiniz.

Tabii ayrıca başka bir nokta daha var, bu da hukuki bakımdan çok önemli. Soykırım Sözleşmesi'nin tarihi 1948, yürürlüğe girdiği tarih 1951, ancak 51'den

sonraki olaylara uygulanabilir, geçmişe uygulanamaz. Eski deyimiyse makalede şamil değildir. Evet, bitiriyorum, sonuç olarak 1915 olayları soykırım değildir, bu olaylar nedeniyle ne Osmanlı İmparatorluğu'nu, ne de Türkiye Cumhuriyeti'ni hukuki alanda suçlamak mümkün değildir. Esasen bugün yapılmak istenen siyasi yollarla, propaganda metotlarıyla Türkiye'ye bir soykırım suçu yüklemektir, hukuki alanda değil, bu mümkün değil. Ancak siyasi yoldan, propaganda yoluyla bunu yapabilirsiniz, belki bir noktaya kadar da başarabilirsiniz, bize de düşen bunun aksini yapmaktır. Efendim hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Sayın Büyükelçiye, Sayın Ömer Engin Lütem'e çok teşekkür ediyorum. Gerçekten hukuki bir çerçeve içinde soykırımın ne olduğu, ne olmadığı, hukuki tanımlama olarak nasıl olabileceğini kronolojik olarak anlattı. Şimdi İstanbul dışından gelen katılımcılar ilk tur konuşmalarını bitirdiler. Baştan bir ara vermeyi düşünmüştük, ama konunun akıcılığı açısından bu turun bu şekilde devam etmesi gerektiğini düşünüyoruz. Şimdi mutfağımıza dönüyoruz, Baromuza dönüyoruz, bildiğiniz gibi İstanbul Barosu Türkiye'nin en büyük meslek örgütü, bizim 24 bini aşkın üyemiz var, meslektaşımız var. Meslektaşlarımız içinde ayrı özellikleri nedeniyle hepsi de seçkin, hepsi üretken meslektaşlarımız var. Bunlardan birisi Gülseren Aytaş arkadaşımız, Kegam Karabetyan arkadaşımız, bu konuda önemli çalışmaları olan meslektaşlarımız. Türkiye'de 65 bin civarında avukat var, dolayısıyla Türkiye'deki meslektaşların üçte biri bizim Baromuza üye, dünyanın da sayılı Barolarından. İstanbul Barosu zaman zaman bu tür etkinliklerle hukuk çerçevesi içinden, hukuk prizmasından sizlerin karşısına çıkıyor. İşte bugün de bunlardan birindeyiz, ben sözü Gülseren Aytaş arkadaşımıza veriyorum, buyurun Sayın Aytaş.

Av. GÜLSEREN AYTAŞ
ERMENİ TALEPLERİ VE TÜRKİYE'NİN
HAKLARI

Herşeyden önce ulu önder Atatürk'ün şu sözleri üzerinde düşünmemiz gerekmektedir: “Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.” “Ne mutlu Türk’üm diyene!” Görüldüğü üzere “Ne mutlu Türk’üm diyene!” sözü ayrıştırıcı değil birleştiricidir. Türk milletinin birlik ve beraberliğinin sembollerinden biridir.

Milletleri ayakta tutan güç birarada yaşama iradesidir. Empati, vicdan, inkâr ve adalet kavramları kullanılarak başlatılan “özür kampanyası” Türk milletini oluşturan Müslüman ve gayrimüslim vatandaşlarımız arasındaki sevgi, saygı, hoşgörü ve güven duygularını zedeleyici nitelikte tartışmalar ve giderek kamplaşmalar yaratmaktadır. “Özür” kavramı ise Ermeni propagandalarının tekeline geçmiştir. Oysa Türk halkı, ülkesinde en küçük bir şiddet olayı veya kamplaşma istememekte, bütün dünya insanları gibi barış ve özgürlük içinde yaşamayı hak etmektedir. Türk halkının bu en doğal isteği, yurttan barış, dünyada barış ilkesiyle belgelenmiş, Türkiye’nin iç ve dış siyasetinin hedefi olmuştur. Ermeni iddialarına en iyi cevap ise, Türk halkının birlik ve beraberlik azmidir. Türk halkı her zamanki gibi sağduyusunu korumalı, ne olursa olsun hiçbir kamplaşmaya veya tahrike kapılmamalıdır. Türk halkının sadece bir tarafı vardır; Türkiye.

“Özür kampanyası” toplumda kamplaşmalara köprü olabileceği gibi Türkiye’nin soykırım nedeniyle yargılanmasına da köprü olabilir: “Özür kampanyası”nın Ermeni iddialarına “dayanak” olarak kullanılması ihtimali bir tarafa bırakılsa da, bu kampanya ile başlatılan tartışma sürecinde Ortak Tarih Komisyonu kurulması veya milletlerarası mahkemeye başvuru bir “çare” olarak gündeme getirilebilir ve Türk halkı komisyon kurulmasına razı edilebilir. Nitekim Türkiye’de Ermenistan’ın Ortak Tarih

Komisyonu önerisinden kaçtığı şeklinde bir algı oluşmuştur. Oysa komisyon kurulması teklifi Ermenistan ve diğer devletler tarafından derhal kabul edilmiştir! Ancak özellikle bir şart ileri sürülmüştür; Türkiye'nin komisyon sonuçlarını kabul etmesi şartı. Türkiye şimdilik böyle bir taahhüde girmemiştir. Böyle bir taahhüt, Türkiye için vahim bir hata olur çünkü bu halde Türkiye 1921 Kars Antlaşması'ndan doğan haklarını yok farzetmiş olacağı gibi Ortak Tarih Komisyonu'nun vereceği haksız bir karar, Türkiye'yi yükümlülük altında bırakacaktır.

Bu konuya daha sonra döneceğiz. Öncelikle Ermeni iddiaları karşısında Türkiye'nin hukuki durumunu ve haklarını kısaca incelememiz gerekmektedir:

**ERMENİ SORUNUNUN
HUKUKEN ÇÖZÜMLENMESİ;
13 EKİM 1921 KARS ANTLAŞMASI:**

Söze hocaların hocası Prof. Dr. Sevin Toluner'in bir sempozyumdaki konuşmasından alıntıyla başlamak istiyorum. Prof. Toluner şöyle söylemiştir:

“Osmanlı Devleti'nin 1915'lerdeki tutumunda bir hukuka aykırılık bulunmadığını, aksini iddia edenler de pek tabii ki, biliyorlardı. (...) Sorun, hukukun bilinmemesi, anlatılamaması nedeniyle veya hep yapılmışa çalışıldığı üzere, yüksek düşüncelerin zorlamasıyla, gündeme getirilmiş değildir; dün olduğu gibi bugün de, tamamen siyasî çıkar hesaplarından kaynaklanmaktadır.”

Gerçekten de 1915 nakil ve sevk kararlarında bir hukuka aykırılık olmadığı gibi 13 Ekim 1921 tarihli Kars Antlaşmasıyla Ermeni sorunu hukuken çözümlenmiş ve Sevr'deki talepler geçersiz kılınmıştır. Kars Antlaşmasıyla ilgili en veciz sözü ulu önder Atatürk söylemiştir:

“Ermeni sorunu denilen ve Ermeni milletinin gerçek olmayan isteklerinden çok, dünya kapitalistlerinin ekonomik yararlarına göre çözülmek istenilen sorun, Kars antlaşması ile en doğru şekilde çözüme ulaştırılmış oldu. Yüzyıllardan beri dostluk içinde yaşayan iki

çalışkan halkın iyi ilişkileri memnuniyetle yeniden kuruldu.”

TBMM Hükümeti ile Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan Cumhuriyetleri arasında 13 Ekim 1921 tarihinde imzalanan Kars Antlaşması ile Birinci Dünya Savaşı'nın bütün isyan ve karşılık tedbirlerinden doğan sorunlar çözümlenmiş, uyuşmazlıklar giderilmiş ve daha önce 16 Mart 1921 tarihli Moskova Antlaşması ile çizilen Doğu sınırimız kesin şekli almıştır.

13 Ekim 1921 tarihli Kars Antlaşması'nın bazı hükümleri kısaca şöyledir:

1) Taraflar, bu anlaşmadan önce birbirlerinin tanımadıkları hiçbir milletlerarası anlaşmayı tanımayacaklardır ki buna Sevr de dahildir. Ancak daha önce imzalanan Moskova Antlaşması geçerlidir. (md.1)

2) Taraflar birbirlerinin milli sınırlarını ve bağımsızlığını tanımıştır. (md.2 ve Giriş Bölümü)

3) Türkiye ile aralarındaki sınır, ayrıntılarıyla belirlenmiştir. (Kars Antlaşması md.4 ve ekteki 1, 2, 3. protokoller, 4 numaralı harita) Sınır antlaşmaları akte-dildikleri tarihte objektif hukuki sonuç (herkes için geçerli) doğuran antlaşmalardır. Dolayısıyla Ermenistan Cumhuriyeti, SSCB'nin dağılmasından önce veya sonra Kars Antlaşması ile belirlenen sınırın hukukî geçerliliğini tartışma hakkına sahip olmamıştır. Tıpkı Azerbaycan ve Gürcistan Cumhuriyetleri gibi Kars Antlaşması ile bağlıdır.

4) Türkiye'nin Çarlık Rusya'sına tanıdığı mali taahhütler, imtiyaz ve muafiyetlerin (kapitülasyonların) tümü kaldırılmıştır. (md.3)

5) Taraflar, karşılıklı olarak askerî ve sivil esirlerini, antlaşmanın imzasından itibaren 2 aylık süre içinde vatanlarına iade etmeyi taahhüt etmişlerdir. (md.16) Taraflar arasındaki ticarî ilişkiler kurulacak, dostane ilişkiler ve işbirliği için çeşitli konularda çalışmak üzere Tiflis'te bir ortak komisyon kurulacaktır (md.18) Ülkelerarası ilişkilerin kesilmemesi için, demiryolları, telgraf gibi iletişim yollarının korunması

ve tamamlanmasına, kişilerin ve malların serbestçe geçişine ilişkin tedbirler alınacaktır. (md.17)

6) Taraflar, bu anlaşmanın imzasından sonra derhal, Kafkas cephelerindeki harp dolayısıyla yapılan öldürmeler ve suçlular için ve “*diğer taraf tebaası*” hakkında geçerli olmak üzere tam bir affı umumî (genel af) ilân etmeyi taahhüt etmişlerdir. (md.15)

Dolayısıyla Türkiye, silâhlı saldırı, casusluk, isyan ve hıyanet suçu niteliğindeki eylemlerde bulunan kendi vatandaşlarını yargılama ve cezalandırma haklarını saklı tutmuştur.

Öte yandan Lozan, Birinci Dünya Savaşı'nın bütün talep ve sonuçlarını tasfiye eden, dolayısıyla yüzyıllık uyumsuzlukları hukuken sona erdiren gerçek bir barış antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile Türkiye'nin bağımsızlığı ve egemenliği kabul edilmiş, bazı sınırları tespit edilmiş, askerî ve sivil esirler iade edilmiş, 1914- 1922 olayları için genel af çıkarılmıştır. Lozan görüşmelerinde genel af konusu görüşülürken Türkiye'den Ermeni çetecilerin de affedilmesi istenilmiş, İsmet Paşa “*Devletine karşı silâh kullananların affedildikleri başka memleketlerde görülmüş şey değildir.*” demiştir. Ancak insan hakları ve mağduriyet kavramları kullanılarak o kadar ısrar edilmiştir ki Türkiye, Kars Antlaşması ile saklı tuttuğu yargılama-cezalandırma haklarından vazgeçmiş; Lozan Antlaşması'ndaki genel af, isyanlara karışan ve müttefik devlet ordularıyla işbirliği yapanları da kapsamıştır. Bir başka deyişle, affeden Türkiye, affedilen Sevr Projesi ile haksız taleplerde bulunanlardır. Ancak Ermenilerin ülkeye topluca dönmesi talepleri kabul edilmemiştir. İsmet Paşa bu konuda yaptığı konuşmada, “*Ancak bunlar için cezaen mes'ul olmamaktan başka bir de memleketeye dönmelerini kabul etmek Türkiye'den istenemez. Bu [1878] Berlin muahedesinden beri memlekette devamlı bir asayiş olmasının sebebi olan kanlı vak'alara memleketi yeniden maruz bırakmak olur. Türkiye fesat ve ihtilâl yapanları topraklarına girmekten menetmek kat'i mecburiyetindedir.*” demiştir.

Lozan Barış Antlaşması'nın TBMM tarafından onaylanması için yapılan Meclis görüşmelerinde İsmet Paşa, genel affın zayıf noktasını anlatmıştır. Bu zayıf nokta, vatana ihanet suçu niteliğindeki eylemlerin cezasız kalmalarıdır:

“Affı umumi beyannamesi geliyor; bunun ruhu on seneden beri hâdis olan bir çok mesaili[meseleleri] bir defada hal ve teskin etmek arzusudur. Kuvvetli olan noktası budur. Elbet zayıf olan noktası vardır, bu affı umumi ile vatana karşı vazifelerini ihmal etmiş olan ve binaenaleyh her türlü mukaddes hissiyat muvacehesinde her türlü itaptan [azarlanmadan] kendilerini kurtaramayacak olanların affı umumiden müstefit olmalarıdır [yararlanmalarıdır], fakat affın başlı başına bir kuvveti ve bahusus geçmiş hadisatı tasfiye ederek mazinin silinmesi ve unutulması gibi evsafi yanında mahzuru göze alınabilir.”

Sonuç olarak; yalnız Ermeni sorunu değil pek çok sorun Atatürk zamanında milletlerarası antlaşmalarla hukuken çözümlenmiş ve tasfiye edilmiştir. Dolayısıyla Ermeni iddialarının sanki hiç çözümlenmemiş gibi ele alınması çok yanlışır.

ERMENİ PROPAGANDALARI:

Ermeni propagandaları Lozan'dan 40 yıl sonra/ 1960'lı yıllarda Amerika'da ve Avrupa'da başlamıştır ve 40 yıldan bu yana sistematik bir şekilde sürdürülmektedir:

Dünyadaki ilk soykırım anıtı 1967 yılında Amerika'nın Kaliforniya Eyaleti'nde açılmış, bunu Ermenistan'da ve Fransa'da açılan anıtlar takip etmiştir.

17-18 Temmuz 1987'de Avrupa Parlamentosu, “*Ermeni Sorununun Siyasî Çözümü Üzerine Karar*” adını taşıyan hukuka aykırı bir karar almıştır:

“Tarihsel olarak kanıtlanmış olmasına rağmen, Ermeni soykırımı şu ana kadar ne bir siyasi mahkûmiyet konusu olmuştur ne de herhangi bir tazminat alınabilmiştir.”

24 Ekim 2007 tarihli AP kararına göre Türkiye komşularıyla olan sorunlarını geçmiş hadiselerle ilgili açık ve dürüst bir müzakere de dahil olmak üzere BM Sözleşmesi ve diğer ilgili uluslararası sözleşmelere uygun olarak çözmelidir.

2004 yılında Avrupa Konseyi Brüksel Zirvesi'nde alınan karara göre, Türkiye'nin "süregelen sınır ihtilâfları" AB Üye Devletleri ile birlikte çözülmeli, gerekirse konu Milletlerarası Adalet Divanı'na götürülmelidir. Divan kararları kesin ve bağlayıcıdır.

Pek çok ülkede Türkiye'nin geçmişiyle "yüzleşmesi" gerektiği yönünde yayınlar yapılmaktadır. Sözgelimi İngiltere'de yayınlanan Financial Times, Ocak 2007'de şöyle yazmıştır: "Türkler ve Ermeniler 2007 seçiminden sonra tarihle hesaplaşmaya başlamalı."

Almanya'da da Türkiye'nin geçmişi ile yüzleşmekten/yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçındığı ve uluslararası bir mahkemede yargılanmadığı ifade edilmektedir:

"(...) Türk toplumu Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışı dönemindeki şiddet ve suç olgusuyla yüzleşmekten, hesaplaşmaktan kaçındı. (...)" "(...)1946'da Nürnberg'de olduğu gibi Türkiye uluslararası bir mahkeme tarafından yargılanmadı.(...)"

Amerika'da ise bir gazeteci-yazar, "on yıllardır Ermenilerin nihai hedefinin tanınma, tazminat ve toprak olduğunu, artık tanınma ötesindeki aşamalara geçmek gerektiğini" belirtmiş, "bu çerçevede Ermenilerin taleplerini uygun ulusal ve uluslararası mahkemeler nezdinde dile getirmelerini" istemiştir.

Aralık 2007'de Ermenistan Parlamentosu'nda yapılan oturumlarda, Türk-Ermeni sınırının Sevr Antlaşması ile belirlendiği, Osmanlı İmparatorluğu'nun bu belgeyi imzaladığı ifade edilmiştir. Oturumlarda konuşan Ermenistan'ın eski Kanada Büyükelçisi ise, 1914-1919 yıllarındaki olaylar nedeniyle Türkiye'nin Ermenistan'a 41.5 milyar dolar tazminat ödemesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Öte yandan, soykırım, insanlığa karşı suç ve savaş suçları adlarıyla tanımlanan toplam 450 civarında cezai sorumluluk hali öngören ve bireyleri yargılama hakkına sahip bir uluslararası mahkemenin antlaşması hazırlanmıştır. 1998 yılında imzaya açılan bu antlaşmayı Türkiye'nin de imzalaması için çağrı ve baskı yapılmaktadır. Ancak bu antlaşmaya göre kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi, Irak'taki soykırım için işgalci İngiltere yetkilileri hakkında dava açılması talebini reddetmiştir. Gerçekten de İstanbul Barosu tarihe not düşmüş ve Irak'taki soykırımın cezalandırılması istemiyle Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne başvurmuştur. UCM Başsavcısı, 2003 yılındaki bu talebe 2006 yılında cevap vermiş ve mevcut bilgilerin kasıtlı saldırılara işaret etmediğini belirterek dava açılması istemini reddetmiştir.

Ermeni talepleri bütün açıklığı ile ortada olduğu halde, Ermeni propagandaları bir ölçüde başarıya ulaşmış; 2005 yılında Türkiye, yaygın ve sistematik suçlamalar/ baskılardan kurtulabilmek için Ermeni iddialarının ortak bir komisyon kurularak incelenmesini istemiştir. Bu teklif, Türkiye'nin milletlerarası hukuktan doğan haklarına aykırı ve kabul edilemez bir durumdur. Oysa tarih araştırmalarını yasaklayan yoktur, arşivler açıktır, araştırmacılar dilediği gibi araştırma yapmakta, sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmaktadır. Nitekim Başbakanlık Osmanlı Arşivinin yanı sıra, ABD, Rusya, İngiltere, Almanya, Fransa, BM Arşivleri ve diğer tüm temel kaynaklardan yararlanılarak yazılan ve Ermeni iddialarının tarihî gerçeklere aykırı olduğunu kanıtlayan pek çok bilimsel eser mevcuttur. Ancak ne yazık ki bu eserler inandırıcı bulunmamakta, 1921-2001 yılları arasında üç binden fazla yabancı bilim adamının inceleme yaptığı Osmanlı Arşivlerinin kapalı olduğu iddia edilmektedir.

Öte yandan 13 Nisan 2005 tarihli bu teklife, "*Batılı diplomatik kaynaklar*" tarafından derhal cevap verilmiş; ortak komisyonda Diaspora tarihçilerinin ve

bağımsız üçüncü tarafların da yer alması ve bu uzmanların ulaşacağı sonuçların iki tarafça da kabul edilmesi önerisinde bulunulmuş, bu öneriler de, Ankara tarafından kabul edilmemiştir.

OSMANLI DEVLETİ'NİN KOMİSYON KURMA ÖNERİSİ:

Mütareke ve işgal ortamında 21 Ekim 1918 tarihli Meclis-i Âyan (Senato) toplantısında Müşir Osman Paşa, Ermeni iddialarını incelemek üzere, İngiltere, Fransa ve Amerika'dan bir takım tarafsız kişilerden oluşan karma bir komisyon kurulmasını teklif etmiş, ancak bu teklif kabul edilmemiştir. Bu defa Osmanlı Hariciyesi, mütarekeden 3.5 ay sonra/ 13 Şubat 1919 tarihinde, nakil ve sevklerin soruşturulması için tarafsız hukukçulardan oluşan bir komisyon kurulması istemiyle İsveç, Hollanda, İspanya ve Danimarka hükümetlerine nota vermiştir.

Bu teklif, İsveç, Hollanda, İspanya ve Danimarka tarafından doğal olarak kabul edilmemiştir. Nitekim Sevr maddelerinin sanal zeminini oluşturacak şekilde haksız yargulamalar ve kararlarla güdümlü bir hukuk ortamı yaratılmış, İzmir ve İstanbul işgal edilmiş, müttefik devletlerin anlaşmasıyla 10 Ocak 1920'de Milletler Cemiyeti Sözleşmesi yürürlüğe girmiş ve 10 Ağustos 1920'de de Sevr Projesi imzalatılmıştır. "Zorla tehcir" suçlamalarının uluslararası komisyonlarca soruşturulması ve Osmanlı Devleti'nin sorumlu tutulması, ancak bu tarihte yani Sevr Projesi ile istenmiştir:

Yargılama ve sorumlu tutma talepleri Sevr Projesi'nin 226-230. maddelerinde yer almıştı; tehcire karışan Türkler müttefik devletlerin mahkemelerine teslim edilecekti. Ayrıca Sevr'in 144. maddesine göre Milletler Cemiyeti tehcir nedeniyle komisyonlar kuracaktı, Osmanlı Devleti'nden toprak ve tazminat da isteniyordu. (Sevr Projesi, md.89, 90, md. 432) Ancak bu talepler düşman işgali altında dahi kabul edilmemiştir ve ardından 1921 Kars Antlaşması ile Ermeni sorunu çözülmüştür.

Haksız mütareke ve işgal ortamında bir çıkış yolu olarak düşünülen, Osmanlı Devleti'nin "araştırma komisyonu kurulması" teklifinin, günümüzde hiçbir yasal dayanağı yoktur, zira 1919 yılındaki bu tekliften sonra Ermeni sorunu, imzalanan uluslararası antlaşmalarla hukuken çözümlenmiştir. Artık tartışma veya müzakere konusu yapılamaz. Nitekim Atatürk de, Ermeni sorununun 1921 Kars Antlaşması ile hukuken çözümlendiğini beyan etmiş, bir daha da bu konuyu, hiçbir platformda söz konusu bile ettirmemiştir.

**TÜRKİYE'NİN SOYKIRIM NEDENİYLE
YARGILANMASI ÖNERİSİ:**

2006 Ekim ayında Fransa Parlamentosu'nda "Soykırımı İnkâr Yasası" kabul edilmiştir. Bu yasa henüz Fransız Senatosu'nda onaylanmamıştır ancak o dönemde Türkiye'nin soykırım iddialarına karşı bir Ermeni hamlesi yapacağı, uluslararası yargıya başvuracağı haberleri çıkmıştır. 14 Kasım 2006 tarihinde TBMM Plan-Bütçe Komisyonunda şöyle deniliyor: "İlk defa bir Dışişleri Bakanı tahkime gitme konusunu resmen telâffuz etti. Vakit geçirmeden devlet politikası haline getirilerek tahkime hazır olduğumuz dünyaya açıklanmalıdır.(...) Biz Türkiye olarak 3 hâkim seçeceğiz. Kabul ederse Ermenistan da 3 hâkim seçecek. İki ülke milliyetinden olmayan bir bağımsız hâkim de başkan atanacak. Bu heyet 1915 olaylarının BM Sözleşmesi'ne göre soykırım olup olmadığına karar verecek."

**ULUSLARARASI YARGIYA BAŞVURU,
TEMEL İNSAN HAKLARINA, ANAYASAYA'YA,
MİLLETLERARASI SÖZLEŞMELERE
VE MİLLİ ÇIKARLARIMIZA AYKIRIDIR
(ÖZETLE):**

Türkiye'nin Milletlerarası Adalet Divanı'nda veya Milletlerarası Daimi Hakem Mahkemesi'nde veya Ortak Tarih Komisyonu kurulmak suretiyle yargılanması, başlıca iki ana nedenle hukuken mümkün değildir:

1) Uluslararası yargıya başvuru, her şeyden önce Ermeni sorununu çözen 16 Mart 1921 tarihli Moskova Antlaşması, 13 Ekim 1921 tarihli Kars Antlaşması ve Lozan Barış Antlaşmasına, kısaca Türkiye'nin kazanılmış haklarına aykırıdır.

2) Uluslararası yargıya başvuru, Anayasanın, Türk vatandaşlarının cezalandırılmak üzere yabancı ülkelere verilemeyeceğine dair 38. maddesine, milli egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu / hiç kimse veya organın, kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamayacağına ilişkin 6. maddesine, Türkiye'de işlenen fiiller için yargılama yetkisinin münhasıran bağımsız Türk mahkemelerine ait olduğunu hükme bağlayan 9. ve 138. maddelerine, suç ve ceza hükümleri ve zamanaşımalarının geriye yürümeceği ve doğal hakim ilkesine ilişkin temel insan haklarını düzenleyen 38. ve 37. maddelerine, milletlerarası sözleşmelerin onay kanunları ile birlikte yürürlüğe gireceğini ve geriye yürüyemeyeceğini hükme bağlayan 90/1 maddesine, milletlerarası sözleşmelerin onay kanunlarına, hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin önünde korunma göremeyeceğine dair Anayasanın Başlangıç Bölümüne, Atatürk ilke ve devrimlerine ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş felsefesine aykırıdır. Ayrıca, BM Antlaşması'nın bir devletin yetkisi dahilindeki işlere müdahale edilemeyeceğine dair 2/7 maddesine, 1948/BM İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin 11/2 maddesine, sözleşmelerin geriye yürümeyeceğine ilişkin 1969 Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'nin 28. maddesine ve 1948 BM Soykırım Sözleşmesinin 13. maddesine de aykırıdır.

ERMENİSTAN ORTAK TARİH KOMİSYONU ÖNERİSİNDEN KAÇMIYOR

Türkiye'de Ermenistan'ın Ortak Tarih Komisyonu önerisinden kaçtığı şeklinde bir algı oluşmuştur. Oysa komisyon kurulması teklifi Ermenistan ve diğer devletler tarafından kabul edilmiştir. Ermenistan gön-

derdiği cevap mektubunda sorunları çözmek üzere bir komisyon kurulmasını önermektedir. “Batılı diplomatik kaynaklar” ise özellikle şu şartı ileri sürmüştür; “Türkiye’nin komisyon sonuçlarını kabul etmesi” şartı. Türkiye’nin böyle bir taahhüde girmesi vahim bir hata olur, çünkü Ortak Tarih Komisyonu’nun vereceği haksız bir karar, Türkiye’yi tazminat ve hatta mülklerin iadesi/ toprak verme yükümlülüğüne yol açabilir:

Hiçbir milletlerarası komisyonun veya mahkemenin Türkiye’yi soykırım iddiaları nedeniyle yargılamaya hakkı ve yetkisinin olmadığı konusunda bir tereddüt yoktur. Çünkü Ermeni sorunu 1921 Kars Antlaşması ile çözümlendiği gibi Anayasa ve diğer milletlerarası hukuk kuralları da Türkiye’nin yargılanmasına engeldir. Ancak Türkiye, komisyon sonuçlarını kabul etme taahhüdü ile Ortak Tarih Komisyonu veya başka bir ad altında komisyon kurulmasını kabul ettiği takdirde çıkacak sonuçların Türkiye’yi hukuken bağlamayacağı iddia edilemez. Komisyon sonuçlarına göre Türkiye’nin “soykırımı” tanınması ve yükümlülüklerini yerine getirmesi talep edilebilir veya konu Milletlerarası Daimi Hakem Mahkemesi’ne (Tahkim’e) veya Milletlerarası Adalet Divanı’na intikâl edebilir. Her iki durum da Türkiye’nin soykırım nedeniyle yargılanması demektir. Türk milletinin böyle bir riske girmesini beklemek iyiniyet kurallarına aykırıdır.

Türk halkının Ortak Tarih Komisyonunun veya milletlerarası mahkemenin bütün hukuki sonuçlarını öğrenme hakkı vardır. Ayrıca Türk milletine yükümlülük getirebilecek bir adım atılırken milli çıkarların gözetilmesi gerekir.

OSMANLI DEVLETİ’NİN NAKİL VE SEVK KARARI:

Ermeni çetelerinin önyak olduğu Ermeni isyanları 1915 yılından çok önce başlamış, özellikle 1878 Berlin Antlaşmasını izleyen dönemde etkili olmuştur. Azınlıkların müttefik devletlerce himayeleri ise 1700’lü yıllara kadar gitmektedir. Osmanlı Devleti’ne

isyan etmenin serbest, Osmanlı Devleti'nin isyanı bastırmasının yasak olduğu bir dönem yaşanmıştır. Bir yerde isyan çıkınca müttefik devletler duruma hemen müdahale etmişler, Osmanlı Devleti'ne nota vermişlerdir. Osmanlı Devleti müttefik devletlerin baskısıyla ıslahat kararları ve af kanunları çıkarmış, çoğu zaman isyancılar salıverilmiş, dağılmakta olan Osmanlı Devleti isyanları önleme ve suç işleyenleri cezalandırma hakkını dahi kullanamamıştır.

Örnek 1: 1895 Zeytun isyanında askeri birlikler Zeytun'u kuşatmış, kaçan isyancılardan bir kısmı yakalanmış iken, İngiltere dahil altı devlet, Osmanlı Devleti'ne uzlaşma teklif etmişlerdir. Bahsedilen altı devlet; İngiltere, Rusya, Almanya, Fransa, İtalya ve Avusturya'dır. Sonuç; Ermeni çeteciler/isyancılar yargılanmamış ve affedilmiştir.

Örnek 2: 1896'da 17 Ermeni çeteci Osmanlı Bankası'na silâhli baskın yapmıştır. Bu baskın sonrasında; ıslahat/reform yapılması, uluslararası bir araştırma komisyonu kurulması, Avrupalı yöneticilerin ve Avrupalı askerlerin gelmesi, af kanunları çıkarılması, vergi alınmaması, gelirlerin çoğunlukla mahalli giderlere harcanması gibi ülkenin birliği ve bütünlüğü ile bağdaşmayan haksız taleplerde bulunmuşlardır. Üstelik bu taleplerde bulunan 17 kişi, bütün saldırılarına rağmen yargılanmadan serbest bırakılmış ve Fransızların Gironde adlı gemisi ile Marsilya'ya götürülmüştür. Çünkü Osmanlı Devleti'ne isyan etmenin serbest, isyanı önlemenin yasak olduğu bir dönem yaşanmaktadır.

17 Nisan 2005 tarihinde, "T.C. Başbakanlık Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1910-1922 yılları arasında Anadolu'da 523 bin 955 Türk'ün Ermeni çeteleri tarafından katledilmiş olduğunu belgeleriyle açıklamıştır." Bu açıklamada, Ermeni çetelerinin amacının Büyük Ermenistan hayali olduğu vurgulanmıştır.

1915 yılına gelindiğinde Ermeni çeteleri yine Ruslarla işbirliği yaparak Osmanlı Ordusuna ve masum halka karşı silahlı saldırılar düzenlemiş, isyan-

lar çıkarmıştır. 1915 Mayıs ayında ülkedeki durum şöyle özetlenmiştir:

İşte 1915 Mayıs ayına gelindiğinde, Ruslar Doğu Anadolu'da ilerler, İngiliz ve Fransızlar Çanakkale'yi zorlar ve Güney'de kanal harekâtı yapılırken, ülkenin iç durumu budur.

“Zeytun, Van ve Muş'ta isyan çıkmış, Van isyanı şehri Rusların işgaline yol açmış, Zeytun ve Muş İsyanı devam etmektedir. Ülkenin her tarafı asker kaçakları ile dolu, her taraf çetelerin saldırılarına maruz, eli silâh tutan Türklerin askere gitmeleri neticesi meydan Ermenilere kalmıştır. Devlet bir taraftan savaşırken, bir taraftan da bu karışıklıkla uğraşmak zorundadır.”

Kamu düzenini sağlamak ve ülke bütünlüğünü korumak, şüphesiz ki devletlerin en temel görevlerindedir. Ancak Osmanlı Devleti Ermeni çetecilerinin işgalci devletlerle işbirliğini ve isyanları önleyememiş, isyancıları yargılama ve cezalandırma haklarını kullanamamıştır. Neticede süregelen isyan ve savaş ortamında halkın güvenliğini sağlama/ ülkenin bütünlüğünü koruma mecburiyetleri karşısında; 1915 yılında, bir kısım Ermenilerin buldukları yerden daha Güney vilayetlere nakil ve sevkleri (aynı ülkede yer değiştirmeleri) kararı alınmıştır. Bu nakil ve sevk sözü sonraları tehcire, daha sonraları da yanlış bir biçimde sürgün sözüne dönüştürülmüştür. Dolayısıyla Osmanlı Devleti'nin sürgün değil nakil ve sevk kararı vardır. Oysa gerçek anlamıyla bir sürgün şöyle gerçekleşmiştir: İstanbul'u işgal eden güçler, 16 Mart 1920'den itibaren Mebusan Meclisi'ni basmışlar ve milliyetçi gördükleri vekilleri tutuklayarak Malta Adası'na sürgüne göndermişlerdir.

Sonuç olarak Osmanlı Devleti'nin 1915 nakil ve sevk işlemlerinde herhangi bir hukuka aykırılık yoktur. Çıkarılan kanun ve yönetmeliklerle nakil ve sevkleri zorunlu olan Ermenilerin nakil, iskân ve iâşesiyle geride kalan mülk ve arazileri hakkında her türlü yasal ve idarî tedbir alınmış ve uygulanmıştır. Öte yandan geçmişteki olayları hukuken değerlendirirken o ta-

rihte yürürlükte olan hukuk kuralları esas alınır. Bugün geçerli hukuk kuralları ile geçmişi yargılamak hukuk bilimine aykırıdır. Böyle bir değerlendirme aynı zamanda tarihe karşı da haksızlıktır.

Ayrıca şurası çok önemlidir: Osmanlı Devleti'nin son zamanları Atatürk'ün devletçilik ilkesinin önemi ni göstermektedir. Atatürk'e göre bir devletin en temel ve vazgeçilmez görevi, iç ve dış güvenliği ve adaleti sağlamaktır. Çünkü bu görevi kişiler yapamaz, yapmaya kalkarsa anarşi olur. Ancak biz maalesef her şeyi devletten beklememek lâzım derken derken, devletçilik ilkesinden vazgeçtik.

MÜTAREKE DÖNEMİNDE

NAKİL VE SEVK YARGILAMALARI:

23 Kasım 1918 tarihli Zaman Gazetesi'nde mütareke ortamında şöyle yazılmıştır: “Ermenilere karşı takip edilmiş olan imha siyasetinin asıl amillerini bulmak için Amerikalılarla diğer İtilaf Devletlerine mensup adaletli ve tarafsız kişilerden tahkik komisyonları kurulmalı. Milletın üzerindeki lekeyi silmek için en emin yol budur.(...)”

Sultan Vahdettin de, aynı gün Londra'da yayımlanan Daily Mail Gazetesi'ne bir demeç vermiş ve “Ermeniler hakkında reva görülen muameleleri büyük bir üzüntüyle öğrendiğini, bu çeşit olaylara yol açanların en ağır şekilde cezalandırılması için derhal inceleme ve araştırma yapılması emrini verdiğini” söylemiştir.

Gerçekten de Osmanlı Hükümeti, 14 Aralık 1918 tarihinde Divan-ı Harplerin kurulmasını kararlaştırmıştır. Bu mahkemeler yasal mahkemelerden farklıdır, müttefik devletlerin baskısı ile kurulmuştur / istisnaîdi ve olağanüstü yetkilerle donatılmıştır. Bu yetkiler o kadar olağanüstüdür ki, sanıkların düzmece evrak ve gerçek dışı tanık ifadelerine dayanan mahkeme kararlarına itiraz etme hakkı dahi yoktur. İstanbul Hükümeti'nin 23 Nisan 1920 tarihinde çıkardığı bir kararname ile sanıkların avukat tutma hakları da kaldırılmış, savcı ve sorgu hâkimlerinin görevlerine

son verilmiş, duruşmalar halka kapatılmış, yakalama ve tutuklama işleri özel memurlara verilmiştir. Karar-namenin 3. maddesine göre temyiz hakkı yine yoktur.

İşgal Devletlerinin baskıları sürekli olarak artmış, gönüllü Ermeni ve Rumlarla işbirliği yaparak bir Ermeni-Rum Şubesi oluşturmuşlar, kişi ve olayları fişlemişler, tutuklanacak kişilerin ve mahkemede dinlenecek şahitlerin listelerini hazırlamışlar, hatta kendileri tutuklama yapmışlar, mahkemelerin etrafını askerleriyle çevirmişler, hapisanelerdeki cinayet, hırsızlık ve diğer suçları işlemiş Rum ve Ermeni mahkûmları serbest bırakmışlardır. Kısaca Türkler, Divan-ı Harplerdeki haksız ithamlar karşısında yalnız ve savunmasız kalmıştır.

15 Kasım 1920 tarihinde ise, pek çok haksız karara imza atan Nemrut Mustafa Paşa Mahkemesi'nin yargıçları tutuklanmıştır. Bu kişiler, görevi suistimal suçundan dolayı yargılanmışlar ve mahkûm olmuşlardır. Ancak Padişah Vahdettin, mahkûmiyet kararlarını onaylamamış, suçluları affetmiştir.

HAKSIZ YARGILAMALARA ÜÇ ÖRNEK:

Savaşta yenilen, ağır siyasî baskılar altında ve dağılmakta olan Osmanlı Devleti tarafından, nakil ve sevkler sırasında suç işlediği ileri sürülen Türkler hakkında soruşturmalar/ yargılamalar olmuş, haklı-haksız mahkûmiyet kararları verilmiştir. Bu kişilerin sayısının 1.673 olduğu bildirilmektedir. Osmanlı Devleti'nin müttefik devletlerin talimatları ile hareket ettiği özellikle Tanzimat dönemlerinde, bu türden siyasî yargılamalar, bağımsız ve objektif olamamıştır. Ne var ki özellikle mütareke döneminde yapılan haksız yargılamaların Ermeni iddialarının delili olduğu ileri sürülmektedir.

Örnek 1: 1909 Adana isyanında; "(...) Olay, her zaman olduğu gibi Avrupa'ya, 'Ermeniler öldürülüyor' şeklinde intikal ettirildiğinden, İttihatçılar telaşa düştüler. Bunun üzerine Adana Valiliği'ne gönderilen Cemal Paşa, Avrupa'ya hoş görünmek için Ermeni

çetelerine dokunmayarak kurduğu Divan-ı Harb'de 47 Müslüman ve buna karşılık ancak bir Ermeniye idama mahkûm ettirdi."

Örnek 2: Mütarekeden sonra görülen Urfa Mutasarrıfı Nusret Bey'in davasında mahkemeye gazete ilânlarıyla bulunan şahitler getirilmiş, bu şahitler çelişkili ve gerçek dışı ifadeler vermişlerdir. Nusret Bey önce kürek cezasına mahkûm edilmiş ve bu karara dair mazbata imzalanmıştır. Ancak Mahkeme Reisi Nemrut Mustafa Paşa idam cezası verilmesini istemektedir. Patrikhane vasıtasıyla yeni bir şahit daha getirilmiş, idam cezasına karşı çıkan mahkeme üyesi Ferhat Bey görevden alınmış ve yerine getirilen yeni üyenin de oyu ile Nusret Bey hakkında idam cezası verilmiştir. Böylece bir dava hakkında 4 Temmuz 1920 ve 20 Temmuz 1920 tarihli olmak üzere iki ayrı karar düzenlenmiştir. Daha sonra işbaşına gelen Tevfik Paşa Hükümeti, mahkeme kararlarını temyiz etme hakkı tanımış, Nusret Bey'in dava dosyasındaki düzmece evraklar tespit edilmiş ve mahkûmiyet kararı bozulmuştur. Ancak para çalmak için kıtal yaptığı iddia edilen ve savunma hakkı verilmeyen Nusret Bey, daha önce idam edilmiştir ve yamalı pantolonunun cebinden 1 lira çıkmıştır.

Örnek 3: 18 Temmuz 1921 tarihinde, Misak Torlakyan isimli Ermeni, İstanbul'da Azerbaycan eski İçişleri Bakanı Bahbud Han Cevanşir'i suikast düzenleyerek öldürmüş, sanığın yargılanması haberlerine sansür konulmuştur. Torlakyan, işgal altındaki İstanbul'da, Divan-ı Harp tarafından yargılanmıştır. Ancak, Divan-ı Harp üyelerinin hepsi İngiliz'dir. Torlakyan davası, siyasî bir hesaplasmaya dönüştürülmüştür; gazete ilânlarıyla mahkemeye 40 civarında şahit getirilmiş, bu şahitler çelişkili ve gerçek dışı ifadeler vermişlerdir. Sonuçta, sanık Torlakyan, "sara hastalığı nedeniyle" ceza almadan salıverilmiş ve aynı gün Ermeni Patrikliği aracılığıyla ABD'ye kaçmıştır.

Duruşmaları izleyen Av. Süreyya Ağaoğlu'nun (1903-1989) ifadeleri şöyledir: “(...) Türkiye’de Türkler aleyhine o zamanlar neler söylendiğini bugün tasavvur etmek imkânsızdır. İnsan o günkü Türkiye ile bugünkünü kıyaslayınca tüyelerinin ürperdiğini hissediyor. (...) Dinlenen şahitlerin hepsi Türkiye ve Azerbaycan’da Ermenilere zulümden bahsediyorlardı.” Cumhuriyetin ilk kadın avukatı olan Ağaoğlu, bu kitabı yazdığı zamanlardaki Türkiye ile bugünkü Türkiye’yi de kıyaslama imkânı bulsaydı ve Türkiye’de Türkler aleyhine neler söylendiğini duysaydı, yine şüphesiz büyük üzüntü duyardı.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

Ermenistan, Türkiye’nin hoşgörüsünü iyi değerlendirmeli, dostluğunu ve işbirliğini kazanmalıdır. “Türkiye’de kaçak işçi olarak çalışan ve yüz bin kadar olduğu söylenen Ermeni vatandaşı, kaçak işçi olarak Almanya’ya, İsviçre’ye, ABD’ye veya İngiltere’ye gitmiş olsalardı ne olurdu?” sorusunun cevabı bile Türkiye’nin iyiniyetini anlatmaya yeterlidir.

Türkiye’nin hiçbir komşusu ile sınır ihtilâfı/ uyuşmazlığı yoktur, hiçbir komşusunun da Türkiye ile sınır ihtilâfı olamaz. Türkiye iyi komşuluk yükümlülüklerini eksiksiz olarak yerine getirmektedir. Ermenistan da 1921 Kars Antlaşmasına ve iyi komşuluk yükümlülüklerine aykırı davranışlardan kaçınmalıdır.

Ermenistan ve bu iddiayı kabul eden bütün devletler, iddialarını geri almalı, propaganda anıtları ve Türkiye aleyhine alınan haksız ve mesnetsiz parlamento kararları kaldırılmalı ve Türkiye’den resmî olarak özür dilenmelidir. Ermenistan, Türkiye’nin Doğu Anadolu Bölgesi’ni “Batı Ermenistan” olarak nitelendiren 1990 Bağımsızlık Bildirgesi’nin ve bu Bildirgeyi kabul eden 1995 Ermenistan Anayasası’nın ilgili hükümlerini kaldırmalıdır.

Ermeni suçlamaları Ortak Tarih Komisyonu veya milletlerarası mahkemelerde müzakere ve yargılama

konusu yapıldığı takdirde, Türkiye'nin 1921 Kars Antlaşması ve 1923 Lozan Barış Antlaşması'ndan doğan hakları yok farzedilmiş ve BM Sözleşmesi 33. vd. maddelerinde tanımlanan devletlerarası bir uyumsuzluğun olduğu dolayısıyla bu uyumsuzluğun çözülmesi gerektiği kabul edilmiş sayılacaktır. Türkiye, komisyon veya yargılama sonuçlarına uyma yükümlülüğü altına girecektir. Oysa Türkiye-Ermenistan uyumsuzluğu yoktur. Ermenistan 1921 Kars Antlaşması ile bağlıdır ve sınırın hukukî geçerliliğini tartışma hakkına sahip değildir. Ayrıca Ermeni iddialarına konu olaylar o zaman yürürlükte olan kanunlara ve mahkemelere tâbidir, milletlerarası hukukun 1915 nakilleri hakkında müdahale hakkı ve yetkisi yoktur.

Ermeni propagandalarından kurtulma düşüncesi ile yanlış karar verilmemeli, ortak komisyon incelemesi veya uluslararası yargılamaya rıza gösterilmemeli, aksine Türklerin kişilik haklarına, tarihine, millî onuruna, milletlerarası hukuktan doğan haklarına saygı gösterilmesi talep edilmeli, sonuç alınmadığı takdirde, Türkiye'nin milletlerarası hukuktan doğan mütekabiliyet ve misilleme gibi meşru hakları kullanılmalıdır.

Örnek vermek gerekirse; bir ülke parlamentosunun Türkiye aleyhinde bir karar alması halinde Türkiye'nin, o ülke parlamentosunun Türklere ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne iftira niteliğinde bir karar aldığına, bu kararlar Türklere ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin millî onuruna manevî zarar verildiğine, bu kararın milletlerarası antlaşmalara/hukuka aykırı ve Türkiye için yok hükmünde geçersiz olduğuna, ayrıca Türkiye'nin milletlerarası hukuktan doğan haklarının sonuna kadar korunacağına dair bir TBMM kararı alma hakkı vardır.

Ermeni propagandalarına karşı Türklerin ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin millî onuru korunmalı, Türkiye'nin milletlerarası hukuktan doğan hakları tereddütsüz kullanılmalıdır.

Ermeni propagandaları, dünyada eşi benzeri görülmemiş derecede sistematik bir organizasyonla kırk seneden bu yana sürdürülmektedir. Dünyada bu derecede yaygın ve sistematik bir propagandaya mâruz bırakılmış başka bir millet yoktur. Ancak Türkiye'nin her ne sebeple olursa olsun moralini bozmaya veya içe kapanmaya da hakkı yoktur. Ermeni propagandaları, nasıl olsa insanlık tarihindeki en ibret verici hukuksuzluk belgeleri olarak yerlerini alacaktır. Türkiye'nin yapması gereken, bu konunun hukukî yönden çözümlendiğini anlatmak, milletlerarası hukuktan doğan meşru haklarını korumak, devletlerarası çalışma birliğine önem vermektir.

Ulu önder Atatürk'ün dile getirdiği gibi; "Olaylar, Türk milletine iki önemli kuralı yeniden hatırlatıyor. Yurdumuzu ve haklarımızı savunacak güçte olmak. Barışı koruyacak uluslararası çalışma birliğine önem vermek."

Teşekkür ediyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Heyecan duymak ve heyecanlı olmak, konuya olan ilgi ve sizlere olan saygıyla ilgili ben kendisini yine de çok soğukkanlı gördüm, sunumu için de çok teşekkür ediyorum. Bu arada Gülseren Hanıma, meslektaşımıza teşekkür ederken bir başka kişiden burada sizin huzurunuzda, sizin tanıklığımızda özür dilemek istiyorum, bir Ermeni arkadaşımın burada özür dilemek istiyorum. Kegam Karabetyan; seni bu konuşmada beşinci sıraya aldığım için özür diliyorum. Kegam; bir dakika sonra başlayacaksın.

Burada Gülseren arkadaşımız belirttiği için bilgilerinize sunmak durumundayım, 2003 yılında gerçekten İstanbul Barosu Irak'ta Irak'ın işgali sonrası oradaki hukuksuzluklarla ilgili Uluslararası Savaş Suçları Ceza Mahkemesi Başsavcılığı'na bir suç duyurusunda bulundu. Bu Başsavcı sanıyorum halen görevde olan Başsavcıdır ve Mocampo'dur. İstanbul Barosu'nun 2005 yılında da konuğu oldu burada 5 Nisan tören-

lerinde, bizim her sene 5 Nisan törenleri olur, bu 2008 yılında bizim Baromuz bu arada yaşı da ortaya çıksın, Baromuzun yaşının ortaya çıkmasında mahsur yok, hatta olumlu bir yön var. Baromuz 1878 yılında kurulmuştur bildiğiniz gibi, 130. yılını kutladık, önmüzdeki yıl 2009'da 131. yıldönümünde yine birlikte olacağız. Bu Beyefendi, bu Başsavcı geldi, bize cevabında, bu cevap bizim Baro arşivindedir ve ibretlik bir belgedir, şimdi Irak'ta İngiliz Genelkurmay Başkanı, İngiliz Savaş Bakanıyla ilgili İstanbul Barosu'nun suç duyurusunu incelediğini söyledi. Biz ek belge ve bilgi gönderdik, sonuçta dedi ki, İngiliz Savaş Bakanlığı'nın, İngiliz Genelkurmay Başkanlığı'nın ve Dışişlerinin cevabını son derece tatmin edici buldum. Başsavcılığa cevaplarında İngilizler diyor ki, biz Irak'ta çok sofistike silahlar kullanıyoruz, güdümlü silahlar kullanıyoruz. Dolayısıyla hedefleri imhada yüzde 80 isabet var, yani bunu demekle hem böyle ne kadar korkunç silahlara sahip olduklarını, etkili silahlara sahip olduklarını belirtiyorlar, belki de silah firmalarının reklamını da yapıyorlar örtülü olarak, ama yani biz attığımızı vururuz diyorlar, dolayısıyla sivililerin zararı yok diyorlar. Ancak acaba Irak'taki 1,5 milyona yakın sivil ölümü nasıl gerçekleşti? Kolera olabilir, veba olabilir, taun olabilir, ince hastalık olabilir, onun yatak dönemi uzun sürer, ama herhalde öyle bir şey olsa gerek. Sayın Başsavcı bize İngiltere'nin cevabını tatmin edici bulduğunu söyledi ve bizim suç duyurumuz hakkında dosyayı kapattı, takipsizlik kararı verdi. Onu ben sizin bilgilerinize sunmuş oldum. Kegam'ın süreye dikkat etmeme gibi bir huyu vardır, onu bir kez daha hatırlatıyorum, yine özür diliyorum ve buyurun Kegam diyorum.

Av. KEGAM KARABETYAN - Değerli Ankara'dan gelen konuklarımıza ve siz değerli meslektaşlarıma, misafirlerimize hoş geldiniz diyorum. Yeni yılınızı kutluyorum, yeni yılın ülkemize, aziz Türk Milletine ve dünya uluslarına barışa vesile olmasını diliyorum. Bu

vesileye en içten dileklerle yeni yılınızı tekrar kutluyorum.

Ben Kastamonu'da doğdum, bir Kastamonulu olarak Türkiye kimliğimle gurur duyduğum gibi Kastamonulu kimliğimle de gurur duyuyorum. Bunu söylememin anlamını şimdi açıklıyorum. Arkadaşlar; ben ilkokulu, ortaokulu, liseyi Kastamonu'da okudum. İnanın bir gün benim Ermeni olduğumu ben anlamadım. Türk milleti çok hoşgörülü bir millet, biz 1000 seneye yakın birlikte yaşamışız, birlikte kaynaşmışız. Bizim 30 haneli Ermeni köyümüz yukarı köydür, Kastamonu'da merkeze bağlı bir köy, 30 haneli Müslüman Türk köyü de bir kilometre aşağıda komşu köyümüzdür. Bizim paskalyamız olduğu zaman, yılbaşı olduğu zaman o değerli Kastamonulu hemşerilerim, köylü hemşerilerim kalkarlar bize gelirler, çocukluğumu hatırlıyorum, hava açıksa kapı önlerinde, meydanlarda köy sofrası kurardık, birlikte birbirimizin sofrasına otururduk, birlikte yemeklerimizi yerdik, birbirimizin ekmeğini yerdik. Ancak bizim büyüklerimiz de Ramazan bayramı ve kurban bayramında giyinirlerdi, Müslüman Türk hemşerilerinin köyüne gidip onların bayramını kutlardı. Ben bu güzelliklerin içinde büyüdüm, dolayısıyla Ermeni olduğumu anlamadım, ama bu yaşıma geldim, tabii değişik olaylarla karşılaştık. 1968-1969 İstanbul Hukuk Fakültesi mezunuyum, 68 kuşağıyım. Bu ülkede yaşamaktan gurur duyuyorum, Türk kimliğimle gurur duyuyorum, Kastamonu kimliğimle gurur duyuyorum, cumhuriyete, demokrasiye, laik devlete, sosyal hukuk devletine yürekten bağlıyım. Aziz Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına, ülkemin kalkınması, aziz Türk milletinin kalkınması, birlik ve beraberliğimizi ışık gören, üstün gören bir Türk vatandaşım, bir Türkiye Ermeni'siyim, ama Anayasamızın 66. maddesine göre de bir Türküm, bunu söylemekten de, ifade etmekten de gurur duyuyorum, mutluluk duyuyorum.

Ben bunu ifade ettikten sonra şimdi esas konuya girmek istiyorum, Ermeni kimdir, nereden geldi? Milattan önce Küçük Asya'da Sakarya Nehrinden Ağrı Dağına kadar uzanan bölgede Hayasa diye bir bölge vardır. Burada yaşayanlar kısa boylu, kara gözlü, kara kaşlı, kendilerine Hay derlerdi. Yine milattan önce 6. Yüzyıl'da Asya'dan başka bir kavim Kafkasya'yı geçip Karadeniz'in kuzeyinden Bulgaristan yoluyla İstanbul'dan geçerek kendilerine Hay diyen kavmin olduğu yere yerleşirler. Bizanslılar ve İranlılar uzun boylu, sarı saçlı, mavi gözlü bu insanlara Armea adını verdiler, daha sonra Armenler Haylarla birleşerek karıştılar ve Armenia adını aldılar. Milattan sonra 380 yılda Ermeniler Batı Ermenileri ve Doğu Ermenileri olarak ayrıldı. Batı Ermenileri dört krallık kurdu, son krallık Kilikya Krallığıydı. Doğu Ermenileriye Kafkasya, Ermenistan ve İran Ermenileridir. Türk Ermeni birlikteliği 1071 Malazgirt Muharebesinden itibaren başlar ve o zaman Anadolu Selçuklu Hükümdarı Alparslan Anadolu'da bulunan Ermeni Beyliğiyle anlaşarak Anadolu'yu fetheder. Ondan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşuna kadar birlikte olurlar, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan sonra Ermeniler Osmanlı İmparatorluğu'nun himayesine girerler.

1453'de çağ değiştiren o değerli, büyük Hükümdar İstanbul'u fethettikten sonra 1461'de İznik'te arkadaşı olan, çocukluk arkadaşı olan Başpapaz Ovagim'i İstanbul'a davet eder. Arkadaş oldukları için, samimi oldukları için Ovagim ben burada rahatım, İstanbul'a gelmem diye haber gönderir. Bunun üzerine Fatih Sultan Mehmet emirname çıkarır ve emirnamesine istinaden Ovagim İstanbul'a getirilir. 1461'de Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk defa Ermeni Patrikliği kurulur ve ilk patrik olarak Başpapaz Ovagim patriklik görevine başlar. Bugüne kadar Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet döneminde 84 patrik görev yapmıştır, bugünkü patrik 84. patriktir. Şimdi bunun yanında gerek Birinci Meşrutiyet'te, gerek İkinci Meşrutiyet'te

Ermeni milletvekilleri meclislerde görev almışlar, görev yapmışlardır. Ondan sonra ülkesine hizmet eden Ermenilere gelirse Ermeniler eğitim ve öğretimde, ilimde sanatta, ekonomide sporda gerçekten gerek Osmanlı İmparatorluğu'nda, gerek Cumhuriyet döneminde mükemmel hizmetler yapmışlar, zaten bu birlik beraberliğimiz neticesinde Ermeni toplumuna milleti sadıka unvanı verilmiştir.

Bunlardan birkaç tane örnek söylüyorum, Agop Martayan'a Aziz Atatürk Türk diline olan hizmetlerinden dolayı Dilaçar soyadını vermiş, Türk Dil Kurumunu kurdurmuş ve başkanı olmuştur. İstiklal Marşımızı armonize eden Profesör Doktor Edgar Manas'tır, Aziz Atatürk'ün imzasını üreten güzel yazı uzmanı Profesör Doktor Vahram Çerçiyandır. Osmanlı Bankası'nın Genel Müdürü olan ülkesine olan hizmetleri nedeniyle Berc Keresteciyan'a Türker soyadını veren Aziz Atatürk kendisini Afyon'dan milletvekili seçtirmiş ve aynı zamanda Berç Türker Kızılay ikinci başkanıdır. Mimarlık mühendislikte Balyan Ailesi, bugün Karaköy'den Boğaz'a kadar bildiğimiz tarihi eserler onların eserleridir, dededen toruna gelen bir ailedir. Bunun yanında Datyan Ailesi, 1751'de Sivas'tan gelmiş, Baruthane'yi kurmuş, gene dededen toruna intikal ederek devletine, Osmanlı İmparatorluğu'na hizmetler yapmışlardır. Bunun yanında Sakızlı Armanak Efendi Sayıştay ikinci başkanlığı görevi yapmış, Halaçyan Efendi Meclisi Mebusanda kanunlar encümen başkanlığı yapmış, Agop Kazasyan, Sakızlı Ohannes, Mikail Paşa, Gabriel Noradukyan Paşa, biraz evvel Sayın Büyükelçimin ifade ettikleri gibi bakanlık yapmış, ülkesine hizmet etmiş değerli insanlardır. Bunun yanında müzikte de Udi Hırant, Bimen Şen, Nubar Tekyay, Tatyos Efendi, Artaki Candan, burada sayamayacağımız isimler Türk müziğine hizmetlerde bulunmuşlardır. Bunun yanında Osmanlı İmparatorluğunda ve cumhuriyet döneminde 29 paşa, 22 bakan, 33 milletvekili, 7 büyükelçi, 11 başkonsolos ve ayrıca üst düzey bürokrat olarak

Ermeniler devletlerinde görevler yapmışlar, hizmetler yapmışlardır.

Tehcir Yasası'na geliyorum, maalesef devletin iç ve dış güvenliğinin zorlaştığı bir dönemde dış güçlerin de etkisiyle doğuda Ruslar, güneyde Fransızlar, İstanbul'da İngilizler, maalesef Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamak için bazı bölgelerde Ermenileri ikna etmeyi başarmışlar ve doğuda Ruslar Ermenilere Rus asker elbisesi giydirmiş, güneyde Fransızlar Ermenilere Fransız asker elbisesi giydirmiş ve maşa ve basamak kullanarak üzümlük ifade etmek istiyorum, Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamaya muvaffak olmuşlardır. Ancak biz 1000 senedir beraber yaşıyoruz, ebediyete kadar beraber yaşayacağız. Bunu kimse aklından çıkarmasın, ebedi Türkiye'nin insanları olarak birlik beraberliğimizi ebediyete kadar sürdüreceğiz. Bu bizim bu vatana olan bağlılığımız, ay yıldızlı bayrağa olan bağlılığımız, Yüce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne olan inancımız ve bağlılığımız, bu topraklara olan bağlılığımız. Bu Tehcir Yasası'nın 27 Mayıs 1915'de kabulüyle, üç maddelik bir yasadır, bazı bölgelerden Ermeniler Suriye tarafına konvoylar halinde gönderilmeye başladı. Şimdi burada bir devlet iç ve dış güvenliği tehlikeye düştüğü zaman, ben bir hukukçuyum, bir avukat olarak gerçekleri dile getirmek benim görevim, bu ülkede yaşayan bir insan olarak gerçekleri dile getirmek benim görevim, bir devlet iç ve dış güvenliği tehlikeye düşerse, meclisinde kanunlar kabul edebildiği gibi, bu kanunları uygulamak da o devletin en doğal hakkı ve görevidir diyorum. Şimdi bu yasanın uygulanması nedeniyle bazı bölgelerde bu konvoylar giderken çocuklar ölmüş, hastalar ölmüş, ama bu arada ırz düşmanları, mal düşmanları, çapulcular binlerce, 100 binlerce Ermeni'yi öldürmüş. Şimdi burada bu olurken Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeni subaylar var, Osmanlı Ordusu'nda Ermeni askerler var, devlet bürokrasinin üst düzeyinde Ermeniler var, Osmanlı Bankası Genel Müdürü Ermeni, Gelibolu'da şehit

düşen Ermeniler var, şimdi bu şartlar altında siz soykırım var diyebilir misiniz?

Dolayısıyla ben bu şartlar altında sözde soykırım olduğu görüşünde değilim, bu ülkede olan bizler olan olaylar nedeniyle bu çapulcuların, katliam yapan bu insanların yüzünden maalesef biz basamak olarak kullanılmışız, merdiven olarak kullanılmışız, maşa olarak kullanılmışız, ama yüce devletimiz de hedef olarak kullanmaya devam ediyor. Şimdi ben burada soruyorum, mademki 90 sene önce böyle bir olay oldu, Rusya nerede, İngiltere nerede, Amerika nerede, Almanya nerede? Ancak bütün mesele güçlü Türkiye'nin zayıf düşürülmesi, hedef yapılması ve maalesef maalesef Türkiye'deki Ermenileri basamak olarak kullanmak, bazılarını hedef yapmak. Buna imkân vermeyeceğiz, bu ülke hepimizin, bu vatan hepimizin. Bu dış güçler imparatorluğu parçaladılar, gayelerine ulaştılar, Ermenileri basamak olarak kullandılar, yüz binlerce Ermeni'nin ölümüne sebep oldular. O arada Alman Genelkurmay'ının da bu işte etkisi olduğu söylenir.

Şimdi burada hep beraber hukukçuyuz, bir şeyi dile getirmek istiyorum. Siz doğuda, güneyde Ermenileri basamak olarak kullandınız, imparatorluğu parçaladınız, şimdi diyorsunuz ki Türkiye tazminat ödesin. Şimdi ben diyorum ki, bunu İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün düzenlediği 15-17 Mart 2006 tarihindeki sempozyumda 52. konuşmacıydım, o konuşmamda ilk defa dile getirdim. Yanımda Sayın değerli Büyükelçi Şükrü Elekdağ, Ömer Engin Lütem, değerli elçilerim de vardı. Şimdi siz İmparatorluğu parçalıyorsunuz, Ermenileri basamak olarak kullanıyorsunuz, burada ölen Ermenilere, ölen Türklere Allah'tan rahmet diliyorum, onlar Allah'ın rahmetine kavuştu, ama İmparatorluğun parçalanması nedeniyle ölen Türkler nedeniyle bu dış güçler dediğimiz Rusya, güneyde Fransa, İngiltere ve 1810 ve 20 senelerinde Amerika'dan misyonerlerin gelip Ermenileri böldüren Amerika olmak üzere bu tazminatı Türkiye'ye onlar ödeyecek. Türkiye'ye tazminat ödeyecekleri gibi

Osmanlı İmparatorluğu'nun toprak kaybı ve zararlarını ölen Türklerin yakınlarına da onlar tazminat ödeyecek. Ölen Ermenilerin yakınlarına da onlar tazminat ödeyecek. Maalesef imparatorluğu parçalayanlar, Türklerin ölümüne sebep olanlar, Ermenilerin ölümüne sebep olanlar bu dış güçlerdir. Şimdi kalkıyorlar, Ermenilere avukatlık yapmaya kalkıyorlar, Ermenilerin avukatlığa ihtiyacı yok, bizim birlik beraberliğe ihtiyacımız var, biz bu ülkede birlik beraberlik içinde yaşıyoruz.

Şimdi ben size bir örnek vereceğim, beş, altı sene önce İstanbul'da Kastamonu gecesi var, ben Kastamonu Sanayici İşadamları Derneği'nde üç sene görev yaptım. Kastamonulular Dayanışma Derneği üyesiyim, Kastamonu Lisesi Mezunlar Derneği'nin üyesiyim. Şu an Değerli Başkanım ve yönetim kurulu üyeleri buradalar, İstanbul Barosu'nun Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler Hukuk Komisyonu üyesiyim. Kastamonu gecesi var, o zamanki Değerli Kastamonu Valimiz, Kastamonu Belediye Başkanımız ki hâlâ bugün de Kastamonu Belediye Başkanıdır, Turan Topçuoğlu ve Taşköprü Belediye Başkanı Sayın Hasan Atlan Bey, o da bugün milletvekilidir, kendilerine buradan sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Biz bakan arkadaşını bekliyoruz, Değerli Bakanımızı bekliyoruz. Ben o arada bir haber almıştım, Kastamonu Ermeni mezarlığı çok perişan, bakımsız, Taşköprü Ermeni Mezarlığı'nın arazisine biraz tecavüz edilmiş, müdahale edilmiş diye ben orada Valinin huzurunda, Sayın Belediye Başkanlarıma bu durumu ilettim. Bize biraz müsaade et, bu konuyu bir inceleyelim dediler. Bana bir hafta sonra haber geldi, biz konuyu inceliyoruz dediler. Altı ay sonra Kastamonu Sarımsak Festivali nedeniyle Taşköprü Belediye Başkanımız bana davetiye verdiler, o davetiyeye uyup Taşköprü'ye gidiyorum. O sırada Kastamonu Belediye Başkanımıza da kendisini ziyaret edeceğimi, Kastamonu'ya geleceğimi söyledim. Dedi ki, çok teşekkür ediyorum, yalnız bana uğramadan Taşköprü'ye geçme. Kulakları çınlasın,

buradan kendisini sevgi ve saygıyla anıyorum, takdirlerimi sunuyorum.

Sabah 8.30'da Kastamonu Belediye Başkanlığı'nın önündeyim, kendileri geldiler, bana araba tahsis ettiler. Yanıma da arkadaşları verdiler ve Belediyenin fotoğrafçısını verdiler, Kastamonu Mezarlığı'na beni çıkarttılar. Kastamonu'nun üst tarafında, yüksektedir, iki bölümden oluşur, bir baktım, inanır mısınız, çok duygulandım, gurur duydum. Etraf beton direklerle çevrilmiş, dört sıra, beş sıra telle çevrilmiş, korumaya alınmış, demir kapısı yapılmış, iki bölümden oluşuyor ve fotoğraflarını çektik, kendisine geldim teşekkür ettim, oradan Taşköprü'ye gittim. Taşköprü Belediye Başkanımız merasim başlamadan önce beş dakika avukat beyi mezara götürün, mezarlıkları görsün dedi. Tarihte Pompei Harabeleri'nin bulunduğu yerin bitişiğindedir Ermeni Mezarlığı Taşköprü'de, gittim yanımda arkadaşlarla, fotoğrafları çektik, baktık, orası da direkler dikilmiş, tellerle çevrilmiş. Ben onları da çektim geldim, sonra İstanbul'a döndüm, Ermenice neşrolunan Yeni Marmara Gazetesi var. Ben siyasete girdiğim zaman o Marmara Gazetesi'nin sahibi bana basın danışmanı olarak çok yardımcı oldu, çok takdir ettiğim Atatürkçü bir insandır. Kendisine dedim ki, b.ak böyle olaylar var, al bu resimleri, ver bana dedi, aldı, Ermenice her gün çıkar, cuma günleri de Türkçe çıkar. Aldı, Kastamonu merkez ve Taşköprü Ermeni mezarlıkları yüce devletimizin güvencesindedir, bu şekilde güzel bir haber çıkararak bu gazete dışarıda yaşayan Ermenilere abone olanlara gider, bu güzelliği de gördüm ve Belediye Başkanlarımıza teşekkür ettim. İşte bu bizim birlik beraberliğimizin en güzel örneklerinden birisidir.

Şimdi sizin huzurunuzdayım, bakın burada çok değerli konuklar var, siz değerli misafirlersiniz, ama ben buradayım. Bu da bizim güzelliğimizin bir örneği değil midir? Şimdi düşünüyorum ve ifade ediyorum, Aziz Atatürk 1920'de Meclisi açarken, 1923'de Cumhuriyeti kurarken bu ülkede yaşayan, misakı milli

hudutları içinde bu ülke benim ülkemdir, Türkiye benim ülkemdir diyen din, köken, mezhep ayrımı yapmaksızın bu millet Türk milletidir demiştir, ben bununla gurur duyuyorum. O zaman Meclise milletvekilleri alınmış, Cumhuriyet Halk Partisi'nde, Demokrat Parti'de Ermeni, gayrimüslim milletvekilleri bulunmuş. 62'den bu tarafa Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, demokrasimizin kaynağı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir Ermeni milletvekili yok. Ben 20. dönem milletvekili olarak yüreğimle, tüm cesaretimle, hukukçu arkadaşlarımın da desteğiyle, Kastamonulu hemşerilerimin de desteğiyle ve Aziz Türk milletinin desteğiyle İstanbul 3. bölgeden milletvekili adayı oldum. O zamanki Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı beni Ankara'ya davet ettiler ve milletvekili adayısın, dosyanı hazırla gel dediler. Ben o listede, 62'den bu tarafa milletvekili adayı olmamış Türkiye'de gayrimüslim bir vatandaş olarak, Ermeni kökenli bir vatandaş olarak üçüncü bölgeden milletvekili adayı oldum, ama sıram müsait değildi, seçilemedim. Ancak çok isterdim o Meclise gitmeyi.

Şimdi ben Cumhuriyet'in 20. dönem milletvekili olarak 95'den beri aldığım davetlere uyarım, sempozyumlara katılırım, televizyon konuşmalarına katılırım. Ancak gönül isterdi ki ben bu görevi yaparken, ülkenin birlik beraberliğini savunurken, samimiyetle söylüyorum, şu 1,5 sene içerisinde, 95'den beri televizyonlara çıkıyorum, ama şu 1,5 sene içerisinde 50'nin üzerinde televizyon programına çıktım, bunun bir de tekrarı var. Dört sempozyuma iştirak ettim, bu dördüncü paneldir. Şimdi çok arzu ederdim ki bir milletvekili unvanım olarak o sözde soykırım kararı olarak Türkiye Cumhuriyeti devletini hedef yapanlara Türkiye'nin, Türk milletinin seçtiği Ermeni kökenli bir milletvekili olarak cevap vereyim. Aziz Atatürk'ün ilke ve inkılaplarını uyguluyoruz, cumhuriyet, demokrasi ilkelerini uyguluyoruz diyen ben değerli parti genel başkanlarıma buradan sesleniyorum, lütfen bu ülkeye benim gibi görev vermiş, beni

demiyorum, ama benim gibi gönül vermiş, hayatını Türkiye Cumhuriyeti'ne adanmış, Türk milletine adanmış ve bu ülkede yaşamaktan gurur duyan, Atatürk ilkeleriyle gurur duyan insanların o Mecliste olması gerekir. Ben alırım yanıma değişik partilerden ikişer milletvekili, giderim bu sözde soykırım kararı alan o dış güçlere, ben Türkiye'nin seçtiği, Ermenilerin seçtiği değil, Türk milletinin seçtiği milletvekiliyim, bana sorun, bana söyleyin siz hangi kararı aldınız, nasıl bu kararı aldınız diye. Şu an sorma imkânım yok, siz bu gücü bana vereceksiniz. Ancak ben hiçbir zaman bugüne kadar milletvekili adayı oldum, milletvekili olmadım, ama ülkeme hizmette yarış içindeyim. Her zaman ülkemin emrindeyim, her zaman cumhuriyetin, demokrasinin, laik devletin emrindeyim. Bu ülke hepimizin, böyle değerli konuklarla beraber her zaman ülkem için varım.

Şunu söylüyorum, bu ülkenin birlik beraberliğini inanmış bir Türk vatandaşı olarak Türkiye Cumhuriyeti Devletimizin tarihçileri, hukukçularına ve görevlilerine, Ermenistan Cumhuriyeti'nin tarihçileri, hukukçuları, görevlileri, bir kurul oluşturarak, bir komisyon oluşturarak eğer müşterek bir karara varırlarsa başta ben mutlu olacağım, ben bundan gurur duyacağım. Cumhuriyet'in 75. yılında canlı yayına davet aldım, Rahmetli Cemal Kutay'la beraber televizyondaydık. Tarihi tarihçilere bırakalım, tarihi tarihçiler değerlendirsün diyen ve Türkiye Ermenisi olarak bu inancımı söyleyen kişi benim. Bu vesileyle değerli konuklarımıza, hepinize en içten sevgilerimi sunuyorum, ben her zaman bu ülkede yaşayan mutlu bir kişi olarak, bu ülkeye gönül vermiş, bu vatanda yaşamının onur ve gururunu yaşayan bir kişi olarak ne mutlu Türküm diyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK- Şimdi ben Kegam'a teşekkür ediyorum ve tekrar özür dileyecektim sözünü kesmek için, ama bu kez özür dilememe gerek kalmadı. Kendisine gerçekten bu duygulu, etkili

konuşması için teşekkür ediyoruz. Bu etkinlik dediğim gibi kitaba dönüşecek, orada tebliğde daha, mesela Gülseren Aytaş arkadaşımın tebliği tamamen yer alacak, tabii ki değerli katılımcıların da tebliğleri alını şekilde yer alacak. Şimdi Sayın Onur Öymen de zamanının kısıtlı olduğunu bana en baştan söylemişti. İkinci turdaki konuşmalarımız bu kadar uzun değil tabii ki, kısaca sanırım özetleyecekler, belli noktalara değinecekler. Ben Buyurun Sayın Öymen diyorum, beşer dakika diyorum, ama bu birkaç cümle uzayabilir, buyurun.

ONUR ÖYMEN- Evet, Sayın Başkan; çok teşekkür ediyorum. Şimdi söylenmemiş hiçbir şey kalmadı, yalnız birkaç konuda kafalarda yanlış izlenimler, tereddütler olmasın diye belki açıklık getirmemiz lazım. Bir tanesi Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde bu konulardaki dış baskıları, telkinlere direndi gibi bir izlenim olmasın kafamızda, tam tersine, maalesef Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Osmanlı Hükümeti Türkiye'nin parçalanmasını isteyen yabancılara boyun eğmiştir. Osmanlı İmparatorluğu Türkiye'nin doğu vilayetlerinin yabancı valiler tarafından yönetilmesini kabul etmiştir. Sadrazam Sait Halim Paşa Rus Maslahatgüzarıyla İstanbul'da bir anlaşma imzalamıştır ve bu anlaşmada çok açık bir şekilde Türkiye'nin doğu vilayetlerine yabancı veya Türkiye'deki gayrimüslimlerden oluşan valiler tayin edilmesi, bu valilerin çok geniş yetkilerle donatılması, polisin bunların emrine verilmesi, yani bağımsızlığa giden yolda son adımı atmışlardır. Bunun hayata geçirilmemesinin tek sebebi savaşın patlak vermiş olmasıdır. Bir kere bu gerçekleri hatırlayalım, Osmanlılar maalesef boyun eğmişlerdir. Orada Nemrut Mustafa divanında yapılan yargılamalarda yabancıların verdiği listelere göre insanları idam etmişlerdir, mahkum etmişlerdir, çok değerli vatan evlatları yabancıların telkiniyle maalesef o devirde idam edilmişlerdir. Bu gerçekleri unutmayalım.

İkinci olarak söyleyeceğim şu, bizim burada Ermeni kaynaklarına gitmemiz lazım. Ermeni kaynaklarında çok ilginç bir belge var, 1923 yılının Nisan ayında Bükreş'te yapılan Ermeni Devrimci Federasyonu'nun düzenlediği kongrede Ermeni Başbakanı Kaçaznuni bir konuşma yapıyor, bir cümlesini okuyacağım size, gerisine gerek yok. Savaşta ilerleyen Türk ordusu sadece düzenli birliklerle savaşmıştır, savaşta sivil bölgelere asla taşımamıştır. Türk subayları son derece disiplinlidir ve herhangi bir katliama izin vermemişlerdir. Kim diyor? Ermeni Başbakanı söylüyor. Değerli arkadaşlar; bizim şimdi kendimize böyle bir aşağılık duygusu içinde suç izafe etmemiz mümkün mü? Biz bunu nereden biliyoruz? Ermenilerin yayınladığı bir belgeden, 1955 yılında Newyork'ta yayınladıkları belgeden biliyoruz. Sonra ne olmuş? Bunları bütün kütüphanelerden, bütün raflardan toplamışlar, şimdi arasanız bulamazsınız, ama bizim elimizde var.

Şimdi size işin esas can alıcı tarafını söyleyeceğim. O devirde işgal kuvveti İngiltere. Demin arkadaşlarımız da anlattı, Türk aydınlarını Malta'ya götürdüler, soykırım suçu, o zaman soykırım adı yok, ama katliam suçundan yargılayacaklar, mahkum edecekler. Bir kişiyi bile yargılayamadılar, hiçbir delil bulamadılar. Şimdi bütün bunların sonucunda 14 Nisan 1999 günü İngiliz Devlet Bakanı Barones Gremci Of Cartrail Avam Kamarasında bir konuşma yapıyor, aynen şunu söylüyor. Osmanlı idaresinin Ermenilerin yok edilmesi kararını kanıtlayacak bir belgenin yokluğu nedeniyle İngiliz hükümetleri 1915 ve 1916'daki olayları soykırım olarak tanımamaktadır. Bizce 80 yıl önce cereyan etmiş olayların bugünkü hükümetler tarafından değerlendirilmesi uygun değildir, zira bu olaylar hukuki ve tarihi tartışmalardır. Değerli arkadaşlar; yabancılar size soykırım yaptınız diyemeyiz diyecekler, bizim içimizden insanlar çıkacak yaptık diyecekler, özür dileyecekler. Bu kadarı çok fazla, buna gerçekten tahammül edemiyoruz.

Şimdi size an alıcı bir şey söyleyeceğim, bu konunun tartışmalarını biz geçmişimizde, gençliğimizde hiç duymadık. 1915'de olmuş, ondan sonra Gümrü Anlaşması imzalanıyor, Gümrü Anlaşması'nda Ermeniler Sevr Anlaşması'nı kesinlikle reddederiz diyorlar, 10. madde Bu anlaşma emperyalist ülkelerin oyunudur diyor, altında Ermenistan imzası var. Ermenistan Türkiye aleyhine kışkırtma amacıyla yurtdışına gönderilen Ermeni temsil heyetlerinin geri çekilmesini kabul eder diyor. Kışkırtma adına heyetleri yurtdışına göndermişler, artık yapmayacağız diyor, geri çekiyor ve ondan sonra diyor ki, kendi topraklarımızdaki Müslüman halkların bütün haklarını, dini haklarını, diğer haklarını koruyacağız. Şimdi Karabağ'da olanlara bakın ve çok ilginç bir madde, bizim böyle bir niyetimiz yok, ama bilmemiz lazım, tarihi bilmemiz lazım. 13. madde, diyor ki, Türkiye gerektiğinde Ermenistan'da askeri önlem bile alabilir. Ermenistan'ın bütün dünyayla yaptığı anlaşmalarda Türkiye'nin aleyhine olan bütün hükümleri iptal etmeyi kabul eder diyor. Şimdi birilerinin tabiriyle nereden nereye geldik, niye böyle oldu?

Değerli arkadaşlarım; bu olaylardan sonra yıllar geçti, hiçbir Ermeni eylemi olmadı. Bizim bildiğimiz ilk eylem 1973 yılında biraz da meczup, yaşlı bir Ermeni'nin Los Angeles Başkonsolosumuzu ve yardımcısını öldürmesidir. Örgütlü bir olay değil, arkasında bir terör örgütü yok. Örgütlü olay ne zaman başlıyor? 1975 yılının Ocak ayında, niçin? Çünkü Türkiye'nin 1974 yılının Ağustosunda tamamladığı Kıbrıs operasyonundan hemen sonra bir Kıbrıs Rum terör örgütü çıkıyor, EKAS, bu EOKA örgütünün bir kolu. Bir açıklama yapıyor, şu anda Türk Ordusu Kıbrıs'ı işgal etmiştir, biz onlarla mücadele edemeyiz, ama dünyanın her yerinde Türk hedeflerini vuracağız diyor. Bundan birkaç ay sonra ASALA terör örgütü çıkıyor, önce Daniş Tunalıgil'i, Viyana Büyükelçimizi öldürüyor, arkadan bizim Paris Büyükelçimizi, arkadan birçok büyükelçimizi, diplomatımızı öldürü-

yorlar ve bu arada ne oluyor? Biz şunu öğreniyoruz ki, bunları devlet adamlarımız maalesef halka açıklamıyorlar bizim çağrılarımıza rağmen, devletimizin arşivi bu belgelerle dolu. Bütün bu saldırıların merkezinde Güney Kıbrıs'taki Melkonyan Enstitüsü var teröristlerin yetiştirilmesinde, eğitiminde, yönlendirilmesinde. Sonra ne oluyor? Sonra bir dernek kuruyor, adı Küçük Asya Halkları Kurtuluş Derneği. Bunun içinde ASALA militanları var, PKK var ve Rum teröristler var, merkezi nerede? Atina'da. Merkezi Atina'da, Yeni İzmir Mahallesi'nde, adresini de biliyoruz, merak edenlere veririz.

Şimdi bu böyle örgütlü bir faaliyettir ve bu faaliyet bittiği anda hemen PKK başlıyor. Ermeni terörizmi bitiyor, biter bitmez PKK başlıyor. PKK'nın yurtdışındaki merkezi neresi? Güney Kıbrıs. Öcalan yakalandığında nerede yakalanıyor? Nairobi'deki Yunan büyükelçiliğinde. Cebinde ne pasaportu var? Kıbrıs Rum pasaportu var. Değerli arkadaşlarım; biz bütün bu terör faaliyetlerini, bu gibi ülkemize yönelik faaliyetleri dış boyutundan arındırarak düşünürsek çok yanılırız. Bugün bazı "aydınlar" görüyoruz, kraldan çok kralcı, Türkiye'yi en çok onlar suçluyor. Acaba ilk defa mı oluyor bu? Hayır olmuyor, demin size sözünü ettiğim, tavsiyedir, fırsat bulursanız şu kitabı okuyun, Cemal Paşa'nın Hatıraları, içinde diyor ki, biz Taşnak örgütüyle müzakere ediyoruz, masaya oturduk. Onlar da Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasını istiyor, Ermeni yurdu kuracak, vesaire. Orada bir de baktık ki Prens Sabahattin, Prens Sabahattin ve onun adamları, Ermeniler bir istiyorsa onlar beş istiyor, Ermenilerden daha çok, yani radikal, şiddet kullanan Ermeni örgütlerinden daha çok onların lehine taleplerde bulunuyorlar ademi merkezîyetçi. Şimdi bazı kaynaklara bakıyorsunuz, Prens Sabahattin'in o zamanki İngiliz istihbarat örgütüyle yakın ilişki içinde olduğuna dair çok kuvvetli ifadeler var. Doğru mudur, değil midir, bunu tarihçiler açıklayacak.

Şimdi değerli arkadaşlarım; son olarak bir noktayı daha dikkatinize getirmek istiyorum. Biz meseleleri biraz yüzeysel olarak değerlendirirsek işin esasını bir türlü anlayamayız. Türkiye Avrupa Birliği üyeliği için 1987 yılının Mayıs ayında başvurdu. 1987 yılının Temmuz ayında, iki ay sonra Avrupa Parlamentosu bir bildiri yayınlıyor, bildirin içindeki bir hüküm Türkiye üye olmak için Ermeni soykırım iddiasını kabul etmelidir. Düşünebiliyor musunuz, ne alakası var şimdi? Baskı yapacaklar, yani Türkiye mademki üye olmak istiyor, işte ellerindeki, ceplerindeki ne varsa ortaya çıkaracaklar. Şimdi bunun kökeni Lozan'a gidiyor, Lozan'da biliyorsunuz İsmet Paşaya bunları söylemişler, Lozan'da belki daha az bildiğiniz bir şey var, demin sözü edilen Noradukyan Paşa gidiyor. Lozan'da İsmet Paşaya diyor ki, bu Ermenilere toprak vereceksiniz, yurt vereceksiniz, İsmet Paşa reddediyor, böyle şey olmaz, biz büyük bir kurtuluş savaşı verdik ve Türkiye'yi bu noktaya getirdik diyor. Arkadan bir Ermeni profesörle beraber geliyor, baskı yapıyor, İsmet Paşa, bakın, biz dünyanın en büyük devletleriyle baş ettik, siz bize hafif gelirsiniz, bir daha sakın gelmeyin, bu kapıdan içeri size sokmayacağız diyor. Bunlar devlet adamı.

Peki, demin çok değerli arkadaşım Gürbüz Evren dedi ki, bizden özür dilesinler. Dilediler arkadaşlar, haberiniz var mı? Bizden özür dilediler, ne zaman dilediler? 1984 yılında Dışişleri Bakanı o zaman Vahit Halefoğlu, Fransa'dan bir heyet geliyor, diyorlar ki, nükleer santral için size çok cazip bir teklifimiz var, bir milyar dolarlık bir proje, çok uygun ödeme koşulları, teknolojisi mükemmel, aklımıza ne gelirse mükemmel proje, getiriyorlar masasına koyuyorlar. Halefoğlu diyor ki, çok teşekkür ediyorum, çok güzel bir projeye benziyor, ama siz şu kapıdan çıkar çıkmaz ben bu projeyi şu çöp sepetine atacağım. Niçin? Çünkü Fransız hükümeti Ermeni teröristleri desteklediği sürece biz Fransa'nın hiçbir projesini kabul edemeyiz, Bakanlar Kuruluna teklif bile edemem diyor. O

zaman Türkiye'de devlet adamları vardı, bunu bir kere daha söylüyorum, peki, sonra ne oluyor? Sonra şu oluyor, iki hafta sonra Cumhurbaşkanı Mitterand Türkiye'ye bir temsilci gönderiyor, özel temsilci, Etyen Malak, Galatasaray'ın eski hocalarından. Söylediği şu, ben Fransa cumhurbaşkanı namına sizden özür diliyorum, Ermeni konusunda yanlış politika izledik, bundan sonra bu politikamızı değiştireceğimize dair size söz veriyoruz, bu tarihten sonra tek bir Türk diplomatı Fransa'da saldırıya uğramayacaktır diyor ve uğramıyor. Özür dilemekten önemli olan özür diletmek, diletmeyi beceriyor musunuz, beceremiyor musunuz?

Kime baskı yaparlar? Değerli arkadaşlarım; uluslararası ilişkilerde haksız olan tarafa baskı yapmazlar, baskılara boyun eğecek tarafa baskı yaparlar. Niçin Atatürk döneminde bu baskıları yapamadılar, niçin İnönü devrinde yapamadılar, niçin şimdi yapıyorlar, işte düşünmemiz gereken soru budur ve ben size şunu söylüyorum ki değerli arkadaşlarım; bu millet hiçbir zaman iktidarda kim olursa olsun dış baskılara boyun eğerek haklarından, çıkarlarından ve haysiyetinden ödün vermeyecektir. Herkes bunu çok iyi bilsin ve kimse Türkiye'den baskı yoluyla taviz istemesin. Teşekkür ederim.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Evet, Sayın Büyükelçimiz, Sayın Vekilimiz ilk turdaki kadar vurucu bir konuşmayla noktaları sunumunu. Evet, Malta'ya sürülen vatanseverler, Meclisi Mebusan basılarak, İstanbul'dan toplanarak Malta'ya sürülen 150'ye yakın vatansever Ermeni tehciri döneminde işlenen suçlar nedeniyle yargılanmak istendi, İngiliz esirlerine kötü muamele nedeniyle yargılanmak istendi ve İngiliz arşivlerinde belge bulunamadı. İngiliz Başsavcılığı İngiliz Dışişleri Bakanlığının arzusuna rağmen, İngiliz hükümetinin o zamanki şiddetli arzusuna rağmen İngiliz Başsavcılığı dedi ki, elimizde belge yok. Bunun üzerine İngiliz hükümeti Amerika Birleşik Devletle-

ri'nden talepte bulundu, Amerika'daki Büyükelçisi'ne dedi ki, şu Amerikalılarla bir konuş, onların arşivlerine gir, bizde bir şey yok, acaba orada var mı? Washington büyükelçisi cevap verdi, burada da bir şey yok, bana müsaade ettiler, inceledim dedi. Bu 1920'lerde, dolayısıyla bizim vatanseverlerimiz iki sene civarında Malta'da zoraki konuk edildi, tutsak edildi ve yargılamaya cesaret edemediler, yargı önüne çıkaramadan hepsini bıraktılar. Tabii ki Ankara Hükümeti'nin, milli mücadele yürüten Ankara Hükümeti'nin kararlı duruşu, etkili duruşu ve haklılık zeminindeki ısrarı da çok etkili oldu, ama İngiliz adaleti o zaman yargı önüne çıkarmaya utandı.

Evet, değerli meslektaşlarım; Sayın Öymen'e çok teşekkür ediyorum. Şimdi Değerli Büyükelçimiz de ayrılmak durumunda kaldığı için ben hemen sözü kendisine veriyorum. Bir cümleyle bir şeyi ifade etmek istiyorum, pişti oyunu vardır bilirsiniz, pişti yapmak için sizden bir öncekinin aynı kağıdı atması lazım, sizin elinizde de benzer kağıt olması lazım, vurursunuz, bir de zevkle geriye kaykılıp pişti dersiniz. Bu tesadüfen olur, tesadüfen pişti yaparsınız. Siz ondan önce, bir üstünüzdekinden önce kağıdınızı sarf etmiş olursanız, diyelim onda yedili var, sizde de yedili var, pişti yapma şansını kaybedersiniz. Peki, işin garantisi nedir? Sizden bir önceki şahıs size elini gösterirse, bak benim elimde bunlar var derse, elinizdeki kağıdı muhafaza edersiniz, dönüp gelince vurursunuz, pişti dersiniz. Bu şike piştir, garantili piştir, bizim "aydınlar" diasparoya ve emperyalizme pişti yaptırmak için elini gösteriyorlar imza kampanyasıyla, bak bizde bunlar var, pişti yapın diyorlar, onlar da sırita sırita pişti diyorlar. Buyurun Sayın Büyükelçi.

ÖMER ENGİN LÜTEM - Efendim çok kısa konuşacağım, gene bugünü ilgilendiren bu özür dileme kampanyasıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Ben doğrusu bu özür dileme işinin nereden çıktığını merak ettim. Çünkü bu gibi şeyler çıkmadan

önce bir geçmişleri olur, bir süreç olur, sonunda bu meydana çıkar. Bu birdenbire meydana çıktı, beni epey düşündürdü, tabii nereden ileri geldiğini kampanyayı düzenleyenlerin anlatmaları lazım. Onlar birçok şey söylüyorlar, ama bu fikre nereden vardılar, ilhamı nereden aldılar, onu söylemiyorlar. O zaman iş tahmine kalıyor, benim tahminim şu, baktığımız vakit, şark, doğu kültüründe özellikle tek taraflı öze pek rastlamıyoruz. Yani bizim kendi hayatımızdan da düşünün, genelde bizde münakaşalı bir şey olduğu vakit taraflar barışırlar, tek taraflı özür doğrudan doğruya kusurun kabulü anlamına geldiği için bizde pek yoktur, o kişi gerçekte kusurlu dahi olsa, yani bu bir psikososyolojik olgu.

Evet, bizim kültürümüzde böyle bir şey yok, biz olsa olsa barışırsınız. Fakat böyle bir şey var, bu nereden geldi diye düşündüğümüzde herhalde, gene tahmin, daha fazlasını söyleyemeyeceğim, bunun kökeni dışarıda, birileri bizim dört aydınımıza bunları telkin etti diye düşünüyorum, esaslı öyle. Zaten işte işimiz icabı nerede ne yazılıyor, onu da yakından takip ettiğimizden aşağı yukarı öyle de çıkıyor. Özür dileyenlerin sayısı az olmakla beraber bazı Batı gazetelerinde çok önemli bir şeymiş gibi takdim ediliyor. Halbuki demin size de verdim, 26 bine 600 bin gibi korkunç bir şey var, ama o taraf görülmüyor. Bunun 600 bin kişiyi aleyhte davranmaya sevk ettiği görülmüyor, yalnız 26 binden bahsediliyor. Demek ki böyle dışarıda birtakım yerlerden gelen telkinle yapılmış. Peki, niye yapıyorlar? Bir de onu düşünmek lazım, yani özür dilenirse ne olur, 26 bin kişiyle hiçbir şey olmaz, ama es kaza bu 260 bin, 300 bin, 500 bin olursa o zaman ne olur? Herhalde bekledikleri de öyle bir rakam ve biliyorsunuz açık tutacaklar, bir yıl süreyle herkes oraya oy verecek.

Evet, özür dilense ne olur, bunu da çok düşündüm, gene tahminim, ama sizinle paylaşmak istedim. Şimdi bildiğiniz gibi Ermeni militanlarının zihninde olan bir süreç var, ilkönce yabancı ülkeler

parlamentoları ve bazı uluslararası kuruluşlar soykırım kabul edecek, onların baskısıyla Türkiye soykırımı kabul edecek. Kabul ettiği andan itibaren, kabul etmesinin doğal sonucu olarak tazminat ödeyecek, sonra da biraz problematik, belki toprak verecek. Bu böyle bir süreç, daha önce de Taşnakların ortaya koyduğu bir şey. Şimdi bu sürecin neresindeyiz, 30 seneden beri daha bu sürecin birinci ayağındayız, yani dışarıda 19 ülke parlamentosu kabul etti. Tekrar ettim, biraz evvel de söyledim, bunun fikir beyanı dışında hiçbir hukuki sonucu yok ve bazı uluslararası kuruluşlar ki bir tanesi bunun Avrupa Parlamentosu, vesaire. Yani şimdi o bacaktır, güya bu şeyden sonra Türkiye'nin kabul etmesine gelecek. Fakat Türkiye'de buna karşı müthiş bir alerji var, ben 10 sene evvelini düşünüyorum, bugünü düşünüyorum. Yani bir kısım Türklerin alerjisi diye duydukları tepki, rezistans gitgide artıyor. Onun için bu soykırımın kabulü, vesaire söz konusu değil, yani bu Türkiye'den geçmez, böyle bir şey olamaz. Ancak o zaman ne olacak, bu iş bitti mi? Hayır, tekrar ediyorum, bu tamamen benim şahsi fikrim, daha yumuşak bir şey bulalım ki Türkiye'nin soykırımı kabul etmesini kolaylaştırsın. İşte bu özür arkadaşlar, özür dilerse, çok sayıda insan özür dilerse bir müddet sonra kolaylıkla soykırımı da tanırız, çünkü niye özür diliyorsunuz? Zaten soykırım için özür diliyorsunuz, ondan sonra soykırımı tanımamak mantıksız. Bu peşinden gelir, bu böyle bir operasyondur, onu bildirmek istedim. Hepinize teşekkür ediyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Şimdi böyle giderse herhalde en son kürsüde ben kalacağım. Şimdi biz konuklarımızı birer birer uğurladık, böyle biz bize kalıyoruz. Bu arada bir anonsta bulunmak istiyorum, salonumuz sürekli böyle biraz eksiliyor gibi geldi bana, bu ay içinde kaybettiğimiz Uğur Mumcu'yla ilgili, Uğur Mumcu'nun unutulmaz Sakıncalı Piyade, Uğur Mumcu'yu birlikte anıyoruz, 5 Ocak 2009 pazartesi saat

20.30'da Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde. Böyle bir duyuruyu size arz ediyorum, CUMOK'tan değerli dostum Namık Kemal Boya'nın ricasıdır. Ben size yerini bildiriyorum, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi, saat 20.30, burada tam bilet 20 Türk Lirası, artık Türk Lirası diyelim, öğrenci 15 TL. Burada iletişim bilgileri de var. Namık Kemal Boya'yla iletişim kurmanız da mümkün, bunu söylemiş olduk.

Sayın Gürbüz Evren, Ankara'dan gelen konuğumuz, sözün başlangıcında belirtmiştik, bizi kırmadı ve dün akşam da, dün akşamdan bu yana, yani neredeyse 24 saat maç diyelim. Sayın Evren Kanal B televizyonu'nun Bekleme Odası Programı'nda dün akşam saat 22-24 arası iki saat boyunca iki bilim adamıyla, Profesör Doktor Mehmet Saray ve Profesör Doktor Kemal Çiçek'le birlikteydi, çok önemli şeyler orada da konuşuldu. Yani 24 saattir aynı konuyla ilgili ve yoğun, bizi kırmadı, geldi, çok müteşekkirim. Ben buyurun Sayın Evren diyorum.

GÜRBÜZ EVREN - Ben teşekkür ediyorum. Ben iyi ki eğitimim sırasında üç konuda uzmanlaşmaya çalışmışım ve bugün Türkiye'nin yaşadığı tüm sorunlar bu üç konudan kaynaklanan ve kimilerinin hâlâ komplo teorileri dedikleri birtakım artık gerçek olaylara dönüşmüş durumda. Terör ve PKK konusunda uzmanlaşmaya çalışmışım, bu konuda kitaplar yazdım. Ermeni iddiaları konusunda aynı şekilde uzmanlaşmaya ve Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri konusunda uzmanlaşmaya çalıştım. Avrupa Parlamentosu'nda çalıştım, komisyonda çalıştım, Brüksel'de çalıştım, perde arkasını çok iyi gördüm. Avrupalı parlamenterlerle, siyasilerle çok yakın ilişkilerim oldu, dolayısıyla bugün komplo teorisi denilen her şeyin geçmişte bizler tarafından uzmanlık alanımızda da olması nedeniyle ne kadar birbirine bağlı olduğunu Sayın Büyükelçim az önce çok güzel ifade etmişti. Eğer Ermeni iddiaları ortaya çıkıyorsa, eğer PKK terör örgütü ve Türkiye'de ayrılıkçı birtakım hareketler

ortaya çıkıyorsa mutlaka ve mutlaka bunun dış bağlantılarını ve dışarıyla olan ilişkileri iyi bir şekilde ele almak gerekir diyordu ve az önce bir kitap gösterdi, Cemal Paşa'nın Hatıraları. Herhalde Cemal Paşa'nın kemikleri mezarında çok sızlıyordur torununa baktıkça, torununun halini gördükçe diyordur ki, yani böyle sıkıntılı bir durum.

Efendim her işin bir başlangıcı var, ben bu konuya girerken şöyle bir olay yaşadım. Bu olay her gittiğim yerde anlatmaya çalıştığım ve herkesle paylaşmaya çalıştığım bir olay ve ilk kitabımda da başında 30 sayfalık bir bölüm ayırmıştım. Anne tarafından Erzurum-luyuz, Erzurum da biliyorsunuz Ermenilerin yoğun olduğu bir yer. Benim anneannem Ermeni komitelerinden kaçarken, sülalesi kaçarken İç Anadolu'ya, yani içerilere doğru kaçmaya çalışıyorlar ve Erzurum'un o zaman Sarıkamış da aynı şekilde Erzurum'un sınırları içerisinde, oradan Erzincan'ın Tercan İlçesine kadar geliyorlar ve Tercan ilçesinde Ermeni çeteleri tarafından durduruluyorlar, yakalanıyorlar. Bir samanlığa doldurulup yakılıyorlar, 252 kişi sülalesinden, sadece anneannem ve dayısının oğlu kurtuluyor ve anneannem bütün yaşantısı boyunca her bir noktaya bakardı ve bir şeyler anlatırdı da asla ve asla anneannemin ağzından Ermenilerin aleyhine bir tek kötü söz duymadım. Bana derdi ki, Ermenilerle biz çok iyi komşuyduk, birbirimizi çok severdik, onlar bir yere giderken evlerini bize bırakırdı, biz bir yere giderken evlerimizi onlara bırakırdık. Yine aynı şekilde dedemin sülalesinden, bu Osmanlı arşiv belgelerinde de ortaya çıkan yeriyile, mevkisiyle, sayısı ile belli bir olaydır. Yine 250 civarında insan bir dereye doldurularak Antranik Paşa denilen Ermeni çetecisine bağlı kişiler tarafından yok ediliyor ve oradan bir tek dedem kurtuluyor ve dedemi kurtaran da çocukluk arkadaşı bir Ermeni, Agop.

Agop amcanın hikayesini ben ilk kitabımın başında 30 sayfa yazmıştım. Çünkü dünya küçüktür derler, çok ilginç bir olay, Paris'e üniversite eğitimi için

gittiğimde bir gün daha o zaman Fransızca'yı yeni öğreniyoruz, bir Türk gazetesi almışım, üniversitenin karşısındaki cafede oturuyorum. Gazeteyi bayrak gibi tutmuş okuyorum, hani siz bir şey okursunuz ya da bir yerdesinizdir de birilerinin size baktığını hissedersiniz. Gazeteyi böyle indirdim, karşımda iki yaşlı amca, fakat o kadar çok Anadolu insanına benziyorlar ki, dedim ki, bunlar Türk olamaz, o yaşta bir Türkün orada olması, benim olduğum seneler için söylüyorum, mümkün değil. Tekrar gazeteyi kaldırdım, biraz sonra yine indirdim, böyle bakıyorlar. En sonunda Fransızca dedim ki, anlıyor musunuz Türkçe gazeteyi? İçlerinden birisi, Agop amca olduğunu sonradan öğrendiğim bana Erzurum şivesiyle dedi ki, balam biz Türkiye Ermenisiyiz, biz de Türkçe biliriz. Aynen böyle söyledi, şaşırdım yanına gittim, bir diğeri de çok düzgün bir İstanbul beyefendisiydi, İstanbul Türkçesiyle konuşuyordu. Bana sen nerelisin balam dedi, Erzurumluyum dedim, Erzurum'un neresindensin dedi. Anne tarafım Horasan'dan, adam geldi, iyice yanıma yanaştı, dedi ki, ben de Köprüköylüyüm, Köprüköy Horasan'la çok yakın bir yer. Sen kimlerdensin dedi, ben de işte dedemin, dedem Feyyaz, ama Hacı Feyyaz olmuş, Hacı Feyyaz'ın torunuyum dedim. Feyyaz, İbrahim Çavuşun kardeşi Feyyaz mı dedi. Evet dedim, o an kalktı ayağa, böyle gözleri doldu, sarıldı, dedem hep beni gözlerimden öperdi, yaşlı insanlar işte o bölgede torunlarını gözlerinden öperlerdi. Kalktı, sarıldı bana, gözlerimden öptü. Dedi ki, ben senin dedenle arkadaşım balam, balam yavrum, çocuğum demek.

Çok duygulandım, şaşırdım ve çocukluğum boyunca dedem bana hep bir Agop'un hikayesini anlatmıştı, arkadaşı Agop'u anlatmıştı. Dedem o zaman hayattaydı, 104 yaşında vefat etti. Telefon ettik, dedemle konuşturdum, 45 dakika boyunca karşılıklı ağladılar, konuşamadılar. Ben de diyorum ki, bu arada telefon faturası kabarıyor, benden gidecek, bir an önce konuşmaya başlasalar da iş hallolsa diye bekliyorum.

Dolayısıyla dedemin bana anlattığı, Agop amcanın bana anlattığı hikaye ve Agop amcaya sorduğum, onun ağzından duyduğum, yani böyle böyle dedemi siz kurtarmışsınız, ama sizin ağabeyiniz Sarkis de Atrenik Paşa'nın adamlarındanmış, bunları kesmişler. Böyle başımı önüne eğdi, "balam, biz Türklerle, senin dedenle hepimiz kardeşlik, arkadaşlık, ne zamanki Rus geldi, ne zamanki Frenk geldi, Fransız geldi, ne zamanki İngiliz geldi, bizi birbirimize düşman ettiler" dedi. Dolayısıyla böyle bir olaydan yola çıkarak ben bütün bu, biraz abartarak söylediğim düşünebilirsiniz, ama 457 kitap okudum, çünkü her okuduğum kitabın yanına hemen not alıyorum, ismiyle bir köşede, o 457 kitabın yüzde 75'inin daha çok Ermeni iddialarını savunan kitaplar olduğunu özellikle vurgulayayım ve bu işin size çözebilmeniz için bir ipucunu göstereyim, ukalalık etmeyeyim, ama bir ipucunu göstereyim.

Bütün bu kitaplarda ortak bir nokta belirledim, çarpıtılmış ve yanlış bilgi ve belgeye dayanan iftiralar. Bir, Talat Paşa'ya atfedilen telgraflar ve bunların sahte olduğu daha sonra uluslararası bir kurul tarafından da saptandı, İngilizler de açıklama yaptı. İngiliz Kara Kuvvetleri Komutanlığı biz böyle bir belge, böyle telgraflar bulmadık diye. Andosyan isimli bir Ermeni tarafından üretildiği ortaya çıktı. İki, öldürülen Ermeni nüfusu üzerinde yapılan spekülasyonlar. 1895 yılında Osmanlı Devletinin Nüfus Genel Müdürünü bilirsiniz, Mıgırđıç Sinapyan'dır. Mıgırđıç Sinapyan'ın nüfus genel müdürü olduğu dönemde yapılan bir nüfus sayımı var. o nüfus sayımında çıkan Ermeni nüfusu Osmanlı topraklarında 1 milyon 999 bin civarında. Yine 1905 yılında sona eren, ama Mıgırđıç Sinapyan'ın görevinin bittiği bir dönemde biten başka bir nüfus sayımı var, orada da çıkan Ermeni nüfusu 1 milyon 195 bin civarında. Şimdi o 1 milyon 195 içerisinde 1,5 milyon ölü üretiyorsunuz. Lübnan'da, Suriye'de, Türkiye'de, Fransa'da -500 bin Ermeni var biliyorsunuz- ve dünyanın dört bir yanında yaşayan Ermeniler var, bunu ortaya çıkarıyorsunuz.

Bir başka, bir telgraflar dedim, sürekli telgraflar üzerinde oynanıyor, iki nüfus üzerinde oynanıyor. Üçüncüsü de hiçbir zaman az önce değerli konukların da dile getirdiği bir tehcir üzerinde oynanıyor. O tehcir, siz devlet olarak bir şey çıkarıyorsunuz, giden insanlara kalacakları yerleri gösteriyorsunuz, o insanların bir şekilde ihtiyaçlarını karşılıyorsunuz, vesaire, öldüreceğini insanlara her türlü olanağı sağlıyorsunuz. Dolayısıyla bir, tehcir ve tehcirin bütün detayları burada ortaya koyuldu. İki, Talat Paşaya atfedilen telgraflar, üç, nüfus, bütün bunlar üzerinden yürütülen bir propaganda var, bütün kitaplarda bu vardır. Eğer sizler de okursanız lütfen bunlar konusunda kafa yorup bu konular tartışıldığında bu konular üzerinden yanıtlar verirseniz çok doğru olur diye düşünüyorum. Tabii az önce Sayın Büyükelçim Fransa'nın Dışişleri Bakanı ya da o dönemdeki öbür sorumlusunun Türkiye'ye geldiğini ve Vahit Halefoğlu'nun verdiği yanıtı anlattı. Keşke aynı düzeyde Türkiye kalabilse, bakın; bugün bu kitapta, benim kitapta Fransız firmalarına Türkiye'de verilmiş milyar Euro'luk bütün ihaleler var. Yani o kadar çok ihale var ki burada okumakla bitmez ve bunların bir kısmı bitmiş, bir kısmı devam ediyor, aşamaları hâlâ sürüyor. Yine Türkiye'de faaliyet gösteren bütün Fransız şirketlerinin burada listesi var. Dolayısıyla biz elimizdeki çok kuvvetli silahları birer birer, onlar bize küfrediyor, katilsin diyor, hakaret ediyor, al sana ihale diyoruz, onlar bize hakaret ediyor, al sana başka bir ihale diyoruz. Elimizdeki silahları kullanmayı bilmememiz açısından önemli.

Yine Sayın Büyükelçi bir Fransızdan örnek vermişti, ben de yine başka bir Fransızdan, Leon Ruyon'dan bir örnek veriyorum. Bunu Profesör Doktor Yahya Akyüz Kurtuluş Savaşı Sırasında Fransız Basımında Türkler diye bir kitabında yayınlamıştı. Şöyle diyor Fransız yazar Buyon, zavallı pasif ve dürüst Türkler. Kendilerini savunmaya girişmeyip suçlanmalarına göz yumuyorlar. Zavallı Türkler,

cehaletimizi aydınlatmaya çalışmayıp bu cehaletin yalnızca Yunanlılar tarafından değil, Ermeniler tarafından da sömürülmesine ses çıkarmıyorlar. Bütün suçlamalara karşı en küçük bir direnme, en küçük bir yalanlama yok. Ne yapalım, böyle yazılmış deyip geçiyorlar. Biz böyle yazılmış deyip geçmeyeceğiz, mümkün olduğu kadar bütün bu işlerin üzerine gitmeye çalışacağız. Bu kampanyaların karşısına çıkan, bu tür işlere kafa yorup da hayır, bizim tezimizdir, budur diyenlerin nelerle suçlandığını biliyoruz. Türk tezini, resmi tezi savunmak inkârcı, kafatasçı, ırkçı, vicdansız ve giderek Ergenekoncu, yakında bunu da ilan ederler. Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Sayın Evren'e teşekkür ediyoruz. Herhalde oturum sonunda uğurlayacağız. Sayın meslektaşım Gülseren Aytas'a buyurun diyorum.

Av. GÜLSEREN AYTAS - Şimdi ben daha önce iki senden beri uğraştığımı söylemiştim, onun yola çıkış sebebini de söylemek istiyorum. 2006 yılının Ekim ayında biliyorsunuz Fransa'da Soykırımı İnkâr Yasası kabul edildi ve o zaman birtakım kampanyalar düzenlendi ve yoğun bir şekilde bu konuları konuşmaya başladık. İşte tam o aşamada Türkiye Büyük Millet Meclisinde Plan Bütçe Komisyonunda bir görüşme yapıldı. Ben de tesadüfen o habere muttali oldum, şöyle diyor, ben sadece bir kısmını okuyacağım. Zaman zaman siz de karşılaşmışsınızdır, önce Türkiye'nin tahkime başvurması gerektiği şeklinde öneriler var. Plan Bütçe Komisyonunda bu tekrar öneriliyor ve Dışişleri Bakanı da evet, uluslararası yargı dahil her durumu düşünüyoruz ve bu konuda hukukçulardan görüş alıyoruz dedi. Tekrar ana muhalefet partisi milletvekili söz alıp şöyle söylüyor. İlk defa bir Dışişleri Bakanı tahkime gitme konusunu resmen telaffuz etti, vakit geçirmeden devlet politikası haline getirilerek tahkime hazır olduğumuz dünyaya açıklanmalıdır. Biz Türkiye olarak üç hâkim seçeceğiz,

kabul ederse Ermenistan da üç hâkim seçecek, iki ülke milliyetinden olmayan bir bağımsız hâkim de başkan atanacak, bu heyet 1915 olaylarının Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne göre soykırım olup olmadığına karar verecek.

Şimdi ben bu haberi öğrenince çok üzüldüm ve endişelendim. Yani Türkiye niçin soykırım sanığı sandalyesine otursun, niçin yargılsın. Birtakım yanlış anlamalar var, bir tanesini söyledim, Ermenistan bu tekliften kaçıyor, kaçması için en ufak bir sebep yok, niçin kaçsın, niçin 40 seneden beri bu propagandalar yapılsın? Aksine size söyledim, Ermenistan Devlet Başkanı mektup yazıyor ve komisyon kurulmasını kabul ediyor. Batılı diplomatik kaynaklar evet, kabul ediyorlar. İşte en önemli sonuç o, sonuçlarını kabul edeceksiniz diyorlar. Sonuçlarını kabul etme şartıyla biz herhangi bir şekilde bir komisyon kurulmasını veya tahkime başvurduğumuz takdirde ne olacak? İzah etmeye çalıştık, biz milli mücadeleyi ve milli mücadele sonucunda kazandığımız haklarımızı, milletlerarası hukuktan doğan haklarımızı yok farz etmiş olacağız. Kars Antlaşması'ndan ve Lozan Anlaşması'ndan kaynaklanan haklarımızı sanki yokmuş gibi, sanki bu problem hiç çözülmemiş gibi, milletlerarası bir uyumsuzluk varmış gibi tekrar sanki Birleşmiş Milletler 33. madde ve devamında uygulanan bir uyumsuzluk varmış gibi biz haklarımızı tartışmaya açacağız, niçin? Ben bunu bir türlü kabul edemedim ve onun için zaten bu konuyu araştırıp yazılar genişledi ve kitaplaştı.

Çünkü şöyle, bu konunun gündeme getirilmesi ara ara devam etti, hiç vazgeçilmedi. Sadece 2007 yılında şimdilik zemin uygun değil, şu anda bu şekilde bir tahkime veya Lahey Adalet Divanı'na başvurursak Türkiye için hiç de uygun olmayan sonuçlara gidebilir diye bir haber var, onu da kitaba koydum. Dolayısıyla Türkiye'nin yargılanması, soykırım iddiaları nedeniyle yargılanması hiçbir şekilde hukuken mümkün değil, başta Kars ve Lozan Anlaşmaları nedeniyle mümkün

değil. Daha sonra Anayasamızın belli maddeleri var, kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesinden doğal hâkim ilkesine kadar, anlaşmaların yürürlüğe girmesi için onay kanunlarına bağlı olmasına kadar, mesela biz Lahey Adalet Divanının yetkisini 1950'lerde kabul ediyoruz ve şart koyuyoruz, karşılıklı olacak. Yani Lahey Adalet Divanına karşılıklı başvuruda bulunacağız ve onay kanunundan sonra ortaya çıkan uyuşmazlıklar için başvuracağız. Bunun gibi pek çok Anayasa hükmüne aykırı, Türkiye'nin uluslararası yargıya başvurması hukuken mümkün değil.

İkinci bir şey söylemek istiyorum, 1915 nakilleriyle ilgili o olayları değerlendirirken günümüzde, 1948'den sonra ortaya çıkmış hukuki kuralları ölçü alamazsınız. Yani tarihte meydana gelen olayları değerlendirirken günümüzün kanunuyla tarihi yargılayamazsınız, bu hukuk bilimine aykırıdır. Niçin? Çünkü tarihteki olaylar o dönemde geçerli olan hukuk kurallarına göre değerlendirilir, aksi halde ben kanun çıkarayım, ondan sonra bu buna geldi diye istediğim gibi kanun çıkarırım, öyle olmaz. Onun için ben soykırım mı değil mi tartışmasının yapılmasını bile doğru bulmuyorum ki Soykırım Sözleşmesi'nin 1948'den önceki olaylara uygulanmasını tanıma anlamına gelebilir. Bunun için bu tartışmayı dahi yapmamamız gerekiyor.

Bir şey daha söylemek istiyorum, toplantıda komisyon kurulması teklifi kabul edilmedi, sanki dileniyormuş gibi öyle anlamda söylemedim, ortak tarih komisyonu kurulması konusunda Türk milletinin razı edilmesi sanki bu bizim lehimize olacakmış gibi bir kanı uyandırılıyor, onu söyleme çalıştım. Bu komisyon kurulması 1919'da yapılmıştı, mütareke döneminde yapılmıştı, o zaman bile kabul edilmedi ve bunu Osmanlı hariciyesi tekrarladı ve bağımsız devletler bunu kabul etmedi, Osmanlı Devleti'nin tazminat ve toprakla sorumlu olması Milletler Cemiyeti'nin komisyon kurması ve bu konuları araştırması Sevr projesinde istenildi. Bunu söyle-

meye çalıştım. Elbette mütareke döneminde çok haksız yargılamalar oldu, o zaman divanı harpler kuruldu, olağanüstü mahkemeler, bunlar tabii işgal kuvvetlerinin baskısıyla oldu. Bu mahkemelerin yetkisi o kadar olağanüstüydü ki düzmece evraklar düzenlendi, yalancı şahitler dinlenildi ve sanıkların o mahkeme kararlarına itiraz etme hakkı bile yoktu. Duruşmalar halka kapalıydı, duruşmaların etrafını işgal kuvvetlerinin askerleri çevirmişti, işte bu ortamda sanal bir hukuk ortamı yaratıldı ve bu kararlara istinaden de Osmanlı Devleti'nin yargılanıp sorumlu tutulması istendi ve hâlâ o mütareke dönemindeki yargılamaların soykırımın delili olduğu ileri sürülebiliyor.

Tabii bu konuda çok değerli eserler var, ben bir tanesini size söylemek istiyorum. Mesela Urfa Mutasarrıfı Nusret Bey, para için kıtal yapma iddiasıyla yargılanıyor. Öncelikle 15 yıl kürek cezası alıyor, daha sonra mahkeme başkanı, mutlaka duymuşsunuzdur Nemrut Mustafa Paşa bunu kabul etmiyor ve karara itiraz eden bir mahkeme üyesi görevden alınıyor, onun yerine başka birisi geliyor. Tekrar Ermeni Rum şubesi kuruluyor, oradan sürekli ilanlarla şahitler dinleniyor, işte bu güdümlü yargılama ortamında Nemrut Mustafa Paşa tekrar şahit istiyor. Yeni şahitlerle ikinci bir mazbata hazırlanıyor, ikinci bir karara varılıyor, yani bir dosyada iki tane karar var, idam cezası ve tabii temyiz hakkı yok, hemen idam ediliyor. Para için kıtal yaptığı iddia edilen Nusret Beyin pantolonu yamalı ve cebinden bir lira çıkıyor adamcağızın ve karısıyla, çocuklarıyla görüştürülmeden apar topar idama gönderiliyor. Onu da Falih Rıfkı Atay'ın Çankaya adlı kitabında çok güzel bir şekilde anlatılmış ve oradan da almış zaten bilimsel eser. Daha sonra o yargılama kararlarına temyiz hakkı veriyorlar, ama Nemrut Mustafa Paşa'nın vermiş olduğu birinci divanı harbin çoğu kararı bozuluyor, çünkü düzmece evraklar tespit ediliyor, yalancı şahitler tespit ediliyor, vesaire, ancak çoğu zaman geç kalınmış oluyor. O Nemrut Mustafa Paşa'nın hâkimleri daha sonra yargılanıyorlar görev-

lerini suiistimal ettikleri için ve cezalandırılıyorlar. Çok enteresan, o cezası da saraya gidiyor, Vahdettin onları affediyor.

Zaten çok enteresan, mütareke ortamında mesela 23 Kasım 1919 tarihli bir zamane gazetesi, mütareke ortamında bakın şöyle söylüyor. Ermenilere karşı takip edilmiş imha siyasetinin asıl amillerini bulmak için Amerikalılarla ve diğer itilaf devletlerine mensup adaletli ve tarafsız kişilerden tahkim komisyonları, araştırma komisyonları. Yani şu komisyon işi her zaman var, ortak tarih komisyonu olsun, tahkim komisyonu olsun, başka türlü, yani bir türlü ben çok merak ediyorum, niçin Türkiye Ermenistan uyuşmazlığı olmadığı, bu uyuşmazlığın Atatürk zamanında çözümlendiği, Lozan'la 100 yıllık projelerin tasfiye edildiği, Lozan'da çok enteresan, 1914-1922 olayları arasında genel af ilan ediliyor, 1914-1924 olaylar hakkında sulh ve ibra olunuyor. Artık sulh ve ibra olunan bir konu tekrar gündeme getirilemez, bunu tartışma hakkı bile yok. Niçin bunlar gündeme getirilmiyor da tekrar biz komisyon kuralım, tahkime başvuralım, üç bizden hâkim olsun, üç karşıdan hâkim olsun, başka bir milliyetten birisi olsun diyoruz, haksız bir karar verilirse ne olacak ki gıyabımızda zaten biliyorsunuz bu kadar haksız karar veriliyor. İşte ben bu endişeyle, bu üzüntüyle bu araştırmaları yaptım, onları da söylemek istedim. Lafı uzattım galiba, sağ olun.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Şimdi Gülseren Aytaş meslektaşımızın üzüntülerinden olumlu şeyler doğuyor, böyle kitaplar doğuyor, bilimsel, hukuk camiasına ve kamuoyunun yararlanabileceği, gerçekten çok büyük bir emeğin, büyük bir araştırmanın ve ciddi bir şekilde kafa yormanın ürünü olan şeyler çıkıyor. Bir yönden temennim Gülseren Hanımın üzülmemesi, ama bir taraftan da bazen böyle üzüntülere kapılması ve bunların kitaplara dönüşmesi.

Av. GÜLSEREN AYTAŞ - Bana söylemişlerdi, Ermeni talepleri kimsenin aklına gelmez, hakikaten de ismi zor bir isim, onun sebebi şu. Tabii ben yine söylemek istiyorum, Ermeni derken biz hiçbir zaman Atatürk'ümüzün bir lafı var, Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkına Türk milleti denir, zaten onun için ne mutlu Türküm diyene diyor. Hakikaten bir birleştiricilik var, ayrıştırıcılık yok. Ermeni derken ben Ermenistan'ın ve diğer küresel devletlerin taleplerinden bahsediyorum. Ermeni iddialarının altına bakınca Ermeni talepleri çıkıyor, onun için bizim artık Ermeni iddialarını bırakıp Ermeni taleplerini konuşmamız ve Türkiye'nin haklarını konuşmama gerekiyor. Yani bunu tartışma konusu ettirmememiz gerekir ve bizim hakkımız var, gerçekten parlamentoda karar alma hakkımız var. Niçin bu gündeme getirilmiyor, ben gerçekten üzülüyorum, ortak tarih komisyonu kurulsun, tahkime başvuralım, Türkiye yargılsın, niçin? Biz de bize iftirada bulunanlara karşı bunun hukuken Türkiye için yok hükmünde geçersiz olduğuna dair, Türk milletine iftira niteliğinde olduğuna dair, milli onurumuzu zedelediğine dair bir Meclis kararı alabiliriz. Bunun gündeme getirilmesi lazım, biz şöyle haklıyız, böyle haklıyız, hadi gidelim tahkime dedikleri için çok üzülüyorum. Çünkü neden? Birisi bize söylese, soykırım yaptın, özür dilemelisin, yargılanmalısın, toprak ve tazminat ödemelisin dese biz hayır, ne münasebet diyebiliriz. Ancak biz şöyle haklıyız, böyle haklıyız, soykırımı girmez, şöyle de, böyle de, hadi ortak tarih komisyonu kuralım, hadi tahkime başvuralım deyince ve bunu söyleyen insanlar toplumun önemli insanları olunca bunun ikna kabiliyeti yüksek oluyor.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Evet, gerçekten süre çok azaldı. Şimdi değerli konuklar, değerli arkadaşlar; bu konuya bir günlük perspektifle, bir haftalık perspektifle bakılmaz. 100 yıllık bir projeksiyonla bakmak

lazım, Türkiye'den ne isteniyor, Türk Ulusundan ne isteniyor, neticede bu imza kampanyasının da bu büyük stratejik hesabın bir ayrıntısı olarak işlevi nedir, nasıl bir fonksiyonu yerine getirmektedir? Günlük yaşarsanız, günlük bakarsanız zincirin halkaları kopar, 99'luk tespih kopar, stratejik bir bakış söz konusu olmazsa çareler de, düşünülenler de günlük refleksler olur. Şimdi 1923 yılı 24 Temmuz Lozan'a kadar biz iki başbakan kaybettik. Talat Paşayı Berlin'de, Sait Halim Paşa'yı Roma'da. İki katil, iki terörist katletti, Roma'da Arşevir Sıvacıyan, Paris'te Sogoman Teyleryan, bunlar da şimdi Ermenistan'da ulusal kahraman, gençlere model gösterilen mitleşmiş, mitoslaşmış insanlar, mitolojik kahramanlar. Onun dışında çok sayıda üst düzeyde bürokrat ve yüz binlerce insanımızı kaybettik, Taşnak terörü Lozan'da son buldu, bir nokta konuldu.

Bizim belligimiz zayıftır, çabuk unutturuz, unutmak isteriz. Bu husumet duygusu taşımadığımızdan, ötekileştirmedığımızdan, ayrıştırmadığımızdan muhakkak, ama bu süreç diaspora tarafından değerlendirildi. Lozan'daki hesabı unutmamış olanlar, Sevr özlemiyle yanıp tutuşanlar da bunu gündemde tuttu, neticede kin kuşakları yetişti. 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'na kadar bizim açımızdan içeride bu konular toplumsal hafızamızdan, belleğimizden silinmişti. Değerli Büyükelçinin söylediği gibi Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra 73'deki o spontane cinayeti saymazsak 75-83 Orly katliamına kadar Paris bu sekiz yıllık süreçte 40'a yakın diplomatımızı kaybettik. Çok sayıda Türk hedeflerine, Türk Hava Yollarına, büyükelçiliklere, konsolosluklara saldırı oldu. Bu saldırının faileri yargılanıp cezalandırılacağı yerde Türk Milleti mahkum edildi, Türk Tarihi mahkum edildi, Türk Ulusu yargılandı ve soykırımcısın denildi, bu süreç böyle yaşandı. Şimdi 1983'den bu yana görünürde Türk fiziki hedeflerine hiçbir saldırı yok, çok şükür hiçbir büyükelçimiz katledilmiyor, konsoloslarımıza suikast düzenlenmiyor, yurtdışındaki Türk hedefleri

bombalanmıyor, ama çok daha kötü bir şey yapıyor, çok daha tehlikeli bir şey yapıyor. Türk milletinin bilinci bombalanıyor, Türk milletinin kolektif algılaması bombalanıyor, tarih duygusu, sosyolojik algısı, hissiyatı bombalanıyor ve bilincimiz dağıtılıyor. Gardı düşen, iki gözü de kapanmış bir boksör haline getirilmek isteniyoruz. Artık bu sorun diasporada değil, bu sorun Ermenistan'da değil, bu sorun Türkiye'dedir, Türkiye'ye yerleştirilmiştir, Türk milletinin önüne konulmuştur, bu son aşamadır, içselleştirilmesi ve meşrulaştırılmasıdır.

Türkiye'ye diyecekler ki, bak Türkiye, sen hâlâ reddediyorsun, ama senin önemli akademisyenlerin biz soykırımcıyız diyor, imza atıyor. Senin bilim adamların, senin sanatçıların, senin Nobel almış yazarların, senin çok ünlü, şöhreti Türkiye dışına taşımış sanatçıların soykırımcı olduğunuzu kabul ediyor, beyan ediyor, rakam da veriyorlar. Onun için sen inat etme, gel bunu kabul et. Bu süreç budur, dolayısıyla açığa atılan imzalar açığa imza atanlardan değil, Türk milletinin önüne konularak senden tahsilini istiyorum, bunu sen ödeyeceksin denilecektir. Bu 100 yıllık projeksiyondan görünen budur. Bunun için de uluslararası yargıya gitmek Türkiye'yi bir yargı kararına mahkum etmektir. Bizim meslektaşlarımız bilir, yargı kararının, ilamların icra edilmesi için o ilam alınır, ilamların icrası böyle takibe konulur, orada hiçbir şekilde reddedemezsin. Kendi iradenle uluslararası bir yargıya gitmişsin, oradan çıkan hükme bağlı olacaksın ve bu milletin kaderini bundan sonraki 500 yıl için, 1000 yıl için bile etkileyeceksin, boynuna bir pranga geçireceksin, bir ilam geçireceksin. Türk Devleti böyle bir yola sapmamalıdır, Amerika'nın olsun, Avrupa Birliği'nin telkinleriyle ikide birde maç bahanesiyle Erivan'a şuraya buraya da gitmemelidir ve kamuoyu da bu şekilde yanıtılmamalıdır.

Şimdi her yazıda biraz ironi olur, biraz teşbihte de hata olmaz, ben konuya ilişkin olarak 12 gün, 2 Eylül 14 Eylül tarihleri arasında Türkiye'de medyayı incele-

diğimde dehşete kapıldım. Cumhurbaşkanı'nın Erivan ziyaretiyle ilgili yaklaşımları, değerlendirmeleri görünce gerçekten büyük bir üzüntüye ben de kapıldım ve Üçüncü Ermeni Dalgası Sınırları Zorlarken diye bir makaleye dönüştü bu. Orada şunu söyledim, sizinle paylaşayım, Türk Milli Takımı sahada 2-0 galip, ama Türkiye Cumhuriyeti Devleti diplomasi sahasında 500-0 mağlup dedim, keşke söylemeseydim de olmasaydı, buyurun Sayın Karabetyan.

Av. KEGAM KARABETYAN - Teşekkür ederim. Şimdi arkadaşımızın ve Hüseyin Beyin temas ettiği konuya ben de bir nebze temas etmek istiyorum. Tahkime gitme, Lahey Adalet Divanına gitme ancak bir sözleşmeyle mümkün, her iki taraf sözleşme yapacak, konuyu tespit edecek, hakemlerini seçecek, başkan seçemezlerse Lahey Adalet Divanı başkanı ya da Birleşmiş Milletler genel sekreteri seçecek. Kaldı ki seçildi, böyle bir yola gidildi, Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi 1948'de kabul edildiği için, geriye yürüyemeyeceği de bir gerçek olduğu için, makale şamil olamayacağı için zaten bu yürümez orada. Lahey Adalet Divanına da gidilse gene 1948'de Soykırım Sözleşmesi kabul edilmiş, Türkiye 1951'de kabul etmiş, gene yasalar geriye yürümeyeceği için Lahey Adalet Divanında da bu konu tartışılmaz ve görüşülmez. Dolayısıyla bu konuda ben de bazı gerçekleri dile getirmek istedim.

Şimdi birkaç gündür ya da birkaç haftadır bu özür dileme konusu var, ben sağ olsunlar geçen hafta iki televizyon kanalımızdaydım. Biri yaklaşık 2,5 saat sürdü, diğeri 1,5 saat sürdü, orada görüşlerimi söyledim. Ülkemin birlik beraberliği için gerçekten bu ülkede yaşayan bir insanın yapması gerekeni yaptım, yapma da devam edeceğim. Şimdi şunu söylüyorum, bu ülkede 73 milyon insan yaşıyor, buna Türk milleti deniyor, diyoruz. 73 milyon insan benim için aydıdır, hepsi aydıdır, dolayısıyla bu şekilde bir özür dileme konusu bence başlamış barış diyaloguna, başlamış

sulh diyaloguna ya da Türkiye'nin açmış olduğu barış kapısına karşı Ermenistan'ın buna diyalog şeklinde başlangıcıyla gelişen olguya tamamıyla zarar verir bir niteliktedir. Pişmiş aşı su katmak ya da barışa çomak sokmak diye niteliyorum, kesinlikle böyle bir şeyi bir Türkiye Ermeni'si olarak, bir Türk vatandaşı olarak kabul etmiyorum. Onlar kendi görüşlerini ifade etmiş olabilirler, kendilerini tatmin için söyleyebilirler, kendilerini bağlar, ne Türk milletini bağlar, ne Türk Devletini bağlar, hiç kimseyi bağlamaz. Biz birlik beraberlik içinde Türkiye'mizi hedef yapanlara, Ermenileri maşa ve basamak olarak kullananlara karşı mücadelemizi yapıyoruz. Bu ülkenin birlik beraberliğine inanmış bir Türk vatandaşı olarak ebediyete kadar birlikte yaşayacağız. Ne Ermenileri bu konuda basamak yapsınlar, ne Türkiye'yi hedef yapsınlar. Bu ülkede yaşamanın onur ve gururunu birlikte yaşıyoruz, bu vesileyle Baromuzun Başkan ve Yönetim Kurulu'na ve sizlerin konuk olarak gelip onurlandırdığımız böyle bir toplantıya katılmaktan gurur duydum, mutluk duydum. Tekrar yeni yılınızı kutluyorum, sevgi ve saygılarımı sunuyorum, başarılar diliyorum.

Av. GÜLSEREN AYTAS - Ben bir cümle ilave edeceğim. Özür dilerim, ama şöyle, zaten tahkime başvurulursa veya Lahey Adalet Divanı'na başvurulursa 1948 Sözleşmesinin geriye dönük uygulanmasını kabul etme şartıyla başvurulacak. Anlatabiliyor muyum, zaten hep söylüyor, bu takdirde sözleşmedeki tanımın geriye dönük uygulanması mümkün. Önerilerde geçiyor tabii bu, ne şekilde 1915 olaylarına uygulayacağınız üzerine mutabık kalacaksınız, bundan sonra benim önerim bu, bu öneriyi siyasi liderlerimizle konuşalım diye, zaten bunu kabul etmediğiniz takdirde başvurmaya gerek yok ki tahkime, onun uygulanmasını kabul edeceksiniz ki öyle gideceksiniz. Onu ilave etmek istedim, yani önerilerde zaten geriye dönük uygulamayı kabul önerisi var, onu söylemek istedim.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Değerli meslektaşlarım, çok değerli konuklar; değerli katılımcılarla sizleri burada dört saat kadar tutmuş olduk. Gerçekten ben birçok panel yönettim, İstanbul Barosunda 2004'den beri yönetimdeyim, epeyce etkinliklerimiz oldu, bu etkinliğimize olan ilgi, bu etkinliğin sayısal anlamda da katılımı ve yoğunluğu gerçekten dikkat çekici ölçüde ve sevindirici. Bu konuda bir duyarlılığın, gerek meslektaşlarımın, gerek kamuoyunun, Türk milletinin duyarlılığını göstermesi açısından da güven verici ve sevindirici. Şimdi bundan sonraki etkinliklerimizde yine ülkemizi ilgilendiren, milletimizi ilgilendiren konularda bizimle de, bir hukuk kurumuyla da müdahil olmamızı gerektiren, duyarlılık göstermemizi gerektiren konular yönetim kurulu tarafından belirlenir ve bu şekilde etkinliklerle sizlerin ve kamuoyunun bilgisine ve ilgisine sunulur. Bundan sonra da yine süreç içinde birlikte olacağımız umuduyla ben katılımınız için, iştirakiniz için hepimize teşekkürler ediyorum. Aslında soru sormak isteyen katılımcılara bunu da baştan düşünmüştük, ama iki değerli katılımcımız da salonu terk etti şu anda, buradaki meslektaşlarımız var. Yine Gürbüz Bey yine Ankara'dan geldi, onu da uğurlamak durumundayım. Eğer yine de talep olursa bu konuda soru sormak isteyen birkaç kişiyle sınırlı tutmak kaydıyla bu konuda söz verebiliriz. Evet, buyurun, isminizi de söylerseniz kayda geçmesi için iyi olur.

HALİL İBRAHİM ERDOĞAN - (Bağımsız Cumhuriyet Partisi Bakırköy Teşkilatı) Şimdi sayın konuşmacılar hep tarihi bilgilerden bahsettiler ve temennilerden bahsettiler, ama bizim ne yapmamız gerektiğinden hiç bahsetmediler. Şimdi Avrupa durduğu yerde bir şeyi iddia ediyor, bu iddiasından vazgeçecek, işte vazgeçmesi lazım, insan haklarına aykırı, ama Avrupa bizi ne olakak görüyor? Bunu bizim deşmemiz lazım, bizim Avrupa Birliği'ndeki insanların bize nasıl baktığını görmemiz lazım, bizi ne kadar

insan olarak görüyorlar, bunu anlamamız lazım. Osmanlı devrinde kadınları saymıyorlar, erkekleri ve hayvanları sayıyorlar. Niye? Çünkü kadın o devirlerde insan yerine konulmuyor, bu bağlamda da Balkanlarda, Kafkaslar'da, Doğu'da öldürülen Türkler sayılmamıştır. Niye sayılmamıştı? Çünkü bizi gerçekten insan yerine koymamaktadırlar. Bu gerçeği görmemiz lazım. Biz hep bir beklenti içindeyiz, Batı bizi görecektir, haklılığımızı teslim edecek, öyle bir şey yok. Biz kendi haklılığımızı kendi içimize sindireceğiz ve Batının gerçek yüzünü göreceğiz. Batı dediğimiz şey keşiflerle başlayan, aslında dünyanın talanı ile başlayan bir süreçtir. Biz ne yapmalıyız, bu konuda bize yol, yöntem göstermeniz lazım. Yani sadece tarihi bilgi istemiyoruz, biz ne yapmalıyız? Vatandaş olarak ne yapmalıyız, ondan bahsedim, yani sonuçta ben Devletin ya da Hükümetin ne yapacağından bahsetmiyorum.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Bu söylendi, ama siz herhalde o anda dışarıdaydınız. Bir defa Türkiye'nin uluslararası yargı yolunu reddetmesi, bunu kabul etmemesi lazım. Vatandaşın duyarlılığı mutlaka hükümetler tarafından da hissedilir, bu atmosferik bir şeydir. Kamuoyundaki duyarlılık ve kamuoyundaki tepkiyi hissetmeyen hiçbir hükümet olamaz.

Dr. ALPAY GENÇ - Tıp doktoruyum, avukat değilim. Öncelikle İstanbul Barosu gibi bir meslek örgütüne çok teşekkür ederim. Oğlumla birlikte geldim, 15 yaşındaki oğlumla birlikte geldim, gazetede duyduk. Şimdi bu noktada özellikle tüm konuşmacıların hepsine çok çok teşekkür ederim, çok farklı bilgiler aldım, hepsini not ettim. Fakat bir yer var ki orası beni bir türlü tatmin etmiyor. Yani Sayın Evren'in söylediği gibi o Fransız yazarın suçlamaları bir türlü direnmezler, kabul ederler, hep pasif kalırlar dediği noktanın hâlâ ötesine geçemediğimizi görüyorum, neden? Şimdi bugün Irak'a baktığımız zaman bugün Irak'ta İngilizler, Amerikalılar oradaki petrolü almak

için ortaya çıkmışlar. Bundan 100 sene öncesine döndüğünüz zaman, 1900'lere döndüğümüz zaman bizim şunu anlamamız lazım. Biraz önce Sayın Evren tekrar söyledi, bizden özür dilemeleri lazım, Ermenilerden özür dilemeleri lazım dedi. Bu altı tane devletin ne işleri vardı, neyi amaçlıyorlardı da bu kargaşayı yarattılar? Sayın Karabetyan'ın dediği gibi sadece Osmanlıyı parçalamak için mi?

Hayır, insanlık tarihine bakarsanız insanlık tarihinde çok ciddi dönüm noktaları, kilometre taşları var. Ne bu? Sayayım, ateş, barut, vesaire, ama benzinli motor 1900'lerin başlarında, bugün Tarabya'ya giderseniz 1905 model Ford T, dünyanın en çok seri üretimi yapılan arabası 1905'de 15 milyon üretiliyor. Bu insanların, bu bilimi üreten insanların petrole ihtiyaçları var, petrol nerede var? Ortadoğu'da ve Kafkasların etrafında var. Kafkaslardaki petrole sahip olabilmek için, oradaki enerjiye sahip olabilmek için bu insanlar orayı istediler, bütün emperyalist ülkelerin istediklere zaten buydu. Ortadoğu'da başardılar, İngilizler Arabistanlı Lawrence'la oradaki Arapları Osmanlıya karşı kışkırttılar, amaçları oradaki petrolü ele geçirmektir. Baktığımız zaman Shell British Petrol'le bütün dünyaya bunu yaptılar. Bugün Amerika'daki krizde yine Amerika'nın ekonomisini yürüten en büyük sektör otomobil sektörü. Bu insanlar dünyanın ikinci büyük enerji kaynakları olan Kafkas Bölgesi'ne yerleşmek istiyorlar. Siz piştiden örnek verdiniz, ben tavlardan örnek vereyim, bu insanlar orada kapı almak istiyorlar. Bu insanlar Osmanlıyı parçalamak istemiyorlardı, bu insanlar oraya yerleşmek istiyorlardı. Bugün de bunu istiyorlar, yani bizim bu insanların kendi emperyalist çıkarları için bunu yaptıklarını yüzlerine vurmamız lazım. Daha agresif bir politika izlememiz lazım, bu konuda ne düşünüyorsunuz? Teşekkür ederim.

GÜRBÜZ EVREN - Efendim benden yanıt vermem istendi, aslında her iki değerli katılımcının da

yöneltiltikleri soruların içerisinde kısmen yanıtları da vardı. Neler yapılması gerektiği konusunda ben şunu söyleyebilirim, 2001 yılında yazdığım ilk kitapta 16 madde sıraladım yapılması gerekenler diye. Şimdi onları uzun uzun sıralamak istemiyorum, ama öncelikle kamuoyunun, toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi için eğitim sisteminin içerisine, mutlaka ders kitaplarının içerisine Fransa da şu soykırımları yapmıştır, İngiltere de şu soykırımları yapmıştır, yani bütün bizi suçlayan ülkelerin gerçekten yaptıkları, yapmadıkları değil, gerçekten yaptıkları ne kadar katliam varsa, ne kadar soykırım varsa onları biz de kendi eğitim sistemimiz içerisinde öğretmemiz gerekiyor, bu bir.

İkincisi madem işler ticari olarak dönüyor, madem küresel sermayenin hâkim olduğu bir ortamdayız. Dolayısıyla yapacağımız her iş, ama bunu hangi hükümetle yapacaksınız, bu da ayrı bir sorun, yani hangi iktidarla yapacaksınız, iktidarda bizim gibi düşünenler olmadığı için çok fazla bir şey yapma şansımız yok. Son soru soran katılımcı için de ben şunu söyleyebilirim, bir proje belki Osmanlı Devleti'yle başladı, ama bugün Irak'la devam ediyor, her dönemde farklı bir isim aldı, bugün Büyük Ortadoğu Projesi adını aldı, ama ne olursa olsun hep işin içerisinde Anadolu var, bütün yollar gelip Anadolu'da kesişiyor. Dolayısıyla o dediğiniz bölgenin bir şekilde denetim altına alınabilmesi için sadece Ortadoğu bölgesinde, Irak'ın da, Kuveyt'in de içinde olduğu bölgede bilinen rezervler 555 milyar varil, bugünkü toplam tutarıyla tam 13 trilyon dolar. 13 trilyon dolara kim hâkim olursa ki hemen onun yanı başında biliyorsunuz Kıbrıs var, Kıbrıs'tan Türkiye'nin uzaklaştırılmak istenmesinin nedeni de budur, böylesine bir bölgede büyük güç olmayan, süper güç olmayan Türkiye'nin bu masada oturması mümkün değil. Dolayısıyla Kıbrıs'tan Türkiye'yi uzaklaştıracaksınız. Ortadoğu'da Türkiye'yi etkisiz kılacaksınız ki ikiye bölesiniz, 2015'e onun için dikkat çektim.

2015'den sonra büyük Kürdistan projesi nasıl hayata geçecek, bunun sinyalleri şimdiden veriliyor. Dolayısıyla birçok yanıt var, ama ben özetle bunu söylüyorum. Çünkü zaten birçok katılımcının da sabrını taşırdık.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Şimdi burada epeyce talep var, ama toplantıya son bir meslektaşına söz verip bitirmek istiyorum. Çünkü katılımcıların da işleri var ve Gürbüz Bey Ankara'ya gidecek. Sayın Mahmut Tanal; buyurun.

Av. MAHMUT TANAL - Efendim ben teşekkür ederim, çok yararlandım. Benim sizin açığa atılan imzayla ilgili desteklemek amacıyla 6 Nisan 2004 tarihinde Kıbrıs'la ilgili Birleşmiş Milletlere Başbakanımız bir taahhütname vermişti. Ben bu taahhütnamenin fotokopisini istedim, maalesef böyle bir taahhütnamenin metninin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde olmadığı ve bu açık imzanın da Başbakan tarafından verildiğine ilişkin belgeyi size takdim ediyorum. Tarih tekrardan ibarettir, netice itibarıyla biz şu anda aynı durumdayız. Teşekkür ederim.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK - Meslektaşımıza çok teşekkür ediyoruz, bunu da bu notlar içine alırız. Efendim yalnız soru olacaksa son olsun, buyurun.

TURGUT ARI - Sayın Evren konuşmasında Türkiye'yi suçlayan ülkelerin vatandaşlarıyla konuşurken onların soykırımlarının bazılarını saydı. Cevap olarak hepsi o başka dedi, niçin başka diye sordunuz mu? Teşekkür ederim.

GÜRBÜZ EVREN - Elbette, niçin o başka diye sorduğumuz zaman size net bir yanıt vermiyorlar. O başka diyorlar, o başkanın içerisinde çok şey gizli, gizli olan nedir? Yıllarca, 14 sene ben içlerinde yaşadım, Belçika'sında, Fransa'sında, değişik ülkelerinde şunu

gördüm, tarif edemeyeceğiniz ya da onların tarif edemeyeceği bir üstünlük kompleksi var. Bizler imparatorluk kökeninden geliyoruz, yani bu biraz Hıristiyanlık kültürüyle ilgili bir şey, Hıristiyanlık kültüründe Allah'ın adaleti diye ya da Allah'ın kanunu diye bir şey vardır. Net olarak Türkçe'ye çeviremiyorum, ama okuduğum birçok kitapta şöyle bir şey var, derler ki, bu dünyada bir Allah'ın bizlere kurduğu bir düzen var ve bizlerin de sonradan eklememiz gereken bir şeyler var. Bir de bizlerin eklemeyeceği, başkalarının eklediği, ama bizlerin uyması gereken kurallar var. Bu şu anlama geliyor, Hıristiyan kültürü sürekli hâkim kılmak, Hıristiyan kültürü sürekli hâkim kılmak için de Hıristiyan kültürüne göre Allah'ın bu dünyaya eklemeyeceği ve Hıristiyanları yöneten, etkisi altına alan, onlara egemen olan bir Müslüman Türkler var. Müslüman Türkler nasıl olur da, dikkat edin, sadece Müslüman değil, sadece Türk değil, Müslüman Türkler nasıl olur da Hıristiyanlara hâkim olurlar. Dolayısıyla bu Hıristiyan kültüründe Allah'ın bu dünyaya hâkim kılmadığı bir şey, başkalarının getirip hâkim kıldığı bir şey. Öyleyse Allah'ın hâkim kılmadığı bu işi, bu şeyi ortadan kaldıralım. Bunu ortadan kaldırmak için de Türk Müslüman, hep bu tanımlamayı kullanıyorum, bunları bir şekilde ortadan kaldırmak lazım, onları silmek lazım. O başka şey derken aslında bize olan üstünlüklerini, ama bize olan üstünlükleri değil, bize olan komplekslerini ortaya koymak istiyorlar. Böyle psikolojik bir şey, biraz anlatamadım, ama bir yabancı metinden okuduğum şu anda aklıma geldi, tercüme etmeye çalıştım.

Bir de son olarak hukukçulara hukuk dersi vermek olmaz, haddim de değil, sadece Değerli Hanımefendi için ilerideki çalışmalarında ışık tutsun diye bir konuda ısrarla Avrupa Parlamentosu kararını sık sık önümüze getiriyorlar. 1987 yılında alınan, daha sonra 88 ve 89'da birer tane daha aldılar, ama orada Avrupa Parlamentosunda çalıştığım için biliyorum, şöyle bir şey vardır. Bir desision vardır, yani karar, bir de propo-

sion, öneri, Türkiye'ye yapılan öneriler var, o öneriler bağlayıcı değildir, hiçbir şekilde, ama 87'deki karardır, öneri değildir, bağlayıcıdır, ne zaman Türkiye balğın kavağa çıktığı zaman Avrupa Birliği'ne tam üyeliği söz konusu olduğunda son oylama Avrupa Parlamentosu'nda yapılacaktır. Avrupa Parlamentosu'na diyeceklerdir ki, bütün müzakere başlıklarını kapattık, Türkiye balğı kavağa bile çıkarttı, ağzıyla kuş da tuttu, sonra da amuda kalktı, her şey tamam, ama 87'de aldığımız karar var, şimdi de bunu tanısın. Dolayısıyla o kararı hukuki ve bağlayıcı olarak önümüze sırf Avrupa Birliği'ne girmek aşkına yanıp tutuşanların önüne koyduklarında, siz de bunu tanıdığımızda dolayısıyla hukuki olarak elinizi kolunuzu da bağlamış olacaksınız.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK- Şimdi değerli katılımcılara plaketlerini takdim edeceğiz, son cümle olarak şunu söylemek istiyorum. Denктаş'ın Kıbrıs'taki direnci, Denктаş'ta sembolize edilen, Denктаş'ın sembolleştığı direnç, direnme, haklılık konusunda Türkiye'de son yıllarda şu denildi. Çözumsuzlük çözüm mü, işte çözumsuzlük çözüm değildir. Aslında bu tür sorulara, çok büyüleyici gelen, çok etkileyici gelen, âdeta Einstein'ın yeni bir buluşu gelen bu sorulara ve bu önerilere verilecek cevaplar da Einstein'a atıf yapmayı gerektirmeyecek kadar basittir. Çözumsuzlük çözüm değildir diyenlere verilecek cevap, iyi de teslimiyet çözüm müdür? İyi de, teslimiyet çözüm mü?